DOC 55 **2472/001**

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

3 février 2022

PROJET DE LOI

portant des dispositions fiscales diverses et de lutte contre la fraude

SOMMAIRE Pages

Résumé 3
Exposé des motifs 4
Avant-projet 26
Analyse d'impact 32
Avis du Conseil d'État 55
Projet de loi 67
Avis du Conseil Supérieur des indépendants 75
Avis Conseil Central de l'Économie 2021-3090 79

EN REMPLACEMENT DU DOCUMENT DISTRIBUÉ PRÉCÉDEMMENT

LE GOUVERNEMENT DEMANDE L'URGENCE CONFORMÉMENT À L'ARTICLE 51 DU RÈGLEMENT.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

3 februari 2022

WETSONTWERP

houdende diverse fiscale bepalingen en fraudebestrijding

INHOUD Blz.

Samenvatting 3
Memorie van toelichting 4
Voorontwerp 26
Impactanalyse 43
Advies van de Raad van State 55
Wetsontwerp 67
Advies van de Hoge Raad voor de zelfstandigen 86
Advies Centrale Raad voor het Bedrijfsleven 2021-3090 90

TER VERVANGING VAN HET VROEGER RONDGEDEELDE STUK

DE URGENTIEVERKLARING WORDT DOOR DE REGERING GEVRAAGD OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 51 VAN HET REGLEMENT.

06237

Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 3 février 2022.	*De regering heeft dit wetsontwerp op 3 februari 2022 ingediend.*
Le "bon à tirer" a été reçu à la Chambre le 3 février 2022.	*De "goedkeuring tot drukken" werd op 3 februari 2022 door de Kamer ontvangen.*

N-VA	:	*Nieuw-Vlaamse Alliantie*
Ecolo-Groen	:	*Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen*
PS	:	*Parti Socialiste*
VB	:	*Vlaams Belang*
MR	:	*Mouvement Réformateur*
CD&V	:	*Christen-Democratisch en Vlaams*
PVDA-PTB	:	*Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique*
Open Vld	:	*Open Vlaamse liberalen en democraten*
Vooruit	:	*Vooruit*
cdH	:	*centre démocrate Humaniste*
DéFI	:	*Démocrate Fédéraliste Indépendant*
INDEP-ONAFH	:	*Indépendant - Onafhankelijk*

Abréviations dans la numérotation des publications:		*Afkorting bij de numering van de publicaties:*	
DOC 55 0000/000	*Document de la 55e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi*	*DOC 55 0000/000*	*Parlementair document van de 55e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer*
QRVA	*Questions et Réponses écrites*	*QRVA*	*Schriftelijke Vragen en Antwoorden*
CRIV	*Version provisoire du Compte Rendu Intégral*	*CRIV*	*Voorlopige versie van het Integraal Verslag*
CRABV	*Compte Rendu Analytique*	*CRABV*	*Beknopt Verslag*
CRIV	*Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)*	*CRIV*	*Integraal Verslag, met links het defi nitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)*
PLEN	*Séance plénaire*	*PLEN*	*Plenum*
COM	*Réunion de commission*	*COM*	*Commissievergadering*
MOT	*Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)*	*MOT*	*Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)*

RÉSUMÉ

Ce projet de loi comporte diverses dispositions modificatives relatives aux impôts sur les revenus et à la lutte contre la fraude, et l'instauration d'une obligation de mise à disposition des consommateurs d'un moyen de paiement électronique.

SAMENVATTING

Dit wetsontwerp bevat diverse wijzigingsbepalingen betreffende de inkomstenbelastingen en de fraudebestrijding, en de invoering van een verplichting voor ondernemingen tot terbeschikkingstelling aan consumenten van een elektronisch betaalmiddel.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

CHAPITRE 1ER

Disposition générale

Article 1er

Conformément à l'article 83 de la Constitution, le présent article précise que cette loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2

Exonération de primes et de revenus de formation accordés par une région ou par la Communauté germanophone pour les métiers en pénurie

Art. 2

De plus en plus, les entreprises rencontrent des difficultés pour recruter du personnel lorsque les "postes à pourvoir" concernent des fonctions dites en pénurie.

Une solution consisterait à octroyer un stimulant fiscal pour les travailleurs qui décideraient de se réorienter vers ces métiers.

C'est pourquoi le gouvernement propose de porter l'exonération à l'impôt sur les revenus de certaines primes régionales à la formation introduite par la loi du 23 mars 2019 modifiant le Code des impôts sur les revenus 1992 en ce qui concerne les dispositions fiscales relatives au deal pour l'emploi de 350 euros (montant de base 220 euros), à 700 euros (montant de base 420 euros).

Art. 3

Il est proposé de faire entrer en vigueur la modification à partir de l'exercice d'imposition 2023.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

HOOFDSTUK 1

Algemene bepaling

Artikel 1

Overeenkomstig artikel 83 van de Grondwet, bepaalt dit artikel dat de wet een door artikel 74 van de Grondwet beoogde aangelegenheid regelt.

HOOFDSTUK 2

Vrijstelling van de door een gewest of de Duitstalige gemeenschap toegekende premie en opleidingsinkomen voor knelpuntberoepen

Art. 2

Bedrijven hebben steeds meer moeite om personeel aan te werven wanneer de "vacatures" betrekking hebben op zogenaamde knelpuntberoepen.

Een oplossing zou erin bestaan een fiscale stimulans toe te kennen aan werknemers die besluiten zich op deze beroepen te heroriënteren.

Daarom stelt de regering voor om de bij de wet van 23 maart 2019 tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 voor wat betreft de fiscale bepalingen van de jobsdeal, ingevoerde vrijstelling van inkomstenbelastingen van bepaalde gewestelijke opleidingspremies op te trekken van momenteel 350 euro (basisbedrag 220 euro), tot 700 euro (basisbedrag 420 euro).

Art. 3

Er wordt voorgesteld om de wijziging in werking te laten treden vanaf aanslagjaar 2023.

CHAPITRE 3 (*ANCIEN*)

Exonération du jobbonus flamand (*ancien*)

Art. 4 (*ancien*)

Le législateur flamand veut augmenter la différence entre le travail et l'inactivité via la prime à l'emploi, une prime qui est accordée annuellement sur la base du salaire brut mensuel moyen. On veut ainsi inciter davantage de personnes à travailler et motiver ceux qui travaillent pour de faibles salaires à continuer à travailler.

Les personnes qui gagnent jusqu'à 1 800 euros bruts par mois en tant que salarié dans le cadre d'un emploi à temps plein recevront la prime à l'emploi maximale de 600 euros sur une base annuelle. Les personnes dont le salaire brut est égal ou supérieur à 2 500 euros par mois ne pourront plus bénéficier de la prime. Pour ceux qui gagnent entre 1 800 euros et 2 500 euros par mois, la prime à l'emploi sera réduite graduellement jusqu'au minimum de 20 euros (sur une base annuelle pour un emploi à temps plein). Les montants des primes et les limites de salaire et de revenu peuvent être adaptés en fonction de l'évolution des salaires et du pouvoir d'achat.

Avec la prime à l'emploi, le gouvernement flamand répond aux recommandations par pays de la Commission européenne visant à donner aux travailleurs une incitation financière positive à reprendre le travail (COM(2019) 501 final). La prime à l'emploi peut également contribuer à l'augmentation du taux d'emploi mise en avant dans l'accord de gouvernement fédéral. Dans son rapport annuel pour 2020, la Banque nationale a indiqué que tous les leviers politiques devraient être activés pour atteindre le taux d'emploi cible de 80 p.c. d'ici 2030.

Compte tenu de la définition large de la rémunération des travailleurs à l'article 31, alinéa 1 et alinéa 2, 2°, CIR 92, la prime à l'emploi sera, en principe, considérée comme un revenu professionnel imposable. Afin d'éviter que l'effet de la prime à l'emploi ne soit annulé par le fait qu'elle soit largement taxée, le gouvernement propose d'exonérer la prime à l'emploi d'impôts sur les revenus. Cela soutiendrait non seulement un choix politique de la Région flamande, mais aussi l'objectif politique commun d'atteindre un taux d'emploi plus élevé.

Il va sans dire que le gouvernement proposera d'exonérer les primes similaires accordées par d'autres régions.

HOOFDSTUK 3 (*VROEGER*)

Vrijstelling van de Vlaamse jobbonus (*vroeger*)

Art. 4 (*vroeger*)

De Vlaamse decreetgever wil via de jobbonus, een premie die jaarlijks wordt toegekend op basis van het gemiddelde maandelijks brutoloon, het verschil tussen werken en niet werken verhogen. Op deze manier wil men meer mensen aan het werk krijgen en wie werkt voor een laag loon motiveren om aan de slag te blijven.

Wie als loontrekkende bruto tot maximaal 1 800 euro per maand verdient bij een voltijdse tewerkstelling zal de maximale jobbonus van 600 euro op jaarbasis krijgen. Wie een brutoloon heeft van 2 500 euro per maand of meer, komt niet meer in aanmerking voor de premie. Voor wie maandelijks tussen 1 800 euro en 2 500 euro verdient, wordt de jobbonus afgebouwd tot het minimum van 20 euro (op jaarbasis bij voltijdse prestaties). De premiebedragen en de loon- en inkomensgrenzen kunnen worden aangepast in functie van de evolutie van de lonen en de koopkracht.

Met de jobbonus komt de Vlaamse overheid tegemoet aan de landenspecifieke aanbevelingen van de Europese Commissie om werkenden een positieve financiële prikkel te geven om aan de slag te gaan (COM(2019) 501 final). De jobbonus kan ook bijdragen aan de verhoging van de werkgelegenheidsgraad die in het federale regeerakkoord wordt vooropgesteld. De Nationale Bank heeft er in haar jaarverslag 2020 op gewezen dat alle beleidshefbomen moeten worden geactiveerd om tegen 2030 de beoogde werkgelegenheidsgraad van 80 pct. te bereiken.

Gelet op de ruime omschrijving van de notie bezoldigingen van werknemers in artikel 31, eerste lid en tweede lid, 2°, WIB 92, zal de jobbonus in beginsel als een belastbaar beroepsinkomen worden beschouwd. Om te vermijden dat het effect van de jobbonus zou teniet worden gedaan door het grotendeels wegbelasten ervan, stelt de regering voor om de jobbonus vrij te stellen van inkomstenbelastingen. Op die manier wordt niet louter een beleidskeuze van het Vlaamse Gewest ondersteund, maar ook de gezamenlijke beleidsdoelstelling om een hogere werkzaamheidsgraad te bereiken.

Het spreekt voor zich dat de regering zal voorstellen om vergelijkbare premies die door andere gewesten zouden worden toegekend eveneens vrij te stellen.

Conformément à l'avis n° 70.571/3 du Conseil d'État, le chapitre 3 (ancien) contenant l'article 4 (ancien) est supprimé du présent projet.

CHAPITRE 3

Modifications en matière des réductions d'impôt pour allocations de chômage

La loi du 23 mars 2019 modifiant le Code des impôts sur les revenus 1992 en ce qui concerne les dispositions fiscales relatives au deal pour l'emploi a supprimé le régime de la réduction complémentaire pour les pensions et autres revenus de remplacement à partir de l'exercice d'imposition 2020. Ce régime était remplacé par une réduction additionnelle pour pensions et autres revenus de remplacement. En introduisant la réduction additionnelle, le législateur a voulu éviter que les pensionnés avec une pension basse qui gagnent un revenu d'appoint ou possèdent un revenu immobilier limité ne perdent automatiquement tout l'avantage de la réduction complémentaire. De plus, le régime de la réduction additionnelle empêche que pour les pensionnés avec une pension qui arrive juste au-dessus de 16 290 euros (montant indexé pour l'exercice d'imposition 2022), la partie de leur pension supérieure à ce montant soit quasiment totalement imposé. Le régime de la réduction additionnelle est également plus avantageux pour les conjoints (mariés et cohabitants légaux): alors que les plafonds de revenus pour l'application de la réduction complémentaire sont évalués par imposition (et donc pour les deux conjoints ensemble), la réduction additionnelle est accordée par contribuable.

Le régime de la réduction complémentaire était maintenu pour les allocations de chômage. Cependant, le gouvernement propose maintenant d'accorder aussi une réduction additionnelle pour les allocations de chômage à partir de l'exercice d'imposition 2023 et de supprimer la réduction complémentaire. Le montant de la réduction additionnelle sera le même que pour les pensions et autres revenus de remplacement, c'est-à-dire 236,38 euros (montant de base à indexer).

Art. 4

Le présent article modifie l'article 147 du CIR 92.

Dans l'article 147, alinéa 1er, 7°, CIR 92, le montant de la réduction additionnelle pour allocations de chômage est inséré après le montant de la réduction de base.

Overeenkomstig het advies nr. 70.571/3 van de Raad van State wordt hoofdstuk 3 (vroeger) met daarin artikel 4 (vroeger) uit dit ontwerp weggelaten.

HOOFDSTUK 3

Wijzigingen op het stuk van de belastingverminderingen voor werkloosheidsuitkeringen

De wet van 23 maart 2019 tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 voor wat betreft de fiscale bepalingen van de jobsdeal heeft vanaf aanslagjaar 2020 het stelsel van de bijkomende vermindering opgeheven voor pensioenen en andere vervangingsinkomsten. In de plaats ervan kwam er een aanvullende vermindering voor pensioenen en andere vervangingsinkomsten. Met de invoering van die aanvullende vermindering heeft de wetgever willen voorkomen dat gepensioneerden met een laag pensioen die nog iets bijverdienen of een beperkt onroerend inkomen hebben, automatisch het volledige voordeel van de bijkomende vermindering verliezen. Bovendien vermijdt het stelsel van de aanvullende vermindering dat bij gepensioneerden met een pensioen net boven 16 290 euro (geïndexeerd bedrag voor aanslagjaar 2022) het gedeelte van hun pensioen boven dat bedrag zo goed als volledig wordt wegbelast. Het stelsel van de aanvullende vermindering is ook voordeliger voor echtgenoten (gehuwden en wettelijk samenwonenden): waar de inkomensplafonds voor de toepassing van de bijkomende vermindering per aanslag worden geëvalueerd (en dus voor beide echtgenoten samen), wordt de aanvullende vermindering per belastingplichtige verleend.

Het stelsel van de bijkomende vermindering werd behouden voor werkloosheidsuitkeringen. De regering stelt nu evenwel voor om vanaf aanslagjaar 2023 ook voor werkloosheidsuitkeringen een aanvullende vermindering te verlenen en de bijkomende vermindering af te schaffen. Het bedrag van de aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen is hetzelfde als voor pensioenen en andere vervangingsinkomsten, i.c. 236,38 euro (te indexeren basisbedrag).

Art. 4

Dit artikel past artikel 147 van het WIB 92 aan.

In artikel 147, eerste lid, 7°, WIB 92 wordt na het bedrag van de basisvermindering het bedrag van de aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen ingevoegd.

La proratisation en fonction de la quotepart des allocations de chômage dans le total des revenus nets est également d'application à la réduction additionnelle pour allocations de chômage (modification de l'article 147, alinéa 1er, 8°, CIR 92).

Le montant de la réduction additionnelle pour allocations de chômage est égal au montant de la réduction additionnelle pour pensions et autres revenus de remplacement. Comme c'est le cas pour la réduction additionnelle pour pensions et autres revenus de remplacement, le montant de la réduction additionnelle pour allocations de chômage sera majoré s'il ne suffit pas à réduire à zéro l'impôt sur un revenu imposable de 10 160 euros (montant de base à indexer) composé exclusivement d'allocations de chômage (modification de l'article 147, alinéa 4, CIR 92).

Art. 5

Tout comme la réduction additionnelle pour pensions et autres revenus de remplacement, la nouvelle réduction additionnelle pour allocations de chômage sera uniquement accordée aux contribuables dont le revenu imposable n'est pas plus élevé que l'actuelle limite inférieure pour la diminution graduelle de la réduction d'impôt de base pour allocations de chômage (qui est également la limite inférieure pour la diminution graduelle de la réduction de base pour pensions et autres revenus de remplacement et de la réduction d'impôt pour indemnités légales d'assurance en cas de maladie et d'invalidité). Cette limite est égale à 14 900 euros (montant de base à indexer). Tout comme la réduction additionnelle pour pensions et autres revenus de remplacement, la réduction additionnelle pour allocations de chômage sera également graduellement diminuée de façon linéaire entre 10 160 euros (montant de base à indexer) et ladite limite inférieure pour la diminution graduelle de la réduction d'impôt de base pour allocations de chômage (14 900 euros – montant de base à indexer).

L'article 153 CIR 92 qui limite le montant de la réduction au montant de l'impôt dû sur lesdits revenus est naturellement également applicable à la réduction additionnelle pour allocations de chômage.

Art. 6

La réduction complémentaire pour allocations de chômage (article 154 CIR 92) est abrogée à partir de l'exercice d'imposition 2023.

De proratering in functie van het aandeel van de werkloosheidsuitkeringen in het totale netto-inkomen zal ook van toepassing zijn op de aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen (aanpassing van artikel 147, eerste lid, 8°, WIB 92).

Het bedrag van de aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen is gelijk aan het bedrag van de aanvullende vermindering voor pensioenen en andere vervangingsinkomsten. Net zoals dat het geval is voor de aanvullende vermindering voor pensioenen en andere vervangingsinkomsten, zal het bedrag van de aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen ook worden verhoogd als het niet volstaat om de belasting op een belastbaar inkomen van 10 160 euro (te indexeren basisbedrag) dat uitsluitend uit werkloosheidsuitkeringen bestaat tot nul terug te brengen (aanpassing van artikel 147, vierde lid, WIB 92).

Art. 5

De nieuwe aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen zal net als de aanvullende vermindering voor pensioenen en andere vervangingsinkomsten enkel worden verleend aan belastingplichtigen van wie het belastbare inkomen niet hoger is dan de bestaande ondergrens voor de afbouw van de basisvermindering voor werkloosheids-uitkeringen (die ook de ondergrens is voor de afbouw van de basisvermindering voor pensioenen en andere vervangingsinkomsten en van de belastingvermindering voor wettelijke ziekte- en invaliditeitsuitkeringen). Die grens bedraagt 14 900 euro (te indexeren basisbedrag). De aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen zal, net als de aanvullende vermindering voor pensioenen en andere vervangingsinkomsten, ook lineair worden afgebouwd tussen 10 160 euro (te indexeren basisbedrag) en de hiervoor vermelde ondergrens voor de afbouw van de bestaande basisvermindering voor werkloosheidsuitkeringen (14 900 euro – te indexeren basisbedrag).

Artikel 153 WIB 92 dat het bedrag van de vermindering beperkt tot het bedrag van de belasting die op de desbetreffende inkomsten verschuldigd is, is vanzelfsprekend ook van toepassing op de aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen.

Art. 6

De bijkomende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen (artikel 154 WIB 92) wordt opgeheven vanaf aanslagjaar 2023.

Art. 7 et 8

Les références à l'article 154 CIR 92 dans les articles 174/1 et 178 CIR 92 sont abrogées.

Art. 9

Le présent article règle l'entrée en vigueur. La réduction additionnelle pour allocations de chômage s'appliquera à partir de l'exercice d'imposition 2023.

CHAPITRE 4

Mise en place d'un cadre juridique rendant possible la concertation et la coopération entre le ministère public, la police judiciaire fédérale et l'administration fiscale en vue de lutter contre la fraude fiscale grave, organisée ou non et de faciliter le travail des MOTEMS (équipes mixes d'enquête multidisciplinaire)

Exposé introductif

La lutte contre la fraude est une priorité et une nécessité pour garantir l'équité de l'organisation de la société. À cet effet, il a été décidé de créer un plan d'action de lutte contre la fraude au sein du Collège pour la lutte contre la fraude fiscale et sociale, le Comité ministériel pour la lutte contre la fraude fiscale et sociale élaborant quant à lui la politique du gouvernement en matière de lutte contre la fraude. Le premier plan d'action de ce Collège a été approuvé. En parallèle des actions concrètes et des mesures visant à accroître la compliance et la coopération que le Collège élabore dans le cadre de son fonctionnement, des initiatives législatives sont prises avec le présent projet, pour mettre en œuvre ce premier plan d'action tel qu'inscrit dans le budget pluriannuel 2021-2024.

Le présent projet vise à renforcer l'efficacité des services de contrôle fiscal, en créant la possibilité d'établir des partenariats de grande envergure avec le ministère public et d'autres services de contrôle dans le cadre d'équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire. C'est pourquoi la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, est attribuée à un minimum de 25 fonctionnaires ayant au moins le grade d'attaché principalement travaillant au sein de l'administration de l'ISI.

En réponse à la remarque 11 formulée par le Conseil d'État dans son avis 70.571/3, il est précisé qu'étant

Art. 7 en 8

De verwijzingen naar artikel 154 WIB 92 in de artikelen 174/1 en 178 WIB 92 worden opgeheven.

Art. 9

Dit artikel regelt de inwerkingtreding. De aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen zal vanaf aanslagjaar 2023 van toepassing zijn.

HOOFDSTUK 4

Instelling van een wettelijk kader voor overleg en samenwerking tussen het Openbaar Ministerie, de federale gerechtelijke politie en de fiscale administratie mogelijk te maken ter bestrijding van ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerde en ter ondersteuning van het werk van de MOTEM's (multidisciplinaire onderzoeksteams)

Inleidende memorie

De fraudebestrijding vormt een prioriteit en noodzaak om de rechtvaardigheid van de organisatie van de maatschappij te garanderen. Daartoe is beslist om een actieplan fraudebestrijding op te maken binnen het College voor de strijd tegen de fiscale en sociale fraude en werkt het Ministerieel Comité voor de strijd tegen fiscale en sociale fraude het fraudebeleid van de regering uit. Het eerste actieplan van dit College is goedgekeurd. Naast concrete acties, maatregelen tot verhoging van de compliance en samenwerking die het College binnen haar werking uitvoert, worden met dit ontwerp de wetgevende initiatieven genomen ter uitvoering van dit eerste actieplan zoals opgenomen in de meerjarenbegroting 2021-2024.

Dit ontwerp beoogt de slagkracht van de fiscale inspectiediensten te versterken via de creatie van de mogelijkheid in het kader van multidisciplinaire onderzoeksteams verregaande samenwerkingsverbanden op te zetten met het openbaar ministerie en andere inspectiediensten. Daarom wordt de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings toegekend aan minimum 25 ambtenaren met minimum de graad van attaché die voornamelijk werkzaam zijn bij de administratie van de BBI.

In antwoord op de opmerking 11 van de Raad van State in zijn advies 70.571/3 wordt verduidelijkt dat gezien de

donné les tâches assignées à l'AGISI, dont la lutte contre la fraude fiscale grave et organisée, cette administration générale est le partenaire logique du parquet. C'est pour cette raison que l'exposé des motifs fait référence à l'Administration Générale de l'ISI.

Cependant, une telle spécification dans la loi limiterait trop l'objectif de cette disposition, notamment le renforcement des prérogatives fiscales au sein des équipes mixtes d'enquête multidisciplinaires. Si nécessaire, l'enquête demandée par le procureur du Roi peut nécessiter la spécialisation d'un fonctionnaire qui ne travaille pas pour l'administration générale de l'ISI.

L'article 24 de la loi du 26 mars 2014 portant mesures d'optimalisation des services de police prévoit en matière de criminalité économique et financière organisée, de fraude fiscale et sociale et de criminalité informatique, la création d'unités de recherche au sein des directions judiciaires décentralisées d'Anvers, de Bruxelles, de Charleroi/Mons, de Flandre orientale et de Liège, chargées d'enquêtes spécialisées. Elles auront notamment pour mission de faire partie d'équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire.

Le succès des MOTEMS a déjà été démontré dans la lutte contre la fraude sociale. Le commissaire général de la police fédérale, le procureur général du Collège des procureurs généraux chargé de la fraude sociale et les responsables de 5 services d'inspection sociale ont signé le 12 novembre 2019 un accord-cadre de coopération dans les équipes mixtes d'enquête dans le cadre de la fraude sociale organisée.

L'accord-cadre renforce la coopération opérationnelle, ce qui accroît l'efficacité de la lutte contre la fraude sociale et la criminalité dans tous les arrondissements judiciaires. Les MOTEMS permettent de répondre rapidement et avec souplesse aux nouveaux phénomènes, et réduisent fortement la concurrence déloyale. Il convient de souligner que les MOTEMS sociaux sont orientés autant que possible vers les enquêtes sur les organisations criminelles et la lutte contre la fraude sociale grave et/ou organisée.

Dans la remarque 12.2 de son avis 70.571/3, le Conseil d'État a fait remarquer que l'expression "au maximum" concernant l'orientation sur la lutte contre la criminalité organisée ne devait pas être reprise dans le texte de la loi pour des raisons de sécurité juridique. Ce libellé de "au maximum" a donc été supprimé.

Néanmoins, il existe un choix politique général clair, sans se prononcer sur des cas individuels ou des

opdrachten toegewezen aan de AABBI, waaronder de strijd tegen de ernstige en georganiseerde fraude, deze Algemene Administratie de logische partner vormt van het parket. Het is daarom dat in de toelichting verwezen wordt naar de Algemene administratie van de BBI.

Echter een dergelijke specificering in de wet zal de doelstelling van deze bepaling, met name het versterken van de fiscale slagkracht binnen multidisciplinaire onderzoeksteams te zeer beperken. In voorkomend geval kan het door de Procureur des Konings gewenste onderzoek een specialisatie vergen die aanwezig is bij een ambtenaar die niet werkzaam is bij de Algemene Administratie van de BBI.

Artikel 24 van de wet van 26 maart 2014 houdende optimalisatiemaatregelen voor de politiediensten voorziet inzake georganiseerde economische en financiële criminaliteit, fiscale en sociale fraude en ICT-criminaliteit, de creatie van opsporingseenheden binnen de gedeconcentreerde gerechtelijke directies van Antwerpen, Brussel, Charleroi/Bergen, Oost-Vlaanderen en Luik, belast met gespecialiseerde onderzoeken. Zij worden in het bijzonder belast om deel uit te maken van gemengde multidisciplinaire onderzoeksteams.

Het succes van de MOTEM's is reeds gebleken inzake sociale fraudebestrijding. De commissaris-generaal van de federale politie, de procureur-generaal van het College van procureurs-generaal belast met sociale fraudebestrijding en de verantwoordelijken van 5 sociale inspectiediensten ondertekenden een kaderakkoord inzake samenwerking in gemengde onderzoeksteams binnen de materie van de georganiseerde sociale fraude op 12 november 2019.

Het kaderakkoord versterkt de operationele samenwerking, waardoor in alle gerechtelijke arrondissementen de slagkracht in de strijd tegen de sociale fraude en criminaliteit vergroot. De MOTEM's laten toe om op een snelle en flexibele manier in te spelen op nieuwe fenomenen en dringt de oneerlijke concurrentie sterk terug. Daarbij dient benadrukt te worden dat de sociale MOTEM's maximaal georiënteerd zijn naar onderzoeken inzake criminele organisaties en de strijd tegen de ernstige en/of georganiseerde sociale fraude.

In de opmerking 12.2 van zijn advies 70.571/3 maakte de Raad van State de opmerking de term "maximaal" inzake georiënteerd op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit niet in de wettekst op te nemen ter wille van de rechtszekerheid. De term "maximaal' werd aldus geschrapt.

Niettemin is er een duidelijke algemene beleidskeuze, zonder uitspraak te doen over individuele dossiers of

situations spécifiques, selon lequel la priorité est la lutte contre la fraude fiscale grave, organisée ou non, et la lutte contre la criminalité organisée.

Cependant, il n'est pas dans l'intention du législateur de prévoir d'une limitation quoi que ce soit, et donc tous types de fraude fiscale ou infraction de blanchiment de capitaux peuvent également faire l'objet d'enquêtes et de poursuites, sur base de l'article 151 § 1 de la Constitution, qui stipule que ministère public est indépendant dans l'exercice des recherches et poursuites individuelles. L'avis du Conseil d'État est suivi de régler ce point d'une manière plus explicite dans les dispositions en projet.

La décision d'utiliser ou non un MOTEM dans le cadre d'une enquête particulière appartient au ministère public. C'est donc au ministère public de faire cette appréciation des cas dans lesquels il convient de mener ou non l'enquête par le biais d'un MOTEM.

Afin de pouvoir associer les fonctionnaires fiscaux précités à ces équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire et de leur donner les moyens d'actions nécessaires pour une contribution efficace à de telles enquêtes, il convient de leur attribuer la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi. Cela leur permettra d'apporter une assistance efficace, sous la direction et la supervision opérationnelle du procureur du Roi, aux services de police et, le cas échéant, aux juges d'instruction, par exemple en participant activement aux perquisitions et à l'analyse des données saisies, et en participant aux interrogatoires. Les actes accomplis par les fonctionnaires fiscaux le sont toujours à la demande d'un magistrat et doivent être notifiés à l'administration par écrit, via une apostille. Elle contient les dispositions légales en vertu desquelles elle est exécutée, ainsi son objet. En outre, elle doit être formalisée avec la date à laquelle elle est délivrée, le nom et la qualité de l'autorité requérante et sa signature.

Vu l'avis n° 70.571/3 – point 12.3, il est également précisé qu'en cas de perquisition, un mandat de perquisition délivré par le juge d'instruction doit être présenté. À l'instar de la police judiciaire fédérale, les fonctionnaires du Service public fédéral Finances doivent toujours s'identifier au moyen de leur carte de commission. Il va sans dire qu'ils doivent toujours faire connaître leur qualité.

Un MOTEM est composé, pour un dossier concret ad hoc, de membres spécialisés des divisions de recherche de la police judiciaire fédérale et complété par des fonctionnaires mis à disposition temporairement par l'AGISI

specifieke situaties, dat de prioriteit ligt op de bestrijding van de ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd, en de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit.

Echter is het niet de intentie van de wetgever om in enige beperking te voorzien, en kunnen dus alle types van fiscale fraude en witwasmisdrijven worden onderzocht en vervolgd, gelet op artikel 151 § 1 G.W. dat stelt dat het openbaar ministerie onafhankelijk is in de individuele opsporing en vervolging. Het advies van de Raad van State wordt gevolgd door dit op een meer expliciete wijze op te nemen in de ontworpen bepalingen.

De beslissing of en hoe gebruik gemaakt wordt van een MOTEM in een bepaald onderzoek ligt bij het openbaar ministerie. Het is dus aan het openbaar ministerie om deze toetsing te doen en in de gevallen waarbij het past al dan niet het onderzoek te voeren door middel van het gebruik van een MOTEM.

Teneinde de bedoelde fiscale ambtenaren te kunnen inschakelen in deze multidisciplinaire onderzoeksteams en teneinde hen de voor een efficiënte bijdrage aan dergelijke onderzoeken nodige armslag te verlenen, is het aangewezen hen de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings toe te kennen. Dit zal hen in staat stellen onder leiding en operationeel toezicht van de procureur des Konings, aan de politiediensten en desgevallend aan de onderzoeksrechters daadwerkelijk bijstand te verlenen, bij voorbeeld door actief deel te nemen aan huiszoekingen en de analyse van de inbeslaggenomen gegevens, en deel te nemen aan verhoren. De handelingen die gesteld worden door de fiscale ambtenaren gebeuren steeds op vordering van een magistraat en moeten schriftelijk, via een kantschrift, aan de administratie worden medegedeeld. Het bevat de wetsbepalingen krachtens welke zij wordt verricht en het voorwerp. Daarnaast moet zij geformaliseerd worden met de datum waarop zij wordt uitgevaardigd, de naam en de hoedanigheid van de vorderende overheid alsmede zijn of haar handtekening.

Gelet op het advies nr. 70.571/3 – randnummer 12.3 wordt nog gesteld dat bij een huiszoeking een huiszoekingsbevel van de onderzoeksrechter moeten voorgelegd worden. Zoals de federale gerechtelijke politie zullen ambtenaren van de Federale Overheidsdienst Financiën zich steeds moeten identificeren met behulp van hun legitimatiekaart. Het spreekt voor zich dat men steeds zijn hoedanigheid kenbaar moet maken.

Een MOTEM wordt voor een concreet dossier ad hoc samengesteld uit gespecialiseerde leden van de onderzoeksafdelingen van de federale gerechtelijke politie, aangevuld met ambtenaren tijdelijk ter beschikking

ou par d'autres administrations fiscales et non-fiscales. Un MOTEM est mis en place pour des enquêtes spécialisées dans lesquelles des fonctionnaires de différentes overheids-diensten jouissant d'une expertise spécifique peuvent apporter une plus-value notable. Tous les membres du MOTEM s'impliqueront à tout moment dans l'élaboration, la détermination de la durée de l'enquête et la discussion du plan de recherche stratégique et de sa mise en œuvre concrète.

La composition du MOTEM peut être discutée par la voie d'une concertation comme prévu à l'article 29, §§ 3 et 4 du Code d'instruction criminelle. Un plan de recherche est élaboré en concertation avec les partenaires participants et en fonction des capacités disponibles.

L'intention est clairement de permettre aux fonctionnaires fiscaux de participer pleinement à une équipe mixte d'enquête multidisciplinaire, dont l'objectif est de lutter contre la criminalité organisée. Cela tient compte du fait que dans une organisation criminelle, l'origine des fonds criminels ne sera claire qu'à la fin de l'enquête, alors qu'elle ne l'est pas toujours au début de l'enquête.

Il y a aussi souvent des chevauchements entre les infractions fiscales et sociales ou autres. On peut penser à l'emploi de personnes non-officiel, où tant la législation social que la législation fiscal ont été violés. En outre, il existe un lien étroit entre la fraude fiscale et le blanchiment de capitaux. En effet, les fonctionnaires de l'AG ISI sont idéalement placés pour identifier les flux financiers internationaux.

Afin de ne pas compliquer inutilement la participation à ces équipes d'enquête, où l'aspect purement fiscal devrait être pris en compte en permanence au niveau de la procédure, une définition large de l'ensemble de l'article 505 du Code pénal a été retenue. Cela devrait également couvrir le problème de la simultanéité des infractions.

Bien que, sur la base de leurs connaissances spécialisées en matière de droit fiscal, les fonctionnaires se concentrent principalement sur les infractions à la législation fiscale, un cadre opérationnel plus large est nécessaire pour ne pas entraver le fonctionnement efficace du MOTEM.

L'ajout de l'article 505*bis* du Code pénal n'a pas de valeur particulière au regard des délits de fraude fiscale ou de blanchiment de capitaux et cette remarque du Conseil d'État n'est donc pas suivie.

gesteld door de AABBI of door andere fiscale en niet-fiscale administraties. Een MOTEM wordt ingezet voor gespecialiseerde onderzoeken waarbij ambtenaren uit verschillende overheidsdiensten en met specifieke expertise een grote meerwaarde kunnen betekenen. Alle leden van de MOTEM zullen bij het uittekenen en bij het bespreken van het strategisch onderzoeksplan, bij het vastleggen van de duurtijd van het onderzoek, en bij de concrete uitwerking ervan, elkaar op elk ogenblik betrekken.

De samenstelling van de MOTEM kan worden besproken bij een overleg zoals voorzien in artikel 29, §§ 3 en 4 Sv. In onderling overleg met de deelnemende partners en in functie van de beschikbare capaciteit wordt een onderzoeksplan opgesteld.

Het is duidelijk de bedoeling dat de fiscale ambtenaren volwaardig deel kunnen nemen aan een multidisciplinair onderzoeksteam, waarbij de focus zal liggen op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit. Hierbij wordt rekening gehouden dat in een criminele organisatie pas op het einde van het onderzoek zal duidelijk zijn welke de herkomst van de criminele gelden waren, terwijl dit bij de start van het onderzoek niet altijd duidelijk is.

Ook is er dikwijls een samenloop tussen fiscale en sociale of andere inbreuken. Men denke aan de niet-officiële tewerkstelling van personen, waarbij zowel de sociale wetgeving als fiscale wetgeving werd overtreden. Daarnaast is er een grote verwevenheid tussen fiscale fraude en het witwassen. De ambtenaren van de AA BBI zijn bovendien bij uitstek in staat om internationale financiële stromen in kaart te brengen.

Om de deelname aan deze onderzoeksteams niet onnodig te bemoeilijken, waarbij continu op procedureel niveau het puur fiscale aspect in oogschouw zou dienen genomen te worden, is gekozen voor een ruime omschrijving van het hele artikel 505 van het Strafwetboek. Hierdoor zou ook de problematiek van de samenloop van misdrijven moeten gedekt zijn.

Hoewel vanuit hun gespecialiseerde fiscale kennis de ambtenaren zich hoofdzakelijk concentreren op inbreuken inzake fiscale wetgeving, is een ruimer operationeel kader noodzakelijk om de effectieve werking van de MOTEM niet te bemoeilijken.

Het toevoegen van het artikel 505*bis* van het Strafwetboek heeft geen bijzondere meerwaarde inzake fiscale fraude of witwasmisdrijven en deze opmerking van de raad van State wordt aldus niet gevolgd.

Dans son discours de rentrée judiciaire du 1er septembre 2021, le procureur général a également pointé des problèmes de capacité des services spécialisés de la police judiciaire fédérale pour la détection de la criminalité financière. Entre autres, il a été décidé que désormais, chaque enquête serait obligatoirement soumise à un comité de pondération qui décidera si l'enquête sera ouverte ou poursuivie par la Police judiciaire fédérale de Bruxelles. À cet égard, il est hautement souhaitable que le procureur puisse, dans le cadre des équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire, de faire appel aux connaissances spécialisées et à l'expertise des fonctionnaires fiscaux, qui pourront alors prendre en charge le volet fiscal de l'enquête judiciaire, menée par l'équipe mixte d'enquête multidisciplinaire.

En raison de l'activation du Comité ministériel pour la lutte contre la fraude fiscale et sociale et de la réactivation du Collège pour la lutte contre la fraude fiscale et sociale (Cf. les arrêtés royaux du 9 novembre 2020), dans le cadre desquels des plans d'action annuels de lutte contre la fraude sont élaborés et dont la base est la concertation, la coopération et l'échange de données entre les services respectifs, on peut s'attendre à ce que la nécessité de ces équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire augmente considérablement dans les années à venir. Les connaissances spécialisées des fonctionnaires fiscaux joueront un rôle important à cet égard.

Enfin, il est référé à l'avis n° 47.426/2 du Conseil d'État du 9 décembre 2009 dans lequel celui-ci rappelle que l'immixtion dans l'organisation des services de l'administration publique n'est possible que dans le respect de la répartition des compétences – ancrée dans la Constitution – entre le pouvoir législatif et le pouvoir exécutif, et si des circonstances exceptionnelles le justifient ou si cela concerne des dispositions qui, selon la Constitution, ne peuvent être fixées que par le législateur. Cet avis rappelle les compétences respectives des pouvoirs exécutif et judiciaire. C'est ainsi que l'article 151, paragraphe 1er, seconde phrase de la Constitution est libellé comme suit: "Le ministère public est indépendant dans l'exercice des recherches et poursuites individuelles, sans préjudice du droit du ministre compétent d'ordonner des poursuites et d'arrêter des directives contraignantes de politique criminelle, y compris en matière de politique de recherche et de poursuite". L'article 143*quater* du Code judiciaire précise quant à lui que le ministre de la Justice arrête les directives de politique criminelle, y compris en matière de politique de recherche et de poursuite après avoir pris l'avis du Collège des procureurs généraux. La Cour constitutionnelle a souligné dans son arrêt n° 52/97 du 14 juillet 1997 que les directives de politique criminelle "(peuvent) contenir des modalités et critères généraux pour l'exécution de la

De heer procureur-generaal heeft in zijn openingsrede van het nieuw gerechtelijk jaar op 1 september 2021 ook gewezen op capaciteitsproblemen bij de gespecialiseerde diensten van de federale gerechtelijke politie inzake het opsporen van de financiële criminaliteit. Onder andere was besloten om elk onderzoek voortaan verplicht voor te leggen aan een wegingscommissie die zal beslissen of het onderzoek zal worden opgestart of zal worden verder gezet door de Federale gerechtelijke politie Brussel. In deze optiek is het uitermate wenselijk dat de procureur in het kader van de multidisciplinaire onderzoeksteams een beroep kan doen op de gespecialiseerde kennis en expertise van de fiscale ambtenaren, die dan het fiscaal luik van het gerechtelijk onderzoek, uitgevoerd door het multidisciplinair onderzoeksteam, voor hun rekening kunnen nemen.

Mede door het activeren van het Ministerieel Comité tegen de fiscale en sociale fraude en het terug in werking stellen van het College in de strijd tegen de fiscale en sociale fraude (zie hiervoor de Koninklijke besluiten van 9 november 2020), waarbij jaarlijkse actieplannen voor de fraudebestrijding worden uitgewerkt en waarbij de uitgangspunten het overleg, de samenwerking, en de gegevensuitwisseling tussen de respectievelijke diensten zijn, mag verwacht worden dat de nood aan deze multidisciplinaire onderzoeksteams de komende jaren gevoelig zal stijgen. De gespecialiseerde kennis van de fiscale ambtenaren zal daarin een belangrijke rol spelen.

Tenslotte wordt nog verwezen naar advies nr. 47.426/2 van 9 december 2009 waarin de Raad van State herhaalt dat de inmenging in de organisatie van diensten van algemeen bestuur alleen in overeenstemming is met de grondwettelijke verdeling van de bevoegdheden tussen de wetgevende en de uitvoerende macht, indien ze door uitzonderlijke omstandigheden is verantwoord of indien ze bepalingen betreft die krachtens de Grondwet alleen door de wetgever kunnen worden vastgesteld. Zo wordt herinnerd aan de respectieve bevoegdheden van de uitvoerende en de rechterlijke macht. Zo luidt artikel 151, paragraaf 1, tweede zin van de Grondwet als volgt "Het openbaar ministerie is onafhankelijk in de individuele opsporing en vervolging onverminderd het recht van de bevoegde minister om de vervolging te bevelen en om bindende richtlijnen van het strafrechtelijk beleid, inclusief die van het opsporings- en vervolgingsbeleid, vast te leggen". Artikel 143*quater* van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt op zijn beurt dat de minister van Justitie de richtlijnen van het strafrechtelijk beleid vaststelt, inclusief die van het opsporings- en vervolgingsbeleid, nadat hij het advies van het college van procureurs-generaal heeft ingewonnen. Het grondwettelijk Hof heeft in haar arrest nr. 52/97 van 14 juli 1997 onderstreept dat de richtlijnen inzake strafrechtelijk beleid "algemene criteria en modaliteiten (kunnen) bevatten om het opsporings- en

politique de recherche et de poursuite. Elles ne peuvent cependant pas conduire à la neutralisation d'une loi ou impliquer que le ministre de la Justice exerce un droit d'injonction négatif individuel".

Concernant la remarque 8 du Conseil d'État il n'y a pas des dispositions modifiées ou ajoutées à soumettre à la section de législations.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Art. 10, 11 et 14

Les administrations fiscales disposent du savoir-faire et de l'expertise pour déterminer rapidement et efficacement la gravité de la fraude fiscale sur base des faits établis. Dans le cadre des moyens d'enquête du pouvoir judiciaire, il convient en ce qui concerne la lutte contre la fraude fiscale grave, organisée ou non, et la lutte contre la criminalité organisée, d'opter, selon les circonstances, l'étendue ou la gravité de l'affaire, ou selon les nécessités de l'enquête, pour la coopération dans le cadre d'une procédure judiciaire et ce, sans risque de nullité de l'enquête.

L'attribution de cette qualité à des fonctionnaires ayant un grade suffisamment élevé au sein de l'administration spécialisée en la matière, s'inscrit dans l'objectif de lutter contre la fraude fiscale grave, organisée ou non et de lutter contre la criminalité organisée. Dans le même but, l'attribution de la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, n'est pas généralisée et n'est conférée qu'à un nombre limité de fonctionnaires. Etant donné que la législation fiscale n'octroie pas aux fonctionnaires de l'Administration générale de l'ISI des propres pouvoirs d'enquête pénale, les fonctionnaires à qui cette qualité est conférée ne pourront agir en cette qualité que dans le cadre de la compétence constitutionnelle du ministère public relative à la politique d'enquête et de poursuite.

Afin d'accroître l'efficacité des MOTEMS, il est prévu la possibilité d'attribuer la qualité d'officier de police judiciaire aux fonctionnaires fiscaux. Afin de permettre à ces fonctionnaires de travailler au sein du MOTEM, un cadre juridique de concertation et de coopération entre le ministère public, la police judiciaire fédérale et l'administration fiscale est mis en place. Ainsi, les fonctionnaires pourront travailler ensemble au sein du MOTEM pour lequel la lutte contre la fraude fiscale

vervolgingsbeleid uit te oefenen. Zij mogen evenwel niet leiden tot het buiten werking stellen van een wet of impliceren dat de minister van Justitie een individueel negatief injunctierecht zou uitoefenen".

Betreffende de opmerking 8 van de Raad van State zijn er geen gewijzigde of toegevoegde bepalingen voor te leggen aan de afdeling.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Art. 10, 11 en 14

De fiscale administraties beschikken over de knowhow en expertise om op basis van de vastgestelde feiten de ernst van de fiscale fraude op een snelle en efficiënte manier vast te stellen. Binnen de onderzoeksmiddelen van de rechterlijke macht is het in functie van de strijd tegen ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd, en in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit, afhankelijk van de omstandigheden, de uitgebreidheid of de ernst van de zaak, of nog van de noodwendigheden van het onderzoek, aangewezen, of zelfs noodzakelijk, om te kiezen voor samenwerking in het kader van een gerechtelijke procedure en dit zonder een risico tot nietigheid van het onderzoek.

Het toekennen van deze hoedanigheid aan ambtenaren met voldoende hoge graad binnen de gespecialiseerde administratie is in overeenstemming met het doel om de ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd, en de georganiseerde criminaliteit te bestrijden. Met ditzelfde doel voor ogen wordt de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de Procureur des Konings, niet veralgemeend en slechts aan een beperkt aantal ambtenaren toegekend. Gezien de fiscale wetgeving aan de ambtenaren van de Algemene Administratie van de BBI geen eigen strafrechtelijke onderzoeksbevoegdheid toekent, zullen de ambtenaren aan wie de hoedanigheid is toegekend, enkel kunnen handelen in die hoedanigheid binnen de grondwettelijke bevoegdheid van het openbaar ministerie betreffende het opsporings- en vervolgingsbeleid.

Om de effectiviteit van de MOTEM's te verhogen wordt voorzien in de mogelijkheid om de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie toe te kennen aan belastingambtenaren. Om deze ambtenaren te laten functioneren binnen de MOTEM wordt een wettelijk kader voor overleg en samenwerking tussen het Openbaar Ministerie, de federale gerechtelijke politie en de fiscale administratie ingesteld. Zo zullen de ambtenaren samen kunnen werken in de MOTEM waarbij de prioriteit ligt

grave, organisée ou non, et la lutte contre la criminalité organisée sont prioritaires.

Ayant pour objectif la détection et la constatation des infractions aux dispositions de l'article 505 du Code pénal, le procureur du Roi a la faculté de procéder à des enquêtes spécialisées en cas de fraude fiscale grave, organisée ou non. Conjointement à la délimitation de l'exercice des pouvoirs de qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi qui s'étend à la collaboration à des équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire, le déploiement s'orientera autant que possible vers la lutte contre la criminalité organisée.

Pour les fonctionnaires de l'inspection sociale et économique, le législateur a déjà prévu un tel statut. Il convient de se référer au Code pénal social et au Code de droit économique. Le Conseil d'État n'a pas formulé d'observations particulières à ce sujet dans son avis.

Pour le nombre minimum de 25, un nombre moyen de 5 fonctionnaires par direction judiciaire décentralisée est prévu, mais pour déterminer le nombre exact à attribuer à chaque direction judiciaire, la taille des parquets et le nombre de dossiers de criminalité organisée par direction judiciaire sont pris en compte. Ainsi, les directions ayant un champ territorial plus important disposeront d'un plus grand nombre de fonctionnaires fiscaux. En cas de besoin, ce nombre peut être augmenté par le Roi, après avis du Collège des procureurs généraux.

Pour répondre à la remarque 10 formulée par le Conseil d'État dans l'avis susvisé, cette loi ne limite en rien le système existant de détachements et, ce faisant, le gouvernement a choisi de renforcer les prérogatives fiscales du parquet et des tribunaux afin qu'une politique de poursuite plus active de la fraude fiscale soit possible (voir également les recommandations de la Cour des comptes, Rapport de février 2021, Régularisations fiscales permanentes), sans que cette même administration fiscale ne perde du personnel et tout en maintenant la spécialisation continue des fonctionnaires concernés en termes de phénomènes et de typologies de fraude fiscale, de certaines constructions et de certains secteurs.

Ces connaissances hautement spécialisées peuvent être mises à la disposition du ministère public pour une enquête spécifique ou pour plusieurs enquêtes par la participation à un MOTEM, dans le cadre duquel une délimitation claire dans le temps et l'espace de l'enquête judiciaire est déterminée au préalable, suivie de l'élaboration d'un plan d'enquête concret. L'intention est que,

op de bestrijding van ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd, en de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit.

Met de opsporing en vaststelling van inbreuken van de bepalingen in het artikel 505 van het Strafwetboek als doelstelling, beschikt de Procureur des Konings over de mogelijkheid om gespecialiseerde onderzoeken te verrichten naar ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd. Samen met de afbakening van de uitoefening van de bevoegdheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings tot de medewerking aan multidisciplinaire onderzoeksteams kan de inzet maximaal georiënteerd worden op de bestrijding van georganiseerde criminaliteit.

Voor ambtenaren van de sociale inspectie en economische inspectie heeft de wetgever reeds een dergelijk statuut voorzien. Hierbij kan verwezen worden naar het Sociaal strafwetboek en van het Wetboek van economisch recht. De Raad van State had in haar advies geen bijzondere opmerkingen hierover.

Voor het aantal van minimum 25 is een gemiddeld aantal van 5 ambtenaren per gedeconcentreerde gerechtelijke directie voorzien, doch waarbij voor de bepaling van het exacte aantal toe te wijzen aan de afzonderlijke gerechtelijke directies rekening gehouden wordt met de grootte van de parketten en het aantal dossiers van georganiseerde criminaliteit per gerechtelijke directie. Directies met grootstedelijke gebieden zullen dus een hoger aantal fiscale ambtenaren ter beschikking krijgen. Indien vereist kan dit aantal door de Koning worden verhoogd, na advies van het college van procureurs-generaal.

In antwoord op de opmerking 10 van de Raad van State in bovenvermelde advies, deze wet beperkt geenszins het bestaande systeem van detacheringen en de regering heeft hiermee gekozen om de fiscale slagkracht van het parket en het gerecht te versterken zodat een actiever vervolgingsbeleid voor fiscale fraude mogelijk wordt (zie ook aanbevelingen van het Rekenhof, Verslag dd. februari 2021, Permanente fiscale regularisaties), zonder dat diezelfde fiscale administratie medewerkers afstaat en met behoud van de continue specialisatie van de betrokken ambtenaren inzake fiscale fraudefenomenen en -typologieën, bepaalde constructies, bepaalde sectoren.

Deze zeer gespecialiseerde kennis kan door middel van deelname aan een MOTEM, waarbij op voorhand een duidelijke afbakening in tijd en ruimte van het gerechtelijk onderzoek bepaald wordt, gevolgd door het opstellen van een concreet onderzoeksplan, voor één welbepaald onderzoek of voor meerdere onderzoeken ter beschikking worden gesteld het Openbaar Ministerie.

en fonction de l'enquête (ad hoc), le fonctionnaire le plus compétent dans ce domaine soit envoyé temporairement au MOTEM. Par exemple, un spécialiste de la TVA participera à une enquête criminelle sur un carrousel TVA.

Les systèmes de détachement et de participation à des MOTEMS sont complémentaires et constituent des possibilités qui sont complémentaires et répondent au besoin de personnel qualifié et spécialisé pour ce type d'enquête. Une participation à des MOTEMS est toujours temporaire et ad hoc. La flexibilité de cette mesure est renforcée par le fait qu'il sera possible de choisir, dans une certaine mesure, parmi les fonctionnaires désignés, en fonction de l'expertise particulière requise pour la recherche spécifique.

Art. 13 et 16

La base légale des équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire a été mise en place par l'article 105, § 11, de la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux, inséré par la loi du 26 mars 2014 portant mesures d'optimalisation des services de police (*Moniteur belge* du 31 mars 2014).

"En matière de criminalité économique et financière organisée, de fraude fiscale et sociale et de criminalité informatique, des unités de recherche sont créées au sein des directions judiciaires décentralisées d'Anvers, de Bruxelles, de Charleroi/Mons, de Flandre orientale et de Liège, chargées d'enquêtes spécialisées. Elles auront notamment pour mission de faire partie d'équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire. Un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres peut déterminer les modalités de coordination, de gestion et de déploiement des effectifs."

L'arrêté d'exécution déterminant les autres règles de coordination, de gestion et de déploiement des effectifs n'a pas encore été publié.

Toutefois, cette possibilité d'équipe mixte d'enquête multidisciplinaire est en contradiction avec la "charte du contribuable", qui a introduit une interdiction de collaboration (en tant qu'expert) pour les fonctionnaires fiscaux sous peine de nullité de l'acte de procédure. Cette interdiction se retrouve à l'article 463 du Code des impôts sur les revenus 1992 et à l'article 74*bis* du Code de la taxe sur la valeur ajoutée.

Outre les exceptions existantes à cette interdiction de collaboration prévues à l'article 463 du Code des impôts sur les revenus 1992 et à l'article 74*bis* du Code de la

Het is de bedoeling om in functie van het onderzoek (ad hoc) de ambtenaar met de meeste expertise op dit domein tijdelijk naar de MOTEM te sturen. Zo zal bijvoorbeeld voor een strafonderzoek naar een BTW carrousel een BTW specialist deelnemen.

De systemen van detachering en deelname aan MOTEM's zijn complementair en vormen mogelijkheden die een zeer nuttige aanvulling vormen en een antwoord geven op de nood aan gekwalificeerd, gespecialiseerd personeel voor dit soort onderzoek. Een deelname aan MOTEM's is steeds tijdelijk en ad hoc. De flexibiliteit van deze maatregel wordt vergroot door het feit dat men tot op zekere hoogte uit de aangewezen ambtenaren zal kunnen kiezen naar gelang de bijzondere expertise die voor het specifiek onderzoek vereist is.

Art. 13 en 16

De wettelijke basis voor de multidisciplinaire onderzoeksteams werd gecreëerd bij artikel 105, § 11, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus, ingevoegd bij wet van 26 maart 2014 houdende optimalisatiemaatregelen voor de politiediensten (*Belgisch staatsblad* van 31 maart 2014).

"Inzake georganiseerde economische en financiële criminaliteit, fiscale en sociale fraude en ICT-criminaliteit, worden opsporingseenheden gecreëerd binnen de gedeconcentreerde gerechtelijke directies van Antwerpen, Brussel, Charleroi/Bergen, Oost-Vlaanderen en Luik, belast met gespecialiseerde onderzoeken. Zij worden in het bijzonder belast om deel uit te maken van gemengde multidisciplinaire onderzoeksteams. Een koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad kan de nadere regels van coördinatie, leiding en inzet van effectieven bepalen."

Het uitvoerings-KB om de nadere regels van coördinatie, leiding en inzet van effectieven te bepalen werd nog niet uitgevaardigd.

Deze mogelijkheid van een multidisciplinair onderzoeksteam conflicteert echter met het zogenaamde "charter van de belastingplichtige", dat voor fiscale ambtenaren een verbod op samenwerking (als expert) heeft ingesteld op straffe van nietigheid van de akte van rechtspleging. Dit verbod vindt men terug in artikel 463 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en artikel 74*bis* van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde.

Het is noodzakelijk om, naast de bestaande uitzonderingen op dit verbod op samenwerking voorzien in artikel 463 van het Wetboek van de

taxe sur la valeur ajoutée, il est nécessaire de prévoir une exception supplémentaire pour les fonctionnaires qui fournissent une assistance aux MOTEMS.

La loi du 20 septembre 2012 a introduit la concertation *una via* (loi instaurant le principe "*una via*" dans le cadre de la poursuite des infractions à la législation fiscale et majorant les amendes pénales fiscales, *Moniteur belge* du 22 octobre 2012) dans le but de renforcer l'efficacité de la lutte contre la fraude fiscale, en évitant autant que possible le double usage des fonds publics et en garantissant le principe non bis in *idem*, en tenant compte du principe de subsidiarité. La loi du 5 mai 2019 a modifié la procédure *una via* en droit pénal fiscal afin d'adapter la loi du 20 septembre 2012 à la jurisprudence récente concernant le principe *non bis in idem*. Dans son arrêt du 15 novembre 2016 dans l'affaire A et B c. Norvège, la CEDH déclare que des poursuites et des sanctions administratives et pénales cohérentes sont autorisées quand les deux procédures sont indissociables et appartiennent à un système de sanctions intégré avec lequel différentes facettes d'une même inconduite sociale sont punies de manière prévisible et proportionnée. Dans ce cas, il n'y a qu'une seule procédure majeure et non deux. La CEDH précise que la double collecte de preuves et la double évaluation des mêmes preuves doivent être évitées.

Sur le plan procédural, la loi du 5 mai 2019 a introduit une concertation u*na via obligatoire* entre l'administration fiscale et le procureur du Roi au niveau de l'enquête et ce, en cas de fraude fiscale grave (article 29, § 3, du Code d'instruction criminelle). Les critères liés à la notion de "fraude fiscale grave" ont été définis dans l'arrêté royal portant exécution de l'article 29 du Code d'Instruction Criminelle (*Moniteur belge* , 24 février 2020). Au niveau des poursuites, un système intégré a été créé, dans lequel le litige fiscal est intégré dans la procédure pénale (article 4*bis,* Titre préliminaire du Code de procédure pénal). En ce qui concerne les sanctions, un système a également été introduit selon lequel le juge pénal tient compte de l'accroissement de l'impôt et/ou de l'amende imposée par le fisc lors de la détermination de la sanction. Le dernier élément d'une procédure *una via* entière est d'éviter la double collecte de preuves. En utilisant la base légale des équipes mixtes d'enquête multidisciplinaires, mise en place par l'article 105, § 11, de la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux, inséré par la loi du 26 mars 2014 portant mesures d'optimalisation des services de police (*Moniteur belge* , 31 mars 2014), il est possible de combiner la collecte des preuves de l'infraction pénale et la collecte des preuves fiscales

inkomstenbelastingen 1992 en artikel 74*bis* van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde een bijkomende uitzondering te voorzien voor de ambtenaren die bijstand leveren aan de MOTEM's.

Bij de Wet van 20 september 2012 werd het *una via* overleg ingevoerd (wet van 20 september 2012 tot instelling van het "*una via*"-principe in de vervolging van overtredingen van de fiscale wetgeving en tot verhoging van de fiscale penale boetes, *Belgisch Staatsblad* van 22 oktober 2012*)* met als doel de doeltreffendheid van de bestrijding van fiscale fraude te versterken door de dubbele aanwending van overheidsmiddelen zoveel mogelijk te vermijden, waarbij rekening wordt gehouden met het subsidiariteitsbeginsel. Bij de wet van 5 mei 2019 werd de *una via*-procedure in het fiscaal strafrecht gewijzigd om de wet van 20 september 2012 aan te passen aan de recente rechtspraak inzake het *non bis in idem*-beginsel. In haar arrest van 15 november 2016 in de zaak A en B tegen Noorwegen stelt het EHRM dat samenhangende administratieve en strafrechtelijke vervolgingen en bestraffingen wél mogen wanneer beide procedures onafscheidelijk met elkaar verbonden zijn en tot één geïntegreerd sanctiestelsel behoren waarmee verschillende facetten van hetzelfde maatschappelijke wangedrag worden bestraft op een voorzienbare en proportionele manier. In dat geval is er maar één grote procedure en geen twee. Het EHRM verduidelijkt dat zowel dubbele bewijsgaring als dubbele beoordeling van hetzelfde bewijsmateriaal moet vermeden worden.

Op procedureel vlak werd door de wet van 5 mei 2019 op het niveau van het onderzoek een *verplicht una via*-overleg tussen de fiscale administratie en het openbaar ministerie ingevoerd en dit in geval van ernstige fiscale fraude (artikel 29, § 3, Sv.). De criteria met betrekking tot het begrip "ernstige fiscale fraude" werden bepaald in het KB van 9 februari 2020 tot uitvoering van artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering gepubliceerd (*Belgisch Staatsblad,* 24 februari 2020). Op het niveau van de vervolging werd dan een geïntegreerd systeem gecreëerd waarbij het fiscaal contentieux geïntegreerd wordt in de strafprocedure *cfr.* het douanestrafrecht (artikel 4*bis,* Voorafgaande titel wetboek van Strafvordering.). Ook wat de bestraffing betreft werd een systeem ingevoerd waarbij de strafrechter bij het bepalen van de strafmaat rekening houdt met de door de fiscus opgelegde belastingverhoging en/of geldboete. Het sluitstuk van een volwaardige *una via*-procedure is ook de vermijding van de dubbele bewijsgaring. Door gebruik te maken van de wettelijke basis voor de multidisciplinaire onderzoeksteams die werd gecreëerd bij artikel 105, § 11 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus, ingevoegd bij wet van 26 maart 2014 houdende optimalisatie-maatregelen voor de politiediensten

pour déterminer le montant de la dette fiscale. Après tout, c'est également le juge pénal qui se prononcera sur le litige fiscal.

Dans le cadre de la concertation *una via*, le procureur du Roi décide pour quels faits décrits dans le temps et dans l'espace il exercera la procédure pénale (cf. art. 29 § 4 Code d'instruction criminelle). Cette concertation doit avoir lieu le plus tôt possible dans la procédure (Pc. Parl., Sénat, 2011-2012, n° 5-1592/3, p. 41). Une voie claire est donc choisie dès le début, c'est-à-dire soit la voie pénale dans laquelle le Procureur du Roi mène l'enquête et engage les poursuites, et dans laquelle le juge pénal tranche l'infraction et les contentieux fiscaux (y compris les intérêts de retard rétroactifs, les accroissements d'impôts et amendes administratives), soit de la voie administrative, par laquelle l'administration fiscale mène l'enquête et dans laquelle les sanctions administratives (accroissements d'impôt et amendes administratives) sont appréciées par la chambre fiscale du tribunal civil. Lorsque le procureur du Roi décide d'engager des poursuites pénales et confie l'enquête à un MOTEM, le droit de garder le silence s'appliquera toujours et la situation évoquée dans laquelle on est un jour confronté à un fonctionnaire fiscal pour lequel le devoir de collaborer s'applique, et le lendemain à un fonctionnaire exerçant la qualité d'officier de police judiciaire, où s'applique le droit de garder le silence, ne se produira pas.

Toutefois, afin de tenir compte au maximum de cette préoccupation, la loi prévoit que les fonctionnaires avec la qualité d'officier de police judiciaire ne prêtent pas leur concours à une équipe mixte d'enquête multidisciplinaire dans la mesure où ils sont impliqués dans une enquête administrative en cours sur laquelle l'enquête judiciaire menée par le MOTEM se rapporte.

En réponse à la remarque 9 faite par le Conseil d'État dans son avis 70.571/3 concernant la restriction aux enquêtes administratives "en cours", on peut évoquer ce qui suit:

La situation proposée est évitée par l'ensemble de la législation et le champ d'application au sein de la structure MOTEM.

Dans le cadre de la concertation *una via*, le procureur du Roi décide pour quels faits décrits dans le temps et dans l'espace il exercera la procédure pénale (cf. art. 29, § 4, Code d'instruction criminelle). Cette concertation doit avoir lieu le plus tôt possible dans la procédure (Pc. Parl., Sénat, 2011-2012, n° 5-1592/3, p. 41) dès que des indices de fraude fiscale grave sont découverts. Cela se fait au stade de l'enquête préliminaire, qui est menée

(*Belgisch Staatsblad*, 31 maart 2014), kan de bewijsgaring voor het strafrechtelijk misdrijf en de fiscale bewijsgaring om de hoegrootheid van de belastingschuld te bepalen gebundeld worden. Het is immers ook de strafrechter die over het fiscaal contentieux zal oordelen.

Binnen het kader van het *una via* overleg beslist de procureur des Konings voor welke feiten omschreven in tijd en ruimte hij de strafvordering zal uitoefenen (cf. art. 29 § 4 Sv). Dit overleg moet zo vroeg mogelijk in de procedure plaatsvinden (Parl. St., Senaat, 2011-2012, nr. 5-1592/3, p. 41). Van in het begin wordt bijgevolg voor een duidelijk pad gekozen, hetzij het strafrechtelijk pad waarbij de Procureur de Konings het onderzoek voert en de vervolging instelt, en waarbij de strafrechter het misdrijf en het fiscaal contentieux (inclusief retroactieve nalatigheidsintresten, belastingverhogingen en administratieve boetes) behandelt, hetzij het administratieve pad, waarbij de fiscale administratie het onderzoek voert en de administratieve bestraffing (belastingverhogingen en administratieve boetes) worden getoetst door de fiscale kamer van de burgerlijke rechtbank. Wanneer de Procureur des Konings beslist de strafvordering uit te oefenen en het onderzoek opdraagt aan een MOTEM zal het zwijgrecht steeds van toepassing zijn en blijven en de opgeworpen situatie waarbij men op de ene dag geconfronteerd wordt met een fiscaal ambtenaar waarvoor de meewerkplicht geldt, en de volgende dag met de ambtenaar werkzaam als officier van gerechtelijke politie waarbij het zwijgrecht geldt, niet voorkomt.

Echter om maximaal rekening te houden met deze bezorgdheid bepaalt de wet dat de ambtenaren bekleed met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie evenwel geen bijstand verlenen aan een multidisciplinaire onderzoeksteam voor zover zij betrokken zijn in een lopend administratief onderzoek waarop het gerechtelijk onderzoek gevoerd door de MOTEM betrekking heeft.

In antwoord op de opmerking 9 van de Raad van State in zijn advies 70.571/3 in verband met de beperking tot "lopende" administratieve onderzoeken kan het volgende worden gesteld:

De voorgestelde situatie wordt vermeden door het geheel van de wetgeving en het toepassingsgebied binnen de MOTEM-structuur.

Binnen het kader van het *una via*-overleg beslist de procureur des Konings voor welke feiten omschreven in tijd en ruimte hij de strafvordering zal uitoefenen (cf. art. 29, § 4, Sv). Dit overleg moet zo vroeg mogelijk in de procedure plaatsvinden (Parl. St., Senaat, 2011-2012, nr. 5-1592/3, pp. 41) van zodra er aanwijzingen van ernstige fiscale fraude ontdekt worden. Dit gebeurt in de fase van het vooronderzoek, dat door de fiscale

par les services fiscaux. Ni les services de contrôle ni le contribuable ne sont impliqués dans cette enquête préliminaire.

Par conséquent, une voie claire est choisie dès le début, soit la voie pénale, où le procureur du Roi mène l'enquête et engage les poursuites, et où le juge pénal traite le délit et le contentieux fiscal, soit la voie administrative, où l'administration fiscale mène l'enquête.

L'initiative d'une enquête multidisciplinaire revient au procureur du Roi dans le cadre de sa décision d'exercer la poursuite pénale et de confier l'enquête à un MOTEM. Le fonctionnaire qui y participera respectera le droit de garder le silence du contribuable tout au long de l'enquête et la situation évoquée dans laquelle on est un jour confronté à un fonctionnaire fiscal pour lequel le devoir de collaborer s'applique, et le lendemain à un fonctionnaire agissant en qualité d'officier de police judiciaire, pour lequel s'applique le droit de garder le silence, ne se produira pas.

En effet, l'application du principe "*una via*" signifie qu'il n'est pas possible de passer d'une enquête administrative à une enquête judiciaire. Si une enquête administrative est en cours pour une affaire qui pourrait donner lieu à un MOTEM, cela signifie qu'au sein de l' la voie administrative a été choisie.

En pratique, il est difficile de concevoir une situation dans laquelle l'enquête administrative concernant les mêmes faits est clôturée alors que l'enquête pénale concernant ces mêmes faits est en cours. L'administration ne peut introduire son action en paiement des impôts (art. 4*bis*, Titre préliminaire du Code de procédure pénal) qu'à partir du moment où l'affaire a été portée devant le tribunal de jugement (tribunal pénal) et que l'instruction pénale est terminée.

La modification de la loi vise à établir la même coopération pour la fraude fiscale très grave que pour la fraude sociale organisée. Comme c'est le cas pour les services d'inspection sociale, un accord-cadre sur la coopération dans le cadre du MOTEMS sera conclu. Cet accord stipule explicitement qu'avant d'approuver le plan d'enquête, il faut toujours vérifier soigneusement si le fonctionnaire a été impliqué d'une manière ou d'une autre dans une enquête sur les mêmes faits.

Enfin, nous constatons que, dans la pratique, le contribuable semble invoquer de plus en plus le droit au silence au cours de l'enquête administrative car l'Inspection spéciale des impôts peut imposer des sanctions

diensten wordt gevoerd. Noch de controlediensten, noch de belastingplichtige zijn bij dit vooronderzoek betrokken.

Van in het begin wordt bijgevolg voor een duidelijk pad gekozen, hetzij het strafrechtelijk pad waarbij de Procureur des Konings het onderzoek voert en de vervolging instelt, en waarbij de strafrechter het misdrijf en het fiscaal contentieux behandelt, hetzij het administratieve pad, waarbij de fiscale administratie het onderzoek voert.

Het initiatief voor een multidisciplinair onderzoek gaat uit van de Procureur des Konings binnen zijn beslissing om de strafvordering uit te oefenen en om het onderzoek op te dragen aan een MOTEM. De ambtenaar die daaraan deelneemt zal gedurende het gehele onderzoek het zwijgrecht van de belastingplichtige naleven en de opgeworpen situatie waarbij men op de ene dag geconfronteerd wordt met een fiscaal ambtenaar waarvoor de meewerkplicht geldt, en de volgende dag met de ambtenaar werkzaam als officier van gerechtelijke politie waarbij het zwijgrecht geldt, zal niet voorkomen.

Immers leidt de toepassing van de *una via* er toe dat er geen wissel kan gebeuren tussen een administratief en een gerechtelijk onderzoek. Indien er een administratief onderzoek lopende is voor een zaak die in aanmerking zou komen voor een MOTEM, betekent dit dat binnen de *una via* de administratieve weg gekozen is.

In praktijk kan moeilijk een situatie worden bedacht waarbij het administratief onderzoek over dezelfde feiten wordt afgesloten zolang het strafonderzoek naar diezelfde feiten loopt. De administratie kan haar vordering tot betaling van de belastingen (art. 4*bis*, VT Sv) pas indienen vanaf het moment dat de zaak voor het vonnisgerecht (correctionele rechtbank) aanhangig is gemaakt en het strafonderzoek is afgelopen.

De wetswijziging viseert eenzelfde samenwerking voor zeer ernstige fiscale fraude op te zetten als voor de georganiseerde sociale fraude. Net zoals dit het geval is voor de sociale inspectiediensten zal een kaderakkoord inzake samenwerking in de MOTEM's worden afgesloten. In dit akkoord wordt uitdrukkelijk opgenomen dat men steeds nauwgezet moet verifiëren of de ambtenaar op een of andere manier is betrokken geweest bij een onderzoek naar dezelfde feiten, vooraleer men het onderzoeksplan goedkeurt.

Tenslotte merken we op dat in praktijk de belastingplichtige zich tijdens het administratief onderzoek meer en meer blijkt te beroepen op het zwijgrecht omdat de BBI (administratieve) sancties met een strafrechtelijk

(administratives) de nature pénale. La nouvelle loi a l'avantage de la clarté.

Art. 12 et 15

Il est nécessaire que l'administration puisse utiliser les données du dossier pénal, qui est tenu par le procureur et le MOTEM, afin de déterminer correctement la dette fiscale. Les règles en la matière ne changent pas. Le procureur devra toujours accorder à l'administration fiscale l'autorisation d'accès au dossier. Le procureur évalue la demande d'accès de manière autonome, en fonction des nécessités et de l'évolution de l'enquête, et doit tenir compte de l'application éventuelle de la loi relative à la publicité de l'administration lorsque les pièces se trouvent sous forme de copie dans le dossier administratif. Tant que le procureur n'accorde pas d'autorisation, aucun accès ou copie n'est possible et les documents sont couverts par le secret de l'enquête pénale.

Il est recommandé que le Code des impôts sur les revenus 1992, plus spécifiquement dans le chapitre sur les preuves, précise que les informations contenues dans un dossier pénal puissent être utilisées comme preuves.

CHAPITRE 5

ÉCONOMIE, PME ET CLASSES MOYENNES – Obligation de mise à disposition des consommateurs d'un moyen de paiement électronique

DISCUSSION GÉNÉRALE

Le présent chapitre vise à introduire l'obligation pour les entreprises de mettre également à disposition des consommateurs un moyen de paiement électronique.

Cette obligation nouvelle a pour objectif d'encourager l'utilisation des moyens de paiement électroniques par les consommateurs qui le souhaitent, ainsi que de lutter contre la fraude fiscale.

Les avis de la Ccs Consommation et du CSIPME ont été demandés.

Conformément à l'avis n° 70.571/3 du Conseil d'État, l'exposé des motifs de l'article 18 est adapté.

karakter kan opleggen. De nieuwe wet heeft het voordeel van de duidelijkheid.

Art. 12 en 15

Het is noodzakelijk dat de administratie de gegevens in het strafdossier, dat wordt gevoerd door de procureur en de MOTEM kan gebruiken met het oog het bepalen van de correcte belastingschuld. De regels veranderen hiervoor niet. Nog steeds zal de procureur hiervoor de toestemming tot inzage aan de fiscale administratie moeten verlenen. De procureur beoordeelt de aanvraag tot inzage autonoom in functie van de noodwendigheden en evolutie van het onderzoek en moet rekening houden met een mogelijke toepassing van de wet betreffende de openbaarheid van bestuur, wanneer de stukken zich via kopiename in het administratief dossier bevinden. Zolang de procureur geen toelating verleent, is geen inzage en kopiename mogelijk en vallen de documenten onder het geheim van het strafonderzoek.

Het is aanbevolen om het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, meer in het bijzonder in het hoofdstuk bewijsmiddelen, te verduidelijken dat de informatie die zich in een strafdossier bevindt gebruikt kan worden als bewijs.

HOOFDSTUK 5

ECONOMIE, KMO EN MIDDENSTAND – Verplichting voor ondernemingen tot terbeschikkingstelling aan consumenten van een elektronisch betaalmiddel

ALGEMENE BESPREKING

Dit hoofdstuk beoogt de invoering van de verplichting voor ondernemingen om ook een elektronisch betaalmiddel ter beschikking te stellen van consumenten.

Deze nieuwe verplichting is bedoeld om het gebruik van elektronische betaalmiddelen door consumenten die dat wensen, aan te moedigen, en daarnaast ook om fiscale fraude te bestrijden.

De adviezen van de Brc Verbruik en van de HRZKMO zijn gevraagd.

Overeenkomstig het advies nr. 70.571/3 van de Raad van State wordt de memorie van toelichting van artikel 18 aangepast.

DISCUSSION ARTICLE PAR ARTICLE

Art. 17

L'article 18 du présent projet de loi introduit un nouvel article VI. 7/4 dans le Chapitre 2/1 du Titre 2 du livre VI du Code de droit économique. Cet article n'ayant pas trait à l'arrondissement du montant à payer, il y a lieu de changer son intitulé afin que celui-ci corresponde au contenu des différents articles qu'il comporte.

Le nouvel intitulé "Du paiement par le consommateur" est plus large et englobe ainsi toutes les dispositions du chapitre 2/1.

Art. 18

L'article 18 insère un nouvel article VI.7/4 dans le livre VI du Code de droit économique. Cet article instaure une obligation, pour toutes les entreprises, de mettre également à la disposition des consommateurs un moyen de paiement électronique.

Les Belges paient de plus en plus avec leur carte bancaire ou par paiement mobile. Cependant une étude de la Banque centrale européenne montre qu'en Belgique, quelque 58 p.c. des paiements effectués en 2019 l'ont encore été en espèces.

Cette nouvelle obligation a donc pour objectif de garantir au consommateur d'avoir toujours la possibilité de payer via un moyen de paiement électronique, s'il le souhaite. L'entreprise conserve le libre choix du moyen de paiement électronique qu'elle met à disposition. Il est évidemment dans l'intérêt tant de l'entreprise que du consommateur que les moyens de paiement électroniques mis à disposition soient suffisamment accessibles.

Cette nouvelle obligation s'inscrit aussi dans le cadre du plan d'action anti-fraude tel que proposé par le ministre des Finances. Une pareille mesure constitue un nouvel outil dans la lutte contre la fraude fiscale.

Cette obligation de mise à disposition d'un moyen de paiement électronique n'autorise pas les entreprises à refuser les paiements en espèces, c'est-à-dire les paiements effectués au moyen de pièces et billets libellés en euros. Le paiement en espèces doit toujours être accepté par l'entreprise.

En effet, en 2020 encore, la Commission européenne l'a précisé dans sa "Communication 2020/592 de la Commission au Parlement européen, au Conseil, au Comité économique et social européen et au Comité

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Art. 17

Artikel 18 van dit wetsontwerp voert een nieuw artikel VI. 7/4 in hoofdstuk 2/1 van titel 2 van boek VI van het Wetboek van economisch recht in. Aangezien dit artikel geen betrekking heeft op de afronding van het verschuldigde bedrag, moet de titel ervan worden aangepast opdat deze overeen zou stemmen met de inhoud van de verschillende artikelen die het bevat.

De nieuwe titel "Betaling door de consument" is breder en omvat zo alle bepalingen van hoofdstuk 2/1.

Art. 18

Artikel 18 voegt een nieuw artikel VI.7/4 toe aan boek VI van het Wetboek van economisch recht. Dit artikel voert een verplichting in, voor alle ondernemingen, om ook een elektronisch betaalmiddel ter beschikking te stellen van consumenten.

Belgen betalen meer en meer met hun bankkaart of mobiel. Echter uit onderzoek van de Europese Centrale Bank blijkt dat in België 58 pct. van de betalingen in 2019 nog in cash plaatsvond.

Deze nieuwe verplichting is dus bedoeld om de consument te garanderen dat hij altijd de mogelijkheid heeft om elektronisch te betalen als hij dat wenst. De onderneming behoudt de vrije keuze welke elektronische betaalmiddelen hij ter beschikking stelt. Het is uiteraard in het belang van zowel de onderneming als de consument dat de elektronische betaalmiddelen die ter beschikking worden gesteld, voldoende toegankelijk zijn.

Deze nieuwe verplichting sluit ook aan op het actieplan tegen fraude zoals voorgesteld door de minister van Financiën. Een dergelijke maatregel vormt een nieuw instrument in de strijd tegen fiscale fraude.

Deze verplichte beschikbaarstelling van een elektronisch betaalmiddel laat ondernemingen niet toe om betalingen in speciën te weigeren, dit wil zeggen betalingen met muntstukken en bankbiljetten in euro. Betalingen in speciën moeten altijd worden aanvaard door de onderneming.

In 2020 heeft de Europese Commissie dat immers nog verduidelijkt in haar "Mededeling 2020/592 van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité

des régions sur une stratégie en matière de paiements de détail pour l'UE".

Si elle aborde la nécessité d'améliorer l'acceptation des paiements numériques, la Commission précise que dans "la zone euro, les billets de banque et pièces en euros sont la seule monnaie ayant cours légal, en application de l'article 128 du TFUE et du règlement (CE) nº 974/98 du Conseil du 3 mai 1998 concernant l'introduction de l'euro." (Communication 2020/592, p. 14).

Toujours dans sa Communication 2020/592, la Commission "rappelle que les billets et les pièces en euros, ayant cours légal, doivent être acceptés par le créancier à leur valeur nominale intégrale lorsqu'il existe une obligation de paiement et que cette monnaie a le pouvoir d'acquitter l'obligation." (Communication 2020/592, p. 15).

L'obligation d'accepter les paiements en espèces doit tenir compte de la loi anti-blanchiment, à savoir l'article 67, § 2, de la loi du 18 septembre 2017 relative à la prévention du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme et à la limitation de l'utilisation des espèces. L'article 67, § 2, de la loi anti-blanchiment énonce qu'aucun paiement ou don ne peut être effectué ou reçu en espèces au-delà de 3 000 euros, ou leur équivalent dans une autre devise, dans le cadre d'une opération ou d'un ensemble d'opérations qui semblent liées.

Pour l'application de l'article VI.7/4, le moyen de paiement électronique est un moyen de paiement autre que les pièces et billets libellés en euro, fourni par un prestataire de services de paiement tel que visé à l'article I.9, 2° relatif aux définitions applicables au livre VII du Code de droit économique.

On peut citer comme exemple de moyen de paiement électronique: la mise à disposition d'un terminal de paiement par carte (de débit et/ou de crédit), les applications pour smartphone, la possibilité de payer par virement, etc. Cette notion est volontairement large de manière à s'adapter aux évolutions technologiques en matière de paiement.

Les titre-repas, écochèques et chèques consommation sont exclus de la définition visée à l'article VI.7/4, alinéa 2, du moyen de paiement électronique. Ces instruments de paiement, dont l'utilisation est limitée, sont exclus du champ d'application du livre VII du Code de droit économique, conformément à l'article VII.3, § 1er, 11°, du Code de droit économique.

van de Regio's over een strategie voor retailbetalingen voor de EU".

Hoewel ze ingaat op de noodzaak om de aanvaarding van digitale betaalmiddelen te verbeteren, preciseert de Commissie het volgende: "In het eurogebied zijn eurobankbiljetten en -munten de enige wettige betaalmiddelen in de zin van artikel 128 VWEU en Verordening (EG) nr. 974/98 van de Raad van 3 mei 1998 over de invoering van de euro." (Mededeling 2020/592, p. 14).

Voorts herinnert de Commissie in Mededeling 2020/592 eraan "dat eurobankbiljetten en -munten als wettig betaalmiddel door de schuldeiser tegen de volle nominale waarde moeten worden aanvaard wanneer er een betalingsverplichting bestaat en zij de schuldenaar van zijn betalingsverplichting kunnen bevrijden." (Mededeling 2020/592, p. 15).

De verplichting mag om betalingen in speciën te aanvaarden geen afbreuk doen aan de anti witwaswet, met name aan artikel 67 § 2 van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten. Artikel 67 § 2, van de Antiwitwaswet stelt dat geen enkele betaling of schenking in contanten mag worden verricht of ontvangen voor meer dan 3 000 euro (of de tegenwaarde in een andere munteenheid) in het kader van een verrichting of een geheel van verrichtingen waartussen een verband lijkt te bestaan.

Voor de toepassing van artikel VI.7/4 is het elektronisch betaalmiddel een ander betaalmiddel dan muntstukken en bankbiljetten uitgedrukt in euro, verstrekt door een betalingsdienstaanbieder zoals bedoeld in artikel I.9, 2°, betreffende de definities van toepassing op boek VII van het Wetboek van economisch recht.

Voorbeelden van elektronische betaalmiddelen zijn: de beschikbaarstelling van een betaalterminal met (debet- en/of krediet-)kaart, toepassingen voor smartphones, de mogelijkheid om via overschrijving te betalen, enz. Dit begrip is bewust ruim opgevat om te kunnen inspelen op de technologische ontwikkelingen op het gebied van betalingen.

Maaltijdcheques, ecocheques en consumptiecheques zijn uitgesloten van de definitie vermeld in artikel VI.7/4, alinea 2, van het elektronisch betaalmiddel. Deze betaalmiddelen, waarvan het gebruik beperkt is, worden uitgesloten van het toepassingsgebied van boek VII van het Wetboek van economisch recht, in overeenstemming met artikel VII.3, § 1, 11°, van het Wetboek van economisch recht.

En outre, ces titres et chèques ne peuvent être mis à disposition que par un éditeur agréé selon les conditions et la procédure fixées dans l'arrêté royal du 12 octobre 2010 fixant les conditions d'agrément et la procédure d'agrément pour les éditeurs des titres-repas, écochèques et chèques consommations sous forme électronique, exécutant les articles 183 à 185 de la loi du 30 décembre 2009 portant des dispositions diverses. Ces éditeurs ne sont pas considérés comme des prestataires de service de paiement tels que visés à l'article I.9, 2°, du Code de droit économique.

En effet, ces titres font l'objet d'un cadre juridique particulier en matière fiscale et en droit du travail, destiné à encourager le recours à ces instruments pour atteindre les objectifs fixés dans la législation sociale. Ils ont une portée spécifique et ne peuvent pas être considérés comme un instrument de paiement sous le champ d'application du Livre VII, ni comme un moyen de paiement de portée générale.

Les crypto-monnaies, ou monnaies virtuelles, telles que visées à l'article 4, 35°/1, de la loi du 18 septembre 2017 relative à la prévention du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme et à la limitation de l'utilisation des espèces, sont également exclues de la définition visée à l'article VI.7/4, alinéa 2 du moyen de paiement électronique.

Les crypto-monnaies ou monnaies virtuelles ne sont soumises à aucun cadre légal et ne sont pas considérées comme des moyens de paiement légaux qui peuvent être imposés à l'entreprise. Il n'y a pas de protection légale qui peut être offerte à l'entreprise ou au consommateur en cas de paiement via une monnaie virtuelle contrairement aux moyens de paiement encadrés par le livre VII du Code de droit économique. Or en imposant l'obligation d'offrir un moyen de paiement électronique aux entreprises, il est indispensable d'assurer à l'entreprise et/ou au consommateur toute la sécurité et la protection nécessaire à cette nouvelle obligation. Les monnaies virtuelles ne sont pas à considérer comme un moyen de paiement fourni par un prestataire de services de paiement tel que visé à l'article I.9, 2° du Code de droit économique. Un prestataire de services de paiement fournit des services de paiement tels que définis à l'article I.9,1° du Code de droit économique. Il s'agit d'un service de paiement qui est fourni à titre professionnel par les établissements et autorités visés à l'article 5 de la loi du 11 mars 2018 relative au statut et au contrôle des établissements de paiement et des établissements de monnaie électronique, à l'accès à l'activité de prestataire de services de paiement, et à l'activité d'émission de monnaie électronique, et à l'accès aux systèmes de paiement. Les monnaies virtuelles

Bovendien kunnen deze cheques alleen ter beschikking worden gesteld door een erkende uitgever volgens de voorwaarden en de procedure vastgelegd in het koninklijk besluit van 12 oktober 2010 tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en erkenningsprocedure voor uitgevers van maaltijdcheques in een elektronische vorm, tot uitvoering van artikelen 183 tot 185 van de wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen. Deze uitgevers worden niet beschouwd als betalingsdienstaanbieders zoals bedoeld in artikel I.9, 2° van het Wetboek van economisch recht.

Deze cheques zijn onderworpen aan een specifiek juridisch kader op het gebied van fiscaliteit en arbeidsrecht dat is bedoeld om het gebruik van deze cheques aan te moedigen teneinde de doelstellingen te behalen die in de sociale wetgeving zijn vastgelegd. Ze hebben een specifieke reikwijdte en kunnen niet worden beschouwd als een betaalinstrument dat valt onder het toepassingsgebied van boek VII, en ook niet als een betaalmiddel voor algemeen gebruik.

Cryptomunten, of virtuele munten, zoals bedoeld in artikel 4, 35°/1, van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, zijn ook uitgesloten van de definitie van het elektronisch betaalmiddel zoals bedoeld in artikel VI.7/4, tweede lid.

Cryptomunten of virtuele munten zijn niet onderworpen aan enig wettelijk kader en worden niet beschouwd als wettelijke betaalmiddelen die kunnen worden opgelegd aan een onderneming. Er is geen wettelijke bescherming die aan de onderneming of consument kan worden aangeboden wanneer er wordt betaald met een virtuele munt, in tegenstelling tot de betaalmiddelen die worden omkaderd door boek VII van het Wetboek van economisch recht. Door ondernemingen te verplichten een elektronisch betaalmiddel aan te bieden, is het echter noodzakelijk om aan de onderneming en/of de consument volledige veiligheid en de nodige bescherming te garanderen wat betreft die nieuwe verplichting. Virtuele munten mogen niet worden beschouwd als een betaalmiddel dat wordt verstrekt door een betalingsdienstaanbieder zoals bedoeld in artikel I.9, 2° van het Wetboek van economisch recht. Een betalingsdienstaanbieder verstrekt betalingsdiensten zoals gedefinieerd in artikel I.9, 1° van het Wetboek van economisch recht. Het gaat om een betalingsdienst die beroepshalve wordt verstrekt door de instellingen en overheden zoals bedoeld in artikel 5 van de wet van 11 maart 2018 betreffende het statuut van en het toezicht op de betalingsinstellingen en de instellingen voor elektronisch geld, de toegang tot het bedrijf van betalingsdienstaanbieder en tot de activiteit van uitgifte van elektronisch geld, en de toegang tot

ou crypto-monnaies ne sont donc pas des moyens de paiement qui permettent au consommateur d'effectuer des services de paiement fournis par un prestataire de services de paiement au sens du livre VII du Code de droit économique.

Conformément à la définition d'entreprise applicable au livre VI du Code de droit économique (art. I.8, 39°, CDE), on entend par entreprise, "toute personne physique ou personne morale poursuivant de manière durable un but économique, y compris ses associations".

Cette notion doit être interprétée dans le sens que la Cour de Justice en donne, entre autres dans les arrêts BKK Möbil Oil (C-59/12) et Kuypers (C-147/18).

Cette définition inclut dès lors les associations ainsi que les professions libérales et intellectuelles. Comme indiqué par la jurisprudence européenne, il s'agit d'une notion qui s'interprète au cas par cas (C-105/17, disponible sur *www.curia.eu*).

Sont dès lors tenues par cette obligation, non seulement les entreprises au sens courant du terme, mais aussi les professions libérales et toutes les personnes, associations, administrations, etc. qui exercent des activités économiques en relation avec des consommateurs.

Ainsi, les organismes publics sont des entreprises au sens du livre VI CDE en ce qui concerne leurs activités qui ne font pas partie de leur mission légale d'intérêt général. Les activités qu'un organisme public accomplit doivent être examinées au cas par cas pour déterminer s'il agit en tant qu'"entreprise". Ils seront donc soumis à cette nouvelle obligation lorsqu'ils encaissent des paiements concernant des activités à caractère économique en relation avec des consommateurs. Par exemple, une commune qui gère une piscine, une bibliothèque ou un centre culturel, sera considérée comme "entreprise" pour ces types d'activités. Par contre, ce ne sera pas le cas lorsqu'elle encaissera les frais d'émission d'une carte d'identité, cette activité relevant de ses missions de service public et n'ayant de ce fait, pas de caractère "économique". De même, un établissement d'enseignement public n'est pas une entreprise lorsqu'il dispense l'enseignement (mission d'intérêt public), mais bien lorsque, par exemple, il loue ses locaux à des particuliers.

En revanche, les transactions faites dans un établissement fermé et interne, comme une prison par exemple, ne concernent pas les activités économiques d'une entreprise et ne seront pas soumises à l'obligation de mise à disposition d'un moyen de paiement électronique.

betalingssystemen. De virtuele munten of cryptomunten zijn dus geen betaalmiddelen waarmee de consument betalingsdiensten kan verrichten die worden verstrekt door een betalingsdienstaanbieder in de betekenis van boek VII van het Wetboek van economisch recht.

Volgens de definitie van onderneming, toepasselijk op boek VI van het Wetboek van economisch recht (art. I.8, 39°, WER), wordt onder onderneming verstaan "iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die op duurzame wijze een economisch doel nastreeft, alsmede zijn verenigingen".

Deze notie dient geïnterpreteerd te worden in de zin die het Hof van Justitie eraan geeft, onder meer in de arresten BKK Möbil Oil (C-59/12) en Kuypers (C-147/16).

Deze definitie omvat dus ook de verenigingen, de vrije en de intellectuele beroepen. Zoals in de Europese rechtspraak wordt aangegeven, betreft het een begrip dat geval per geval dient te worden benaderd (C-105/17, raadpleegbaar op *www.curia.eu*).

Deze verplichting geldt bijgevolg niet enkel voor de ondernemingen in de gewone zin van het woord, maar ook voor de vrije beroepen en alle personen, verenigingen, besturen, enz., die economische activiteiten verrichten in relatie tot consumenten,

Aldus, zijn overheidsinstellingen ondernemingen als bedoeld in boek VI WER voor wat betreft hun activiteiten die buiten hun wettelijke taak van algemeen belang behoren. Activiteiten die een overheidsinstelling verricht moeten geval per geval bekeken te worden om te bepalen of hij handelt als "onderneming". Ze zullen dus aan deze nieuwe verplichting onderworpen zijn, wanneer ze betalingen aanvaarden voor activiteiten van economische aard gericht op consumenten. Bijvoorbeeld zal een gemeente die een zwembad, een bibliotheek of een cultureel centrum beheert, worden beschouwd als "onderneming" voor dit soort activiteiten. Dat zal daarentegen niet het geval zijn wanneer die gemeente kosten aanrekent voor de afgifte van een identiteitskaart, aangezien dit soort activiteit onder haar opdracht van openbare dienstverlening valt, en dus geen "economisch" karakter heeft. Evenzo is een openbare onderwijsinstelling geen onderneming wanneer zij onderwijs verstrekt (taak van algemeen belang), maar daarentegen wel wanneer zij bijvoorbeeld haar lokalen aan particulieren verhuurt.

Anderzijds vormen transacties die worden verricht in een gesloten en interne inrichting, zoals een gevangenis, geen economische activiteit van een onderneming en zijn zij niet onderworpen aan de verplichting om een elektronisch betaalmiddel ter beschikking te stellen.

Il est encore à préciser que l'obligation de mettre à disposition un moyen de paiement électronique s'applique uniquement vis-à-vis des consommateurs (dans une relation B2C) et non pour les paiements effectués entre entreprises (dans une relation B2B).

Enfin, il convient de rappeler que l'article VII.30, § 3, du Code de droit économique, selon lequel il est interdit au bénéficiaire de demander des frais au payeur pour l'utilisation d'un instrument de paiement donné et pour les services de paiement auxquels s'applique le règlement (UE) 260/2012, est d'application. Ce qui implique que l'entreprise ne pourra pas facturer des frais aux consommateurs, lors de l'utilisation d'un moyen de paiement électronique.

Art. 19

Afin que cette obligation de mise à disposition d'un moyen de paiement électronique soit suivie d'effet, il y a lieu de prévoir une sanction en cas de non-respect de l'article VI.7/4, du Code de droit économique.

Dès lors, le présent article introduit la violation de l'obligation de mise à disposition d'un moyen de paiement électronique, parmi les infractions assorties d'une sanction de niveau 2 de l'article VX.83, du Code de droit économique, qui vise les principales dispositions du livre VI CDE.

Er mag nog worden verduidelijkt dat de verplichting om een elektronisch betaalmiddel ter beschikking te stellen enkel van toepassing ten opzichte van consumenten is (in een B2C-verhouding) en niet de betalingen verricht tussen ondernemingen (in een B2B-verhouding).

Tot slot moet in herinnering worden gebracht dat artikel VII.30, § 3, van het Wetboek van economisch recht, dat de begunstigde verbiedt om een vergoeding te vragen voor het gebruik van een bepaald betaalinstrument en voor betalingsdiensten waarop verordening (EU) 260/2012 van toepassing is, geldt. Dat houdt in dat de onderneming geen kosten zal kunnen aanrekenen aan de consumenten voor het gebruik van een elektronisch betaalmiddel.

Art. 19

Om ervoor te zorgen dat deze verplichting tot beschikbaarstelling van een elektronisch betaalmiddel wordt nageleefd, is het nodig om een sanctie te voorzien in geval van niet-naleving van artikel VI.7/4 van het Wetboek van economisch recht.

Daarom voegt dit artikel een schending van de verplichting tot beschikbaarstelling van een elektronisch betaalmiddel toe aan de inbreuken waarvoor een sanctie van niveau 2 wordt opgelegd in het artikel VX.83 van het Wetboek van economisch recht, dat de voornaamste bepalingen van boek VI van het WER bevat.

Art. 20

Le présent article reporte l'entrée en vigueur du présent chapitre de la loi au 1er juillet 2022. On prévoit une longue période avant l'entrée en vigueur de la loi afin de permettre aux entreprises de se conformer à leur nouvelle obligation.

Le ministre de l'Économie,

Pierre-Yves DERMAGNE

Le ministre des Finances,
chargé de la Coordination de la lutte contre la fraude,

Vincent VAN PETEGHEM

Le ministre de la Justice,

Vincent VAN QUICKENBORNE

Art. 20

Dit artikel stelt de inwerkingtreding van dit hoofdstuk van de wet uit tot 1 juli 2022. Er werd een lange periode voor inwerkingtreding van de wet voorzien, om de ondernemingen toe te laten zich aan te passen aan hun nieuwe verplichting.

De minister van Economie,

Pierre-Yves DERMAGNE

De minister van Financiën,
belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding,

Vincent VAN PETEGHEM

De minister van Justitie,

Vincent VAN QUICKENBORNE

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l'avis du Conseil d'État

Avant-projet de loi portant des dispositions fiscales diverses et de lutte contre la fraude

Chapitre 1er - Disposition Générale

Article 1er. La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Chapitre 2 - Exonération de primes et de revenus de formation accordés par une région ou par la Communauté germanophone pour les métiers en pénurie

Art. 2. Dans l'article 38, § 1er, alinéa 1er, 34°, du Code des impôts sur les revenus 1992, inséré par la loi du 23 mars 2019, les mots "maximum 220 euros," sont remplacés par les mots "maximum 420 euros,".

Art. 3. L'article 2 entre en vigueur le jour de la publication de la présente loi au *Moniteur belge* et est applicable à partir de l'exercice d'imposition 2023.

Chapitre 3 - Exonération du jobbonus flamand

Art. 4. Dans l'article 38, § 1er, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992, le 36°, inséré par l'arrêté royal n° 22 du 4 juin 2020 et abrogé par la loi du 27 juin 2021, est rétabli comme suit:

"36° la prime accordée en vertu du décret de la Région flamande du XXXX 2021 réglant l'octroi d'un bonus emploi.".

Chapitre 4- Modifications en matière des réductions d'impôt pour allocations de chômage

Art. 5. À l'article 147 du Code des impôts sur les revenus 1992, remplacé par la loi du 10 août 2001 et modifié en dernier lieu par la loi du 23 mars 2019, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l'alinéa 1er, 7°, le montant "1 148,93 EUR" est remplacé par les mots "une réduction de base de 1 148,93 EUR et une réduction additionnelle de 236,38 EUR";

2° dans l'alinéa 1er, 8°, les mots "du montant visé au 7°" sont remplacés par les mots "des montants visés au 7°";

3° à l'alinéa 4, les modifications suivantes sont apportées:

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

Voorontwerp van wet houdende diverse fiscale bepalingen en fraudebestrijding

Hoofdstuk 1 - Algemene Bepaling

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Hoofdstuk 2 - Vrijstelling van de door een gewest of de Duitstalige gemeenschap toegekende premie en opleidingsinkomen voor knelpuntberoepen

Art. 2. In artikel 38, § 1, eerste lid, 34°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, ingevoegd bij de wet van 23 maart 2019, worden de woorden "maximum 220 euro," vervangen door de woorden "maximum 420 euro,".

Art. 3. Artikel 2 treedt in werking de dag waarop deze wet in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt en is van toepassing vanaf aanslagjaar 2023.

Hoofdstuk 3 - Vrijstelling van de Vlaamse jobbonus

Art. 4. In artikel 38, § 1, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt de bepaling onder 36°, ingevoegd bij het koninklijk besluit nr. 22 van 4 juni 2020 en opgeheven bij de wet van 27 juni 2021, als volgt hersteld:

"36° de premie toegekend bij toepassing van het decreet van het Vlaamse Gewest van XXXX 2021 tot regeling van de toekenning van een jobbonus.".

Hoofdstuk 4 - Wijzigingen op het stuk van de belastingverminderingen voor werkloosheidsuitkeringen

Art. 5. In artikel 147 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, vervangen bij de wet van 10 augustus 2001 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 23 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, 7°, wordt het bedrag "1 148,93 EUR" vervangen door de woorden "een basisvermindering van 1 148,93 EUR en een aanvullende vermindering van 236,38 EUR";

2° in het eerste lid, 8°, worden de woorden "het in 7° bedoelde bedrag" vervangen door de woorden "de in 7° bedoelde bedragen";

3° in het vierde lid worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) les mots “ou sur les allocations de chômage “sont insérés entre les mots “sur les pensions et autres revenus de remplacement” et les mots “après application de”;

b) les mots “ou d’allocations de chômage” sont insérés entre les mots “de pensions et autres revenus de remplacement “et les mots “, le Roi majore”;

c) les mots “le montant de la réduction additionnelle visé à l’alinéa 1er, 1°,” sont remplacés par les mots “les montants de la réduction additionnelle visés à l’alinéa 1er, 1° et 7°,”;

d) les mots “Ce montant majoré est” sont remplacés par les mots “Ces montants majorés sont”.

Art. 6. Dans l’article 151/1 du même Code, inséré par la loi du 23 mars 2019, les mots “et pour allocations de chômage” sont insérés entre les mots “pensions et autres revenus de remplacement” et les mots “ne sont pas accordées”.

Art. 7. L’article 154 du même Code, remplacé par la loi 15 mai 2007 et modifié en dernier lieu par la loi du 23 mars 2019, est abrogé.

Art. 8. À l’article 174/1 du même Code, rétabli par la loi-programme du 25 décembre 2017 et modifié par les lois des 26 mars 2018 et 23 mars 2019, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l’alinéa 1er, les mots “151 à 152, 154,” sont remplacés par les mots “151 à 152,” et les mots “ainsi que le montant maximum de l’allocation de chômage visé à l’article 154,” sont abrogés;

2° dans l’alinéa 4, les mots “et le montant maximum de l’allocation de chômage visé à l’article 154” sont abrogés.

Art. 9. Dans l’article 178, § 3, alinéa 3, du même Code, inséré par la loi-programme du 20 décembre 2020, les mots “aux articles 147, 151 à 152 et 154” sont remplacés par les mots “aux articles 147 et 151 à 152”.

Art. 10. Le présent chapitre est applicable à partir de l’exercice d’imposition 2023.

Chapitre 5 -Mise en place d’un cadre juridique rendant possible la concertation et la coopération entre le ministère public, la police judiciaire fédérale et l’administration fiscale en vue de lutter contre la fraude fiscale grave, organisée ou non et de faciliter le travail des MOTEMS (équipes mixtes d’enquête multidisciplinaire)

Section 1re – Modifications du Code des impôts sur les revenus 1992

Art. 11. Dans le chapitre III du titre VII du Code des impôts sur les revenus 1992, il est inséré une section VIII, intitulée

a) tussen de woorden “op pensioenen en andere vervangingsinkomsten” en de woorden “na toepassing van” worden de woorden “of op werkloosheidsuitkeringen” ingevoegd;

b) tussen de woorden “uit pensioenen en andere vervangingsinkomsten” en de woorden “, verhoogt de Koning” worden de woorden “of uit werkloosheidsuitkeringen” ingevoegd;

c) de woorden “het in het eerste lid, 1°, vermelde bedrag” worden vervangen door de woorden “de in het eerste lid, 1° en 7°, vermelde bedragen”;

d) de woorden “Dit verhoogde bedrag is” worden vervangen door de woorden “Deze verhoogde bedragen zijn”.

Art. 6. In artikel 151/1 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 23 maart 2019, worden de woorden “en voor werkloosheidsuitkeringen” ingevoegd tussen de woorden “pensioenen en andere vervangingsinkomsten” en de woorden “worden niet verleend”.

Art. 7. Artikel 154 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 15 mei 2007 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 23 maart 2019, wordt opgeheven.

Art. 8. In artikel 174/1 van hetzelfde Wetboek, hersteld bij de programmawet van 25 december 2017 en gewijzigd bij de wetten van 26 maart 2018 en 23 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “151 tot 152, 154,” vervangen door de woorden “151 tot 152,” en worden de woorden “evenals het in artikel 154 bedoelde maximumbedrag van de wettelijke werkloosheidsuitkering” opgeheven;

2° in het vierde lid worden de woorden “en het in artikel 154 bedoelde maximumbedrag van de wettelijke werkloosheidsuitkering” opgeheven.

Art. 9. In artikel 178, § 3, derde lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de programmawet van 20 december 2020, worden de woorden “in de artikelen 147, 151 tot 152 en 154” vervangen door de woorden “in de artikelen 147 en 151 tot 152”.

Art. 10. Dit hoofdstuk is van toepassing vanaf aanslagjaar 2023.

Hoofdstuk 5 -Instelling van een wettelijk kader voor overleg en samenwerking tussen het Openbaar Ministerie, de federale gerechtelijke politie en de fiscale administratie mogelijk te maken ter bestrijding van ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerde en ter ondersteuning van de werkzaamheden van de MOTEM’s (multidisciplinaire onderzoeksteams)

Afdeling 1 – Wijzigingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992

Art. 11. In hoofdstuk III van titel VII van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, wordt een afdeling VIII

"Section VIII.– De l'attribution de la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi".

Art. 12. Dans la section VIII du même Code, insérée par l'article 11, il est inséré un article 338*quater* rédigé comme suit:

"Art. 338*quater*. § 1er. Sont revêtus de la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, vingt-cinq fonctionnaires fiscaux avec au moins le grade d'attaché.

Le nombre de vingt-cinq fonctionnaires fiscaux peut être augmenté par le Roi après avis du Collège des procureurs généraux.

Le Roi peut déterminer les conditions relatives à l'expérience et à la formation de ces fonctionnaires fiscaux.

§ 2. Les prérogatives d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, conférées aux fonctionnaires fiscaux visés au § 1er, ne peuvent être exercées qu'en vue de la recherche et de la constatation des infractions visées par le présent Code ou des arrêtés pris pour son exécution et par l'article 505 du Code pénal, orientées au maximum sur la lutte contre la criminalité organisée, et dans la mesure où ils prêtent leur concours aux équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire prévues à l'article 105, § 11, de la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux.

§ 3. Toutefois, les fonctionnaires visés au § 1er ne peuvent pas prêter leur concours à une équipe mixte d'enquête multidisciplinaire dans la mesure où ils sont impliqués dans une enquête administrative en cours à laquelle se rapporte l'enquête visée au § 2.

§ 4. Pour pouvoir exercer les prérogatives d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, les fonctionnaires fiscaux visés au § 1er prêtent serment devant le procureur général du ressort de leur domicile, dans les termes suivants:

"Je jure fidélité au Roi, obéissance à la Constitution et aux lois du peuple belge, et de remplir fidèlement les fonctions qui me sont conférées."

Ils peuvent exercer leurs compétences en dehors du ressort de leur domicile.".

Art. 13. Dans l'article 340 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 28 décembre 2011, un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 1er et 2:

"Sans préjudice de l'application de l'article 327, § 1er, alinéa 2, les éléments de preuve recueillis par les fonctionnaires du Service public fédéral Finances visés à l'article 338*quater*, § 1er, lors de leur collaboration avec une équipe mixte d'enquête multidisciplinaire visée à l'article 338*quater*, § 2, peuvent être utilisés pour établir l'existence et le montant de la dette d'impôt

ingevoegd, luidende "Afdeling VIII.– De toekenning van de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings".

Art. 12. In afdeling VIII van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij artikel 11, wordt een artikel 338*quater* ingevoegd, luidende:

"Art. 338*quater*. § 1. Bekleed worden met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, vijfentwintig fiscale ambtenaren met minstens de graad van attaché.

Het aantal van vijfentwintig fiscale ambtenaren kan door de Koning worden verhoogd na advies van het College van Procureurs-generaal.

De Koning kan voorwaarden betreffende de ervaring en de opleiding van deze fiscale ambtenaren bepalen.

§ 2. De bevoegdheden van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, toegekend aan de in § 1 bedoelde fiscale ambtenaren, kunnen slechts uitgeoefend worden met het oog op de opsporing en vaststelling van de inbreuken bedoeld in dit Wetboek of de tot uitvoering ervan genomen besluiten en in het artikel 505 van het Strafwetboek, maximaal georiënteerd op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, en voor zover zij bijstand verlenen aan multidisciplinaire onderzoeksteams, opgericht op basis van het artikel 105, § 11 van de wet 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus.

§ 3. De ambtenaren bedoeld in § 1 kunnen evenwel geen bijstand verlenen aan een gemend multidisciplinair onderzoeksteam voor zover zij betrokken zijn in een lopend administratief onderzoek waarop het onderzoek zoals bedoeld in § 2 betrekking heeft.

§ 4. Om hun bevoegdheden van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, te kunnen uitoefenen, leggen de fiscale ambtenaren bedoeld in § 1, in handen van de procureur-generaal van het rechtsgebied van hun woonplaats, de eed af in de volgende bewoordingen:

"Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk en het mij opgedragen ambt trouw waar te nemen."

Zij kunnen hun bevoegdheden buiten het rechtsgebied van hun woonplaats uitoefenen.".

Art. 13. In artikel 340 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 28 december 2011, wordt tussen het eerste en het tweede lid, een lid ingevoegd luidende:

"Onverminderd de toepassing van artikel 327, § 1, tweede lid, kunnen de bewijselementen die door de ambtenaren van de Federale Overheidsdienst Financiën zoals bedoeld in artikel 338*quater*, § 1, worden verzameld tijdens hun medewerking aan een gemengd multidisciplinair onderzoeksteam zoals bedoeld in artikel 338*quater*, § 2, worden gebruikt ter

ainsi que pour constater une infraction aux dispositions du présent Code ou des arrêtés pris pour son exécution.".

Art. 14. L'article 463 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 11 juin 2020, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"L'alinéa 1er n'est pas applicable aux fonctionnaires visés à l'article 338*quater*, § 1er, qui prêtent leur concours aux équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire visées à l'article 338*quater*, § 2.".

Section 2 – Modifications du Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Art. 15. Dans le chapitre X du Code de la taxe sur la valeur ajoutée, il est inséré un article 63*ter* rédigé comme suit:

"Art. 63*ter*. § 1er. Sont revêtus de la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, vingt-cinq fonctionnaires fiscaux avec au moins le grade d'attaché.

Le nombre de vingt-cinq fonctionnaires fiscaux peut être augmenté par le Roi après avis du Collège des procureurs généraux.

Le Roi peut déterminer les conditions relatives à l'expérience et à la formation de ces fonctionnaires fiscaux.

§ 2. Les prérogatives d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, conférées aux fonctionnaires fiscaux visés au § 1er, ne peuvent être exercées qu'en vue de la recherche et de la constatation des infractions visées par le présent Code ou des arrêtés pris pour son exécution et par l'article 505 du Code pénal, orientées au maximum sur la lutte contre la criminalité organisée, et dans la mesure où ils prêtent leur concours aux équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire prévues à l'article 105, § 11, de la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux.

§ 3. Toutefois, les fonctionnaires fiscaux visés au § 1er ne peuvent pas prêter leur concours à une équipe mixte d'enquête mulitdisciplinaire dans la mesure où ils sont impliqués dans une enquête administrative en cours à laquelle se rapporte l'enquête visée au § 2.

§ 4. Pour pouvoir exercer les prérogatives d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, les fonctionnaires fiscaux visés au § 1er prêtent serment devant le procureur général du ressort de leur domicile, dans les termes suivants:

"Je jure fidélité au Roi, obéissance à la Constitution et aux lois du peuple belge, et de remplir fidèlement les fonctions qui me sont conférées."

bepaling van het bestaan en van het bedrag van de belastingschuld alsook ter vaststelling van een overtreding van de bepalingen van dit Wetboek of van de ter uitvoering ervan genomen besluiten.".

Art. 14. Artikel 463 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 11 juni 2020, wordt aangevuld met een lid, luidende:

"Het eerste lid is niet van toepassing op de ambtenaren zoals bedoeld in artikel 338*quater*, § 1, die bijstand leveren aan de gemengde multidisciplinaire onderzoeksteams bedoeld in artikel 338*quater*, § 2.".

Afdeling 2 – Wijzigingen van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde

Art. 15. In hoofdstuk X van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, wordt een artikel 63*ter* ingevoegd, luidende:

"Art. 63*ter*. § 1. Bekleed worden met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, vijfentwintig fiscale ambtenaren met minstens de graad van attaché.

Het aantal van vijfentwintig fiscale ambtenaren kan door de Koning worden verhoogd na advies van het College van Procureurs-generaal.

De Koning kan de voorwaarden betreffende de ervaring en de opleiding van deze fiscale ambtenaren bepalen.

§ 2. De bevoegdheden van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, toegekend aan de in § 1 bedoelde fiscale ambtenaren, kunnen slechts uitgeoefend worden met het oog op de opsporing en vaststelling van de inbreuken bedoeld in dit Wetboek of de tot uitvoering ervan genomen besluiten en in het artikel 505 van het Strafwetboek, maximaal georiënteerd op de bestrijding van de de georganiseerde criminaliteit, en voor zover zij bijstand verlenen aan gemengde multidisciplinaire onderzoeksteams, opgericht op basis van het artikel 105, § 11 van de wet 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus.

§ 3. De fiscale ambtenaren bedoeld in § 1 kunnen evenwel geen bijstand verlenen aan een gemengd multidisciplinair onderzoeksteam voor zover zij betrokken zijn in een lopend administratief onderzoek waarop het onderzoek zoals bedoeld in § 2 betrekking heeft.

§ 4. Om hun bevoegdheden van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, te kunnen uitoefenen, leggen de fiscale ambtenaren bedoeld in § 1, in handen van de procureur-generaal van het rechtsgebied van hun woonplaats, de eed af in de volgende bewoordingen:

"Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk en het mij opgedragen ambt trouw waar te nemen."

Ils peuvent exercer leurs compétences en dehors du ressort de leur domicile.”.

Art. 16. Dans l’article 59, § 1er, du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 20 juillet 2006, un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 1er et 2:

“Sans préjudice de l’application de l’article 93*quaterdecies*, § 1er, alinéa 3, les éléments de preuve recueillis par les fonctionnaires fiscaux du Service public fédéral Finances visés à l’article 63*ter*, § 1er, lors de leur collaboration avec une équipe mixte d’enquête multidisciplinaire visée à l’article 63*ter*, § 2, peuvent être utilisés pour établir l’existence et le montant de la dette d’impôt ainsi que pour constater une infraction aux dispositions du présent Code ou des arrêtés pris pour son exécution.”.

Art. 17. L’article 74*bis* du même Code, modifié en dernier lieu par les lois du 27 juin 2016 et 11 juin 2020, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“L’alinéa 1er n’est pas applicable aux fonctionnaires fiscaux visés à l’article 63*ter*, § 1er, qui prêtent leur concours aux équipes mixtes d’enquête multidisciplinaire visées à l’article 63*ter*, § 2.”.

Chapitre 6 - ECONOMIE, P.M.E. ET CLASSES MOYENNES - Obligation de mise à disposition des consommateurs d’un moyen de paiement électronique

Art. 18. Dans le livre VI, titre 2, chapitre 2/1, du Code de droit économique, inséré par la loi du 15 mai 2014, l’intitulé du chapitre 2/1, est remplacé par ce qui suit:

“Chapitre 2/1. Du paiement par le consommateur”.

Art. 19. Dans le livre VI, titre 2, chapitre 2/1, du même Code, inséré par la loi du 15 mai 2014, il est inséré un article VI.7/4 rédigé comme suit:

“Art. VI.7/4. Lorsque le paiement en euro a lieu en présence physique et simultanée du consommateur et de l’entreprise, l’entreprise met également à la disposition du consommateur un moyen de paiement électronique.

Pour l’application du présent article, le moyen de paiement électronique est un moyen de paiement autre que les pièces et billets libellés en euro, fourni par un prestataire de services de paiement tel que visé à l’article I.9, 2°, relatif aux définitions applicables au livre VII du Code de droit économique.”.

Art. 20. Dans l’article XV.83, alinéa 1er, du même Code, inséré par la loi du 21 décembre 2013 et modifié en dernier lieu par la loi du 4 avril 2019, est inséré un 1°/2 rédigé comme suit:

Zij kunnen hun bevoegdheden buiten het rechtsgebied van hun woonplaats uitoefenen.”.

Art. 16. In artikel 59, § 1, van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 20 juli 2006, wordt tussen het eerste en het tweede lid, een lid ingevoegd luidende:

“Onverminderd de toepassing van artikel 93*quaterdecies*, § 1, derde lid, kunnen de bewijselementen die door de fiscale ambtenaren van de Federale Overheidsdienst Financiën zoals bedoeld in artikel 63*ter*, § 1, worden verzameld tijdens hun medewerking aan een gemengd multidisciplinaire onderzoeksteam zoals bedoeld in artikel 63*ter*, § 2, gestructureerd op twee niveaus, worden gebruikt ter bepaling van het bestaan en van het bedrag van de belastingschuld alsook ter vaststelling van een overtreding van de bepalingen van dit Wetboek of van de ter uitvoering ervan genomen besluiten.”.

Art. 17. Artikel 74*bis* van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wetten van 27 juni 2016 en 11 juni 2020, wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Het eerste lid is niet van toepassing op de fiscale ambtenaren zoals bedoeld in artikel 63*ter*, § 1, die bijstand leveren aan de gemengde multidisciplinaire onderzoeksteams zoals bedoeld in artikel 63*ter*, § 2.”.

Hoofdstuk 6 - ECONOMIE, K.M.O. EN MIDDENSTAND - Verplichting voor ondernemingen tot terbeschikkingstelling aan consumenten van een elektronisch betaalmiddel

Art. 18. In boek VI, titel 2, hoofdstuk 2/1, van het Wetboek van economisch recht, ingevoegd bij de wet van 15 mei 2014, wordt het opschrift van hoofdstuk 2/1 vervangen als volgt:

“Hoofdstuk 2/1. Betaling door de consument”.

Art. 19. In boek VI, titel 2, hoofdstuk 2/1, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 15 mei 2014, wordt een artikel VI.7/4 ingevoegd, luidende:

“Art. VI.7/4. Wanneer de betaling in euro in gelijktijdige fysieke aanwezigheid van de consument en de onderneming plaatsvindt, stelt de onderneming aan de consument eveneens een elektronisch betaalmiddel ter beschikking.

Voor de toepassing van dit artikel is het elektronisch betaalmiddel een ander betaalmiddel dan muntstukken en bankbiljetten uitgedrukt in euro, verstrekt door een betalingsdienstaanbieder als bedoeld in artikel I.9, 2°, betreffende de definities van toepassing op boek VII van het Wetboek van economisch recht.”.

Art. 20. In artikel XV.83, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 december 2013 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 4 april 2019, wordt een bepaling onder 1°/2 ingevoegd, luidende:

“1°/2. de l’article VI.7/4 relatif à l’obligation de mise à disposition d’un moyen de paiement électronique; “.

Art. 21. Le présent chapitre entre en vigueur le 1er juillet 2022.

“1°/2. van artikel VI.7/4 betreffende de verplichting tot beschikbaarstelling van een elektronisch betaalmiddel; “.

Art. 21. Dit hoofdstuk treedt in werking op 1 juli 2022.

Avant-projet de loi portant des dispositions fiscales diverses et de lutte contre la fraude (Chapitre 1er à 5) - (v1) - 19/11/2021 10:49

Analyse d'impact intégrée

Fiche signalétique

A. Auteur

Membre du Gouvernement compétent

Vincent Van Peteghem, Ministre des Finances

Contact cellule stratégique

Nom : Kenneth Vyncke

E-mail : kenneth.vyncke@vincent.minfin.be

Téléphone : -

Administration

SPF Finances, AG ESS - Service Réglementation

Contact administration

Nom : -

E-mail : beoess-regl@minfin.fed.be, regl.dr1-ibisr.nat@minfin.fed.be

Téléphone : -

B. Projet

Titre de la règlementation

Avant-projet de loi portant des dispositions fiscales diverses et de lutte contre la fraude (Chapitre 1er à 5)

Avant-projet de loi portant des dispositions fiscales diverses et de lutte contre la fraude (Chapitre 1er à 5) - (v1) - 19/11/2021 10:49

Description succincte du projet de réglementation en mentionnant l'origine réglementaire (traités, directive, accord de coopération, actualité, …), les objectifs poursuivis et la mise en œuvre.

CH 1 - Disposition générale

Ce chapitre contient une disposition qui règle la matière visée par le présent avant-projet de loi en vertu de la Constitution.

CH 2 - Exonération de primes et de revenus de formation accordés par une région ou par la Communauté germanophone pour les métiers en pénurie

L'exonération à l'impôt sur les revenus de certaines primes régionales à la formation est portée de 350 euros (montant de base 220 euros), à 700 euros (montant de base 420 euros), à partir de l'exercice d'imposition 2023.

CH 3 - Exonération du jobbonus flamand

Le 'jobbonus' est exonéré de l'impôt sur les revenus.

CH 4 - Modifications en matière des réductions d'impôt pour allocations de chômage

Comme cela s'est fait pour les pensions et autres revenus de remplacement à partir de l'exercice d'imposition 2020, le régime de la réduction complémentaire est remplacé par une réduction additionnelle pour les allocations de chômage à partir de l'exercice d'imposition 2023. Le montant de la réduction additionnelle sera le même que pour les pensions et autres revenus de remplacement, c'est-à-dire 236,38 euros (montant de base à indexer). Les autres modalités sont identiques à celles de la réduction additionnelle pour les pensions et autres revenus de remplacement.

CH 5 - Mise en place d'un cadre juridique rendant possible la concertation et la coopération entre le ministère public, la police judiciaire fédérale et l'administration fiscale en vue de lutter contre la fraude fiscale grave, organisée ou non et de faciliter le travail des MOTEMS (équipes mixes d'enquête multidisciplinaire)

Il a été décidé de créer un plan d'action de lutte contre la fraude au sein du Collège pour la lutte contre la fraude fiscale et sociale, le Comité ministériel pour la lutte contre la fraude fiscale et sociale élaborant quant à lui la politique du gouvernement en matière de lutte contre la fraude. Le premier plan d'action de ce Collège a été approuvé. En parallèle aux actions concrètes que le Collège élabore dans le cadre de son fonctionnement et des mesures visant à accroître la régularité et la coopération, des initiatives législatives sont prises, avec le présent avant-projet de loi, pour mettre en œuvre ce premier plan d'action tel qu'inscrit dans le budget pluriannuel 2021-2024.

Analyses d'impact déjà réalisées :

☐ Oui ☒ Non

C. Consultations sur le projet de réglementation

Consultation obligatoire, facultative ou informelle

Avis de l'Inspecteur des Finances, accord de la Ministre du Budget, avis du Conseil d'Etat

D. Sources utilisées pour effectuer l'analyse d'impact

Statistiques, documents, institutions et personnes de référence

Données internes du SPF Finances

Quel est l'impact du projet de réglementation sur ces 21 thèmes ?

1. Lutte contre la pauvreté

☒ Impact positif ☐ Impact négatif | ☐ Pas d'impact

Expliquez

La mesure contenue sous le chapitre 4, accordant une réduction d'impôt additionnelle pour les allocations de chômage peut avoir un impact positif dans la lutte contre le risque de pauvreté ou d'exclusion sociale.

2. Égalité des chances et cohésion sociale

☒ Impact positif ☐ Impact négatif | ☐ Pas d'impact

Expliquez

Les mesures contenues sous les chapitre 2 et 3 peuvent avoir un impact positif sur l'accès à la formation et l'écart de revenu.

3. Égalité des femmes et des hommes

1. Quelles personnes sont (directement et indirectement) concernées par le projet et quelle est la composition sexuée de ce(s) groupe(s) de personnes ?

☒ Des personnes sont concernées. | ☐ Aucune personne n'est concernée.

Décrivez et indiquez le % femmes-hommes :

Nous ne disposons pas à ce stade des statistiques de répartition hommes-femmes pour les mesures qui concernent des personnes physiques.

2. Identifiez les éventuelles différences entre la situation respective des femmes et des hommes dans la matière relative au projet de réglementation.

L'identification des différences d'impact selon le genre ne peut à c stade être établie, en l'absence des données quantitatives.

☐ S'il existe des différences, cochez cette case.

4. Santé

☒ Impact positif ☐ Impact négatif | ☐ Pas d'impact

Expliquez

Les mesures contenues sous les chapitre 2, 3 et 4 peuvent avoir un impact positif sur un des facteurs déterminants de la santé, à savoir le niveau socio-économique.

5. Emploi

☒ Impact positif ☐ Impact négatif | ☐ Pas d'impact

Expliquez

Les mesures contenues sous les chapitres 2, 3 et 4 peuvent avoir un impact positif sur l'emploi.

6. Modes de consommation et production

☐ Impact positif ☐ Impact négatif | ☒ Pas d'impact

7. Développement économique

■ Impact positif ☐ Impact négatif | ☐ Pas d'impact

Expliquez

Les mesures contenues sous les chapitres 2 et 3 peuvent avoir un impact positif sur la productivité du facteur travail, et par conséquent sur le développement économique.

8. Investissements

■ Impact positif ☐ Impact négatif | ☐ Pas d'impact

Expliquez

Les mesures contenues sous les chapitres 2 et 3 peuvent avoir un impact positif sur les investissements en ressources humaines.

9. Recherche et développement

☐ Impact positif ☐ Impact négatif | ■ Pas d'impact

10. PME

1. Quelles entreprises sont directement et indirectement concernées ?

☐ Des entreprises (dont des PME) sont concernées. | ■ Aucune entreprise n'est concernée.

Expliquez pourquoi :

Pas une seule mesure ne vise les PME en particulier.

11. Charges administratives

| ☐ Des entreprises/citoyens sont concernés. ■ Les entreprises/citoyens ne sont pas concernés.

12. Énergie

☐ Impact positif ☐ Impact négatif | ■ Pas d'impact

13. Mobilité

☐ Impact positif ☐ Impact négatif | ■ Pas d'impact

14. Alimentation

☐ Impact positif ☐ Impact négatif | ■ Pas d'impact

15. Changements climatiques

☐ Impact positif ☐ Impact négatif | ■ Pas d'impact

16. Ressources naturelles

☐ Impact positif ☐ Impact négatif | ■ Pas d'impact

17. Air intérieur et extérieur

☐ Impact positif ☐ Impact négatif | ■ Pas d'impact

18. Biodiversité

☐ Impact positif ☐ Impact négatif | ■ Pas d'impact

19. Nuisances

Avant-projet de loi portant des dispositions fiscales diverses et de lutte contre la fraude (Chapitre 1er à 5) - (v1) - 19/11/2021 10:49

☐ Impact positif ☐ Impact négatif | ■ Pas d'impact

20. Autorités publiques

■ Impact positif ☐ Impact négatif | ☐ Pas d'impact

Expliquez

La mesure contenue au chapitre 5 peut avoir un impact positif sur l'efficacité du fonctionnement de l'autorité publique en matière de lutte contre la fraude sociale.

21. Cohérence des politiques en faveur du développement

1. Identifiez les éventuels impacts directs et indirects du projet sur les pays en développement dans les domaines suivants : sécurité alimentaire, santé et accès aux médicaments, travail décent, commerce local et international, revenus et mobilisations de ressources domestiques (taxation), mobilité des personnes, environnement et changements climatiques (mécanismes de développement propre), paix et sécurité.

☐ Impact sur les pays en développement. | ■ Pas d'imapct sur les pays en développement.

Expliquez pourquoi :

Aucune mesure du présent avant-projet ne vise les politiques en faveur du développement.

Formulaire AIR - v2 – oct. 2014

Analyse d'impact de la réglementation

RiA-AiR

:: Remplissez de préférence le formulaire en ligne ria-air.fed.be
:: Contactez le Helpdesk si nécessaire ria-air@premier.fed.be
:: Consultez le manuel, les FAQ, etc. www.simplification.be

Fiche signalétique

Auteur .a.

Membre du Gouvernement compétent	Ministre de l'économie : Pierre-Yves Dermagne_
Contact cellule stratégique (nom, email, tél.)	**_ stéphanie etienne, stephanie.etienne@dermagne.fed.be_**
Administration compétente	_SPF EConomie
Contact administration (nom, email, tél.)	**Dominique Lemaigre. Dominique.lemaigre@economie.fgov.be**

Projet .b.

Titre du projet de réglementation	**_ Projet de loi instaurant, pour les entreprises, une obligation de mise à disposition des consommateurs d'un moyen de paiement électronique __**
Description succincte du projet de réglementation en mentionnant l'origine réglementaire (traités, directive, accord de coopération, actualité, …), les objectifs poursuivis et la mise en œuvre.	**Le présent projet de loi vise à introduire l'obligation pour les entreprises de mettre également à disposition des consommateurs un moyen de paiement électronique. Cette obligation nouvelle a pour objectif d'encourager l'utilisation des moyens de paiement électroniques par les consommateurs qui le souhaitent, ainsi que de lutter contre la fraude fiscale.**
Analyses d'impact déjà réalisées	☐ Oui ☒ Non — Si oui, veuillez joindre une copie ou indiquer la référence du document : _ _

Consultations sur le projet de réglementation .c.

Consultations obligatoires, facultatives ou informelles :	_ _Avis du conseil d'état, du conseil central de l'économie et du conseil supérieur des indépendants et des PME

Sources utilisées pour effectuer l'analyse d'impact .d.

Statistiques, documents de référence, organisations et personnes de référence :	_ _

Date de finalisation de l'analyse d'impact .e.

_26/10/2121

Formulaire AIR - v2 – oct. 2014

Quel est l'impact du projet de réglementation sur ces 21 thèmes ?

>

Un projet de réglementation aura généralement des impacts sur un nombre limité de thèmes.

Une liste non-exhaustive de mots-clés est présentée pour faciliter l'appréciation de chaque thème.

S'il y a des **impacts positifs et / ou négatifs, expliquez-les** (sur base des mots-clés si nécessaire) et indiquez les mesures prises pour alléger / compenser les éventuels impacts négatifs.

Pour les thèmes 3, 10, 11 et 21, des questions plus approfondies sont posées.

Consultez le manuel ou contactez le helpdesk ria-air@premier.fed.be pour toute question.

Lutte contre la pauvreté .1.

Revenu minimum conforme à la dignité humaine, accès à des services de qualité, surendettement, risque de pauvreté ou d'exclusion sociale (y compris chez les mineurs), illettrisme, fracture numérique.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

_ _

Égalité des chances et cohésion sociale .2.

Non-discrimination, égalité de traitement, accès aux biens et services, accès à l'information, à l'éducation et à la formation, écart de revenu, effectivité des droits civils, politiques et sociaux (en particulier pour les populations fragilisées, les enfants, les personnes âgées, les personnes handicapées et les minorités).

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

_ _

Égalité entre les femmes et les hommes .3.

Accès des femmes et des hommes aux ressources : revenus, travail, responsabilités, santé/soins/bien-être, sécurité, éducation/savoir/formation, mobilité, temps, loisirs, etc.

Exercice des droits fondamentaux par les femmes et les hommes : droits civils, sociaux et politiques.

1. Quelles personnes sont directement et indirectement concernées par le projet et quelle est la composition sexuée de ce(s) groupe(s) de personnes ?

   Si aucune personne n'est concernée, expliquez pourquoi.

   _ ce projet impacte les entreprises_

↓ Si des personnes sont concernées, répondez à la question 2.

2. Identifiez les éventuelles différences entre la situation respective des femmes et des hommes dans la matière relative au projet de réglementation.

   _ _

↓ S'il existe des différences, répondez aux questions 3 et 4.

3. Certaines de ces différences limitent-elles l'accès aux ressources ou l'exercice des droits fondamentaux des femmes ou des hommes (différences problématiques) ? [O/N] > expliquez

   _ _

4. Compte tenu des réponses aux questions précédentes, identifiez les impacts positifs et négatifs du projet sur l'égalité des femmes et les hommes ?

   _ _

↓ S'il y a des impacts négatifs, répondez à la question 5.

5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les impacts négatifs ?

   _ _

Formulaire AIR - v2 – oct. 2014

Santé .4.

Accès aux soins de santé de qualité, efficacité de l'offre de soins, espérance de vie en bonne santé, traitements des maladies chroniques (maladies cardiovasculaires, cancers, diabètes et maladies respiratoires chroniques), déterminants de la santé (niveau socio-économique, alimentation, pollution), qualité de la vie.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

_ _

Emploi .5.

Accès au marché de l'emploi, emplois de qualité, chômage, travail au noir, conditions de travail et de licenciement, carrière, temps de travail, bien-être au travail, accidents de travail, maladies professionnelles, équilibre vie privée - vie professionnelle, rémunération convenable, possibilités de formation professionnelle, relations collectives de travail.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

_ _

Modes de consommation et production .6.

Stabilité/prévisibilité des prix, information et protection du consommateur, utilisation efficace des ressources, évaluation et intégration des externalités (environnementales et sociales) tout au long du cycle de vie des produits et services, modes de gestion des organisations.

☒ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☐ Pas d'impact

_ choix du consommateur de pouvoir payer en cash ou en paiement électronique_

Développement économique .7.

Création d'entreprises, production de biens et de services, productivité du travail et des ressources/matières premières, facteurs de compétitivité, accès au marché et à la profession, transparence du marché, accès aux marchés publics, relations commerciales et financières internationales, balance des importations/exportations, économie souterraine, sécurité d'approvisionnement des ressources énergétiques, minérales et organiques.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

_ _

Investissements .8.

Investissements en capital physique (machines, véhicules, infrastructures), technologique, intellectuel (logiciel, recherche et développement) et humain, niveau d'investissement net en pourcentage du PIB.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

_ _

Recherche et développement .9.

Opportunités de recherche et développement, innovation par l'introduction et la diffusion de nouveaux modes de production, de nouvelles pratiques d'entreprises ou de nouveaux produits et services, dépenses de recherche et de développement.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

_ _

PME .10.

Impact sur le développement des PME.

1. Quelles entreprises sont directement et indirectement concernées par le projet ?
   Détaillez le(s) secteur(s), le nombre d'entreprises, le % de PME (< 50 travailleurs) dont le % de micro-entreprise (< 10 travailleurs).
   Si aucune entreprise n'est concernée, expliquez pourquoi.
   Toutes les entreprises sont concernées sans distinction

↓ Si des PME sont concernées, répondez à la question 2.

2. Identifiez les impacts positifs et négatifs du projet sur les PME.
   N.B. les impacts sur les charges administratives doivent être détaillés au thème 11
   pour les micro-entreprises il y a un soutien fiscal qui est prévu via une possibilité de déduction des frais liés à l'abonnement et/ou à la location du matériel nécessaire _

↓ S'il y a un impact négatif, répondez aux questions 3 à 5.

3. Ces impacts sont-ils proportionnellement plus lourds sur les PME que sur les grandes entreprises ? [O/N] > expliquez
   Non ils peuvent être plus lourds pour les micro-entreprises, raison pour laquelle un soutien fiscal est prévu _
4. Ces impacts sont-ils proportionnels à l'objectif poursuivi ? [O/N] > expliquez
   _oui car objectif de lutte contre la fraude fiscale _
5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les impacts négatifs ?
   _ _soutien fiscal via déduction

Charges administratives .11.

Réduction des formalités et des obligations administratives liées directement ou indirectement à l'exécution, au respect et/ou au maintien d'un droit, d'une interdiction ou d'une obligation.

↓ Si des citoyens (cf. thème 3) et/ou des entreprises (cf. thème 10) sont concernés, répondez aux questions suivantes.

1. Identifiez, par groupe concerné, les formalités et les obligations nécessaires à l'application de la réglementation.
   S'il n'y a aucune formalité ou obligation, expliquez pourquoi.
   a. _ _réglementation actuelle*
   b. _ obligation des entreprises d'offrir au consommateur le choix de pouvoir payer par un paiement électronique**

↓ S'il y a des formalités et des obligations dans la réglementation actuelle*, répondez aux questions 2a à 4a.

↓ S'il y a des formalités et des obligations dans la réglementation en projet**, répondez aux questions 2b à 4b.

2. Quels documents et informations chaque groupe concerné doit-il fournir ?
   a. _ _*
   b. Mode de paiement électronique_ _**
3. Comment s'effectue la récolte des informations et des documents, par groupe concerné ?
   a. _ _*
   b. x
4. Quelles est la périodicité des formalités et des obligations, par groupe concerné ?
   a. _ _*
   b. _ _obligation en continu**
5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les éventuels impacts négatifs ?
   _ _soutien fiscal

Énergie .12.

Mix énergétique (bas carbone, renouvelable, fossile), utilisation de la biomasse (bois, biocarburants), efficacité énergétique, consommation d'énergie de l'industrie, des services, des transports et des ménages, sécurité d'approvisionnement, accès aux biens et services énergétiques.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Mobilité .13.

Volume de transport (nombre de kilomètres parcourus et nombre de véhicules), offre de transports collectifs, offre routière, ferroviaire, maritime et fluviale pour les transports de marchandises, répartitions des modes de transport (modal shift), sécurité, densité du trafic.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Alimentation .14.

Accès à une alimentation sûre (contrôle de qualité), alimentation saine et à haute valeur nutritionnelle, gaspillages, commerce équitable.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Changements climatiques .15.

Émissions de gaz à effet de serre, capacité d'adaptation aux effets des changements climatiques, résilience, transition énergétique, sources d'énergies renouvelables, utilisation rationnelle de l'énergie, efficacité énergétique, performance énergétique des bâtiments, piégeage du carbone.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Ressources naturelles .16.

Gestion efficiente des ressources, recyclage, réutilisation, qualité et consommation de l'eau (eaux de surface et souterraines, mers et océans), qualité et utilisation du sol (pollution, teneur en matières organiques, érosion, assèchement, inondations, densification, fragmentation), déforestation.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Air intérieur et extérieur .17.

Qualité de l'air (y compris l'air intérieur), émissions de polluants (agents chimiques ou biologiques : méthane, hydrocarbures, solvants, SOx, NOx, NH3), particules fines.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Biodiversité .18.

Niveaux de la diversité biologique, état des écosystèmes (restauration, conservation, valorisation, zones protégées) , altération et fragmentation des habitats, biotechnologies, brevets d'invention sur la matière biologique, utilisation des ressources génétiques, services rendus par les écosystèmes (purification de l'eau et de l'air, ...), espèces domestiquées ou cultivées, espèces exotiques envahissantes, espèces menacées.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Nuisances .19.

Nuisances sonores, visuelles ou olfactives, vibrations, rayonnements ionisants, non ionisants et électromagnétiques, nuisances lumineuses.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

_ _

Autorités publiques .20.

Fonctionnement démocratique des organes de concertation et consultation, services publics aux usagers, plaintes, recours, contestations, mesures d'exécution, investissements publics.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

_ _

Cohérence des politiques en faveur du développement .21.

Prise en considération des impacts involontaires des mesures politiques belges sur les intérêts des pays en développement.

1. Identifiez les éventuels impacts directs et indirects du projet sur les pays en développement dans les domaines suivants :

   - sécurité alimentaire
   - santé et accès aux médicaments
   - travail décent
   - commerce local et international
   - revenus et mobilisations de ressources domestiques (taxation)
   - mobilité des personnes
   - environnement et changements climatiques (mécanismes de développement propre)
   - paix et sécurité

   Expliquez si aucun pays en développement n'est concerné.

   Application au seul territoire belge_ _

   ↓ S'il y a des impacts positifs et/ou négatifs, répondez à la question 2.

2. Précisez les impacts par groupement régional ou économique (lister éventuellement les pays). Cf. manuel

   _ _

   ↓ S'il y a des impacts négatifs, répondez à la question 3.

3. Quelles mesures sont prises pour les alléger / compenser les impacts négatifs ?

   _ _

Geïntegreerde impactanalyse

Beschrijvende fiche

A. Auteur

Bevoegd regeringslid

Vincent Van Peteghem, Minister van Financiën

Contactpersoon beleidscel

Naam : Kenneth Vyncke

E-mail : kenneth.vyncke@vincent.minfin.be

Tel. Nr. : -

Overheidsdienst

FOD Financiën, AA BEO - Dienst Reglementering

Contactpersoon overheidsdienst

Naam : -

E-mail : beoess-regl@minfin.fed.be, regl.dr1-ibisr.nat@minfin.fed.be

Tel. Nr. : -

B. Ontwerp

Titel van de regelgeving

Voorontwerp van wet houdende diverse fiscale bepalingen en fraudebestrijding (Hoofdstuk 1 tot 5)

Korte beschrijving van het ontwerp van regelgeving met vermelding van de oorsprong (verdrag, richtlijn, samenwerkingsakkoord, actualiteit, …), de beoogde doelen van uitvoering.

HFST 1 - Algemene Bepaling

Dit hoofdstuk bevat een bepaling die de aangelegenheid van dit voorontwerp van wet onder de Grondwet regelt.

HFST 2 - Vrijstelling van de door een gewest of de Duitstalige gemeenschap toegekende premie en opleidingsinkomen voor knelpuntberoepen

De vrijstelling van inkomstenbelastingen van bepaalde gewestelijke opleidingspremies wordt vanaf aanslagjaar 2023 opgetrokken van 350 euro (basisbedrag 220 euro) tot 700 euro (basisbedrag 420 euro).

HFST 3 - Vrijstelling van de Vlaamse jobbonus

De jobbonus wordt vrijgesteld van inkomstenbelastingen.

HFST 4 - Wijzigingen op het stuk van de belastingverminderingen voor werkloosheidsuitkeringen

Net zoals vanaf aanslagjaar 2020 is gebeurd voor pensioenen en andere vervangingsinkomsten wordt voor werkloosheidsuitkeringen het stelsel van de bijkomende vermindering vervangen door een aanvullende vermindering en dit vanaf aanslagjaar 2023. Het bedrag van de aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen is hetzelfde als voor pensioenen en andere vervangingsinkomsten, i.c. 236,38 euro (te indexeren basisbedrag). De overige modaliteiten zijn eveneens gelijk aan deze voor de aanvullende vermindering voor pensioenen en andere vervangingsinkomsten.

HFST 5 - Instelling van een wettelijk kader voor overleg en samenwerking tussen het Openbaar Ministerie, de federale gerechtelijke politie en de fiscale administratie mogelijk te maken ter bestrijding van ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerde en ter ondersteuning van het werk van de MOTEM's (multidisciplinaire onderzoeksteams)

Er is beslist om een actieplan fraudebestrijding op te maken binnen het College voor de strijd tegen de fiscale en sociale fraude en werkt het Ministerieel Comité voor de strijd tegen fiscale en sociale fraude het fraudebeleid van de regering uit. Het eerste actieplan van dit College is goedgekeurd. Naast concrete acties, maatregelen tot verhoging van de compliance en samenwerking die het College binnen haar werking uitvoert, worden met dit voorontwerp van wet de wetgevende initiatieven genomen ter uitvoering van dit eerste actieplan zoals opgenomen in de meerjarenbegroting 2021-2024.

Impactanalyses reeds uitgevoerd:

☐ Ja ☒ Nee

C. Raadpleging over het ontwerp van regelgeving

Verplichte, facultatieve of informele raadplegingen

Advies van de Inspecteur van Financiën, akkoordbevinding van de Minister van Begroting, advies van de Raad van State

D. Bronnen gebruikt om de impactanalyse uit te voeren

Statistieken, referentiedocumenten, organisaties en referentiepersonen

Interne gegevens van de FOD Financiën

Welke impact heeft het ontwerp van regelgeving op deze 21 thema's?

1. Kansarmoedebestrijding

■ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ☐ Geen impact

Leg uit

De maatregel in hoofdstuk 4, die een extra belastingverlaging voor werkloosheidsuitkeringen toekent, kan een positief effect hebben in de strijd tegen het risico van armoede of sociale uitsluiting.

2. Gelijke kansen en sociale cohesie

■ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ☐ Geen impact

Leg uit

De maatregelen in hoofdstukken 2 en 3 kunnen een positieve invloed hebben op de toegang tot onderwijs en de loonkloof.

3. Gelijkheid van vrouwen en mannen

1. Op welke personen heeft het ontwerp (rechtstreeks of onrechtstreeks) een impact en wat is de naar geslacht uitgesplitste samenstelling van deze groep(en) van personen?

■ Er zijn personen betrokken. | ☐ Personen zijn niet betrokken.

Beschrijf en meld de % vrouwen-mannen aan:

In dit stadium beschikken we niet over statistieken over de verdeling van mannen en vrouwen voor maatregelen waarbij natuurlijke personen betrokken zijn.

2. Identificeer de eventuele verschillen in de respectieve situatie van vrouwen en mannen binnen de materie waarop het ontwerp van regelgeving betrekking heeft.

De identificatie van verschillen in gendereffecten kan in dit stadium niet worden vastgesteld bij gebrek aan kwantitatieve gegevens.

☐ Vink dit aan indien er verschillen zijn.

4. Gezondheid

■ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ☐ Geen impact

Leg uit

De maatregelen in de hoofdstukken 2, 3 en 4 kunnen een positieve invloed hebben op een van de determinanten van de gezondheid, namelijk het sociaal-economische niveau.

5. Werkgelegenheid

■ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ☐ Geen impact

Leg uit

De maatregelen in de hoofdstukken 2, 3 en 4 kunnen een positief effect hebben op de werkgelegenheid.

6. Consumptie- en productiepatronen

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ■ Geen impact

7. Economische ontwikkeling

■ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ☐ Geen impact

Leg uit

De maatregelen in hoofdstukken 2 en 3 kunnen een positieve invloed hebben op de arbeidsproductiviteit en dus op de economische ontwikkeling.

8. Investeringen

■ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ☐ Geen impact

Leg uit

De maatregelen in hoofdstukken 2 en 3 kunnen een positieve invloed hebben op investeringen in menselijke kapitaal.

9. Onderzoek en ontwikkeling

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ■ Geen impact

10. Kmo's

1. Welke ondernemingen zijn rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken?

☐ Er zijn ondernemingen (inclusief kmo's) betrokken. | ■ Ondernemingen zijn niet betrokken.

Leg uit waarom:

Er is geen enkele maatregel die specifiek op KMO's is gericht.

11. Administratieve lasten

| ☐ Ondernemingen of burgers zijn betrokken. ■ Ondernemingen of burgers zijn niet betrokken.

12. Energie

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ■ Geen impact

13. Mobiliteit

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ■ Geen impact

14. Voeding

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ■ Geen impact

15. Klimaatverandering

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ■ Geen impact

16. Natuurlijke hulpbronnen

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ■ Geen impact

17. Buiten- en binnenlucht

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ■ Geen impact

18. Biodiversiteit

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ■ Geen impact

19. Hinder

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ■ Geen impact

20. Overheid

■ Positieve impact ☐ Negatieve impact | ☐ Geen impact

Leg uit

De maatregel in hoofdstuk 5 kan een positieve invloed hebben op de effectiviteit van de werking van de overheid bij de bestrijding van sociale fraude.

21. Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling

1. Identificeer de eventuele rechtstreekse of onrechtstreekse impact van het ontwerp op de ontwikkelingslanden op het vlak van: voedselveiligheid, gezondheid en toegang tot geneesmiddelen, waardig werk, lokale en internationale handel, inkomens en mobilisering van lokale middelen (taxatie), mobiliteit van personen, leefmilieu en klimaatverandering (mechanismen voor schone ontwikkeling), vrede en veiligheid.

☐ Impact op ontwikkelingslanden. | ■ Geen impact op ontwikkelingslanden.

Leg uit waarom:

Er zijn in dit voorontwerp van wet geen maatregelen die betrekking hebben op het ontwikkelingsbeleid.

RIA formulier - v2 - oct. 2014

Regelgevingsimpactanalyse

RiA-AiR

:: Vul het formulier bij voorkeur online in ria-air.fed.be
:: Contacteer de helpdesk indien nodig ria-air@premier.fed.be
:: Raadpleeg de handleiding, de FAQ, enz. www.vereenvoudiging.be

Beschrijvende fiche

Auteur .a.

Bevoegd regeringslid	Minister van economie: Pierre-Yves Dermagne_
Contactpersoon beleidscel (Naam, E-mail, Tel. Nr.)	**stéphanie etienne, stephanie.etienne@dermagne.fed.be**
Overheidsdienst	_FOD Economie
Contactpersoon overheidsdienst (Naam, E-mail, Tel. Nr.)	**Dominique Lemaigre. Dominique.lemaigre@economie.fgov.be**

Ontwerp .b.

Titel van het ontwerp van regelgeving	**Ontwerp van wet tot invoering van een verplichting voor ondernemingen tot beschikbaarstelling van een elektronisch betaalmiddel voor consumenten_ _**
Korte beschrijving van het ontwerp van regelgeving met vermelding van de oorsprong (verdrag, richtlijn, samenwerkingsakkoord, actualiteit, …), de beoogde doelen van uitvoering.	**_ Dit ontwerp van wet beoogt de invoering van de verplichting voor ondernemingen om ook een elektronisch betaalmiddel ter beschikking te stellen van consumenten. Deze nieuwe verplichting is bedoeld om het gebruik van elektronische betaalmiddelen door consumenten die dat wensen, aan te moedigen, en daarnaast ook om fiscale fraude te bestrijden. _**
Impactanalyses reeds uitgevoerd	☐ Ja ☐ Nee — Indien ja, gelieve een kopie bij te voegen of de referentie van het document te vermelden: _ _

Raadpleging over het ontwerp van regelgeving .c.

Verplichte, facultatieve of informele raadplegingen:	_ de Raad van State, de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en De Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO._

Bronnen gebruikt om de impactanalyse uit te voeren .d.

Statistieken, referentiedocumenten, organisaties en	_ _

contactpersonen:

Datum van beëindiging van de impactanalyse .e.

_26/10/2021

RIA formulier - v2 - oct. 2014

Welke impact heeft het ontwerp van regelgeving op deze 21 thema's?

>

Een ontwerp van regelgeving zal meestal slechts impact hebben op enkele thema's.

Een niet-exhaustieve lijst van trefwoorden is gegeven om de inschatting van elk thema te vergemakkelijken.

Indien er een **positieve en/of negatieve impact** is, leg deze uit (gebruik indien nodig trefwoorden) en vermeld welke maatregelen worden genomen om de eventuele negatieve effecten te verlichten/te compenseren.

Voor de thema's 3, 10, 11 en 21, worden meer gedetailleerde vragen gesteld.

Raadpleeg de handleiding of contacteer de helpdesk ria-air@premier.fed.be indien u vragen heeft.

Kansarmoedebestrijding .1.

Menswaardig minimuminkomen, toegang tot kwaliteitsvolle diensten, schuldenoverlast, risico op armoede of sociale uitsluiting (ook bij minderjarigen), ongeletterdheid, digitale kloof.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

_ _

Gelijke Kansen en sociale cohesie .2.

Non-discriminatie, gelijke behandeling, toegang tot goederen en diensten, toegang tot informatie, tot onderwijs en tot opleiding, loonkloof, effectiviteit van burgerlijke, politieke en sociale rechten (in het bijzonder voor kwetsbare bevolkingsgroepen, kinderen, ouderen, personen met een handicap en minderheden).

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

_ _

Gelijkheid van vrouwen en mannen .3.

Toegang van vrouwen en mannen tot bestaansmiddelen: inkomen, werk, verantwoordelijkheden, gezondheid/zorg/welzijn, veiligheid, opleiding/kennis/vorming, mobiliteit, tijd, vrije tijd, etc.

Uitoefening door vrouwen en mannen van hun fundamentele rechten: burgerlijke, sociale en politieke rechten.

1. Op welke personen heeft het ontwerp (rechtstreeks of onrechtstreeks) een impact en wat is de naar geslacht uitgesplitste samenstelling van deze groep(en) van personen?
   Indien geen enkele persoon betrokken is, leg uit waarom.
   Dit ontwerp heeft gevolgen voor de ondernemingenvoor_ _

↓ Indien er personen betrokken zijn, beantwoord dan vraag 2.

2. Identificeer de eventuele verschillen in de respectieve situatie van vrouwen en mannen binnen de materie waarop het ontwerp van regelgeving betrekking heeft.
   voor de microvennootschappen is er een fiscale steun in de vorm van de mogelijkheid tot kostenaftrek van de abonnement en/of de huur van de noodzakelijk materiaal

↓ Indien er verschillen zijn, beantwoord dan vragen 3 en 4.

3. Beperken bepaalde van deze verschillen de toegang tot bestaansmiddelen of de uitoefening van fundamentele rechten van vrouwen of mannen (problematische verschillen)? [J/N] > Leg uit
   _ _
4. Identificeer de positieve en negatieve impact van het ontwerp op de gelijkheid van vrouwen en mannen, rekening houdend met de voorgaande antwoorden?
   _ _

↓ Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vraag 5.

5. Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?
   _ _

RIA formulier - v2 - oct. 2014

Gezondheid .4.

Toegang tot kwaliteitsvolle gezondheidszorg, efficiëntie van het zorgaanbod, levensverwachting in goede gezondheid, behandelingen van chronische ziekten (bloedvatenziekten, kankers, diabetes en chronische ademhalingsziekten), gezondheidsdeterminanten (sociaaleconomisch niveau, voeding, verontreiniging), levenskwaliteit.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

_ _

Werkgelegenheid .5.

Toegang tot de arbeidsmarkt, kwaliteitsvolle banen, werkloosheid, zwartwerk, arbeids- en ontslagomstandigheden, loopbaan, arbeidstijd, welzijn op het werk, arbeidsongevallen, beroepsziekten, evenwicht privé- en beroepsleven, gepaste verloning, mogelijkheid tot beroepsopleiding, collectieve arbeidsverhoudingen.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

_ _

Consumptie- en productiepatronen .6.

Prijsstabiliteit of -voorzienbaarheid, inlichting en bescherming van de consumenten, doeltreffend gebruik van hulpbronnen, evaluatie en integratie van (sociale- en milieu-) externaliteiten gedurende de hele levenscyclus van de producten en diensten, beheerpatronen van organisaties.

☒ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☐ Geen impact

_ de keuze van de consument om contant of elektronisch te betalen _

Economische ontwikkeling .7.

Oprichting van bedrijven, productie van goederen en diensten, arbeidsproductiviteit en productiviteit van hulpbronnen/grondstoffen, competitiviteitsfactoren, toegang tot de markt en tot het beroep, markttransparantie, toegang tot overheidsopdrachten, internationale handels- en financiële relaties, balans import/export, ondergrondse economie, bevoorradingszekerheid van zowel energiebronnen als minerale en organische hulpbronnen.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

_ _

Investeringen .8.

Investeringen in fysiek (machines, voertuigen, infrastructuren), technologisch, intellectueel (software, onderzoek en ontwikkeling) en menselijk kapitaal, nettoinvesteringscijfer in procent van het bbp.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

_ _

Onderzoek en ontwikkeling .9.

Mogelijkheden betreffende onderzoek en ontwikkeling, innovatie door de invoering en de verspreiding van nieuwe productiemethodes, nieuwe ondernemingspraktijken of nieuwe producten en diensten, onderzoeks- en ontwikkelingsuitgaven.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

_ _

Kmo's .10.

Impact op de ontwikkeling van de kmo's.

1. Welke ondernemingen zijn rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken?
   Beschrijf de sector(en), het aantal ondernemingen, het % kmo's (< 50 werknemers), waaronder het % micro-ondernemingen (< 10 werknemers).
   Indien geen enkele onderneming betrokken is, leg uit waarom.
   _ _ Alle ondernemingen worden zonder onderscheid getroffen

↓ Indien er kmo's betrokken zijn, beantwoord dan vraag 2.

2. Identificeer de positieve en negatieve impact van het ontwerp op de kmo's.
   N.B. De impact op de administratieve lasten moet bij thema 11 gedetailleerd worden.
   _ voor de microvennootschappen is er een fiscale steun in de vorm van de mogelijkheid tot kostenaftrek van de abonnement en/of de huur van de noodzakelijk materiaal _

↓ Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vragen 3 tot 5.

3. Is deze impact verhoudingsgewijs zwaarder voor de kmo's dan voor de grote ondernemingen? [J/N] > Leg uit
   _ _Nee ze kunnen zwaarder voor de micro-vennootschappen, en daarom wordt fiscale steun verleend.
4. Staat deze impact in verhouding tot het beoogde doel? [J/N] > Leg uit
   _ ja, de doelstelling om belastingfraude te bestrijden _
5. Welke maatregelen worden genomen om deze negatieve impact te verlichten / te compenseren?
   _ _fiscaal steun via kostenaftrek

Administratieve lasten .11.

Verlaging van de formaliteiten en administratieve verplichtingen die direct of indirect verbonden zijn met de uitvoering, de naleving en/of de instandhouding van een recht, een verbod of een verplichting.

↓ Indien burgers (zie thema 3) en/of ondernemingen (zie thema 10) betrokken zijn, beantwoord dan volgende vragen.

1. Identificeer, per betrokken doelgroep, de nodige formaliteiten en verplichtingen voor de toepassing van de regelgeving.
   Indien er geen enkele formaliteiten of verplichtingen zijn, leg uit waarom.
   a. _ _huidige regelgeving*
   b. verplichting voor de ondernemingen om de consumenten de keuze te bieden om elektronisch te betalen

↓ Indien er formaliteiten en/of verplichtingen zijn in de huidige* regelgeving, beantwoord dan vragen 2a tot 4a.

↓ Indien er formaliteiten en/of verplichtingen zijn in het ontwerp van regelgeving**, beantwoord dan vragen 2b tot 4b.

2. Welke documenten en informatie moet elke betrokken doelgroep verschaffen?
   a. _ _*
   b. _elektronisch betaalingsmiddel_**
3. Hoe worden deze documenten en informatie, per betrokken doelgroep, ingezameld?
   a. _ _*
   b. _ _**
4. Welke is de periodiciteit van de formaliteiten en verplichtingen, per betrokken doelgroep?
   a. _ _*
   b. _ _ Doorlopende verplichtin **
5. Welke maatregelen worden genomen om de eventuele negatieve impact te verlichten / te compenseren?
   _ fiscaal steun_

Energie .12.

Energiemix (koolstofarm, hernieuwbaar, fossiel), gebruik van biomassa (hout, biobrandstoffen), energie-efficiëntie, energieverbruik van de industrie, de dienstensector, de transportsector en de huishoudens, bevoorradingszekerheid, toegang tot energiediensten en -goederen.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

– –

Mobiliteit .13.

Transportvolume (aantal afgelegde kilometers en aantal voertuigen), aanbod van gemeenschappelijk personenvervoer, aanbod van wegen, sporen en zee- en binnenvaart voor goederenvervoer, verdeling van de vervoerswijzen (modal shift), veiligheid, verkeersdichtheid.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

– –

Voeding .14.

Toegang tot veilige voeding (kwaliteitscontrole), gezonde en voedzame voeding, verspilling, eerlijke handel.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

– –

Klimaatverandering .15.

Uitstoot van broeikasgassen, aanpassingsvermogen aan de gevolgen van de klimaatverandering, veerkracht, energie overgang, hernieuwbare energiebronnen, rationeel energiegebruik, energie-efficiëntie, energieprestaties van gebouwen, winnen van koolstof.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

– –

Natuurlijke hulpbronnen .16.

Efficiënt beheer van de hulpbronnen, recyclage, hergebruik, waterkwaliteit en -consumptie (oppervlakte- en grondwater, zeeën en oceanen), bodemkwaliteit en -gebruik (verontreiniging, organisch stofgehalte, erosie, drooglegging, overstromingen, verdichting, fragmentatie), ontbossing.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

– –

Buiten- en binnenlucht .17.

Luchtkwaliteit (met inbegrip van de binnenlucht), uitstoot van verontreinigende stoffen (chemische of biologische agentia: methaan, koolwaterstoffen, oplosmiddelen, SOX, NOX, NH3), fijn stof.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

– –

Biodiversiteit .18.

Graad van biodiversiteit, stand van de ecosystemen (herstelling, behoud, valorisatie, beschermde zones), verandering en fragmentatie van de habitatten, biotechnologieën, uitvindingsoctrooien in het domein van de biologie, gebruik van genetische hulpbronnen, diensten die de ecosystemen leveren (water- en luchtzuivering, enz.), gedomesticeerde of gecultiveerde soorten, invasieve uitheemse soorten, bedreigde soorten.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

– –

Hinder .19.

Geluids-, geur- of visuele hinder, trillingen, ioniserende, niet-ioniserende en elektromagnetische stralingen, lichtoverlast.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

_ _

Overheid .20.

Democratische werking van de organen voor overleg en beraadslaging, dienstverlening aan gebruikers, klachten, beroep, protestbewegingen, wijze van uitvoering, overheidsinvesteringen.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact

_ _

Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling .21.

Inachtneming van de onbedoelde neveneffecten van de Belgische beleidsmaatregelen op de belangen van de ontwikkelingslanden.

1. Identificeer de eventuele rechtstreekse of onrechtstreekse impact van het ontwerp op de ontwikkelingslanden op het vlak van:

   - voedselveiligheid
   - gezondheid en toegang tot geneesmiddelen
   - waardig werk
   - lokale en internationale handel
   - inkomens en mobilisering van lokale middelen (taxatie)
   - mobiliteit van personen
   - leefmilieu en klimaatverandering (mechanismen voor schone ontwikkeling)
   - vrede en veiligheid

   Indien er geen enkelen ontwikkelingsland betrokken is, leg uit waarom.

   _ _ Alleen van toepassing op Belgisch grondgebied

   ↓ Indien er een positieve en/of negatieve impact is, beantwoord dan vraag 2.

2. Verduidelijk de impact per regionale groepen of economische categorieën (eventueel landen oplijsten). Zie bijlage

   _ _

   ↓ Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vraag 3.

3. Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?

   _ _

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT N° 70.571/3 DU 10 JANVIER 2022

Le 29 novembre 2021, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le ministre des Finances à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi 'portant des dispositions fiscales diverses et de lutte contre la fraude'.

L'avant-projet a été examiné par la troisième chambre le 21 décembre 2021. La chambre était composée de Wilfried Van Vaerenbergh, président de chambre, Jeroen Van Nieuwenhove et Koen Muylle, conseillers d'État, Jan Velaers et Bruno Peeters, assesseurs, et Astrid Truyens, greffier.

Les rapports ont été présentés par Kristine Bams, premier auditeur chef de section, Dries Van Eeckhoutte et Frédéric Vanneste, premiers auditeurs.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wilfried Van Vaerenbergh, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 10 janvier 2022.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique[1] et l'accomplissement des formalités prescrites.

Portée de l'avant-projet

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis apporte diverses modifications dans différents textes légaux fiscaux.

CHAPITRE 1ER

Disposition générale

3. Ce chapitre n'appelle aucune observation.

CHAPITRE 2

Exonération de primes et de revenus de formation accordés par une région ou par la Communauté germanophone pour les métiers en pénurie

4. Ce chapitre n'appelle aucune observation.

[1] S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par "fondement juridique" la conformité aux normes supérieures.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE NR. 70.571/3 VAN 10 JANUARI 2022

Op 29 november 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de minister van Financiën verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet 'houdende diverse fiscale bepalingen en fraudebestrijding'.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 21 december 2021. De kamer was samengesteld uit Wilfried Van Vaerenbergh, kamervoorzitter, Jeroen Van Nieuwenhove en Koen Muylle, staatsraden, Jan Velaers en Bruno Peeters, assessoren, en Astrid Truyens, griffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Kristine Bams, eerste auditeur-afdelingshoofd, Dries Van Eeckhoutte en Frédéric Vanneste, eerste auditeurs.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wilfried Van Vaerenbergh, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 10 januari 2022.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,[1] alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

Strekking van het voorontwerp

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van wet brengt wijzigingen van uiteenlopende aard aan in verschillende fiscale wetteksten.

HOOFDSTUK 1

Algemene bepaling

3. Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

HOOFDSTUK 2

Vrijstelling van de door een gewest of de Duitstalige Gemeenschap toegekende premie en opleidingsinkomen voor knelpuntberoepen

4. Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

[1] Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

CHAPITRE 3

Exonération du job bonus flamand

Article 4

5. L'article 38, § 1er, alinéa 1er, 36°, en projet, du Code des impôts sur les revenus 1992 (ci-après: CIR 92) vise à qualifier la prime accordée en vertu du 'décret de la Région flamande du xxxx 2021 réglant l'octroi d'un bonus emploi' de revenus exonérés.

Le décret précité a fait l'objet d'une approbation de principe sous forme d'avant-projet le 23 décembre 2021 par le gouvernement flamand et est actuellement soumis pour avis à la section de législation du Conseil d'État. Ce projet devra ensuite encore franchir toutes les étapes de la procédure parlementaire. La portée précise du régime final n'est par conséquent pas encore établie. Il est dès lors prématuré de prévoir déjà dans l'avant-projet à l'examen une exonération en ce qui concerne la prime visée. En outre, ces circonstances ne permettent pas davantage à la section de législation d'examiner de manière complète l'exonération prévue par l'article 4 de l'avant-projet à l'examen. Il y a lieu, par conséquent, de distraire l'article 4 de l'avant-projet.

CHAPITRE 4

Modifications en matière de réductions d'impôt pour allocations de chômage

6.1. Le chapitre 4 de l'avant-projet vise à opérer une distinction en matière de réduction d'impôt pour allocations de chômage entre une "réduction de base" et une "réduction additionnelle". À la question de savoir en quoi consiste précisément cette distinction, le délégué a donné l'explication suivante:

"Het bedrag van de aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen zal bij koninklijk besluit kunnen worden verhoogd wanneer het bedrag van de basisvermindering en de aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen niet volstaat om de belasting op werkloosheidsuitkeringen tot nul terug te brengen voor een belastingplichtige met een belastbaar inkomen dat gelijk is aan 10 160 euro (te indexeren basisbedrag) en uitsluitend bestaat uit werkloosheidsuitkeringen (art. 147, laatste lid, WIB 92 zoals gewijzigd door het ontwerp). Dat is niet het geval voor de basisvermindering.

De aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen wordt net als de basisvermindering voor werkloosheidsuitkeringen beperkt in functie van het aandeel van de werkloosheidsuitkeringen in het (gezamenlijk belaste) belastbare inkomen (proratering of 'horizontale beperking' van de vermindering) (artikel 147, eerste lid, 8°, WIB 92 zoals gewijzigd door het ontwerp).

HOOFDSTUK 3

Vrijstelling van de Vlaamse jobbonus

Artikel 4

5. Het ontworpen artikel 38, § 1, eerste lid, 36°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (hierna: WIB 92) strekt ertoe de premie toegekend bij toepassing van "het decreet van het Vlaamse gewest van xxxx 2021 tot regeling van de toekenning van een jobbonus' te kwalificeren als vrijgestelde inkomsten.

Het voornoemde decreet is op 23 december 2021 als voorontwerp principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering en is thans voor advies voorgelegd aan de Raad van State, afdeling Wetgeving. Dat ontwerp moet vervolgens nog de gehele parlementaire procedure doorlopen. De precieze draagwijdte van de uiteindelijke regeling staat bijgevolg nog niet vast. Het is dan ook voorbarig om met betrekking tot bedoelde premie bij het voorliggende voorontwerp al in een vrijstelling te voorzien. Bovendien is het in die omstandigheden voor de afdeling Wetgeving evenmin mogelijk om de vrijstelling waarin artikel 4 van het voorliggend voorontwerp voorziet op volkomen wijze te onderzoeken. Artikel 4 dient dan ook uit het voorontwerp te worden weggelaten.

HOOFDSTUK 4

Wijzigingen op het stuk van de belastingverminderingen voor werkloosheidsuitkeringen

6.1. Hoofdstuk 4 van het voorontwerp beoogt op het vlak van de belastingvermindering voor werkloosheidsuitkeringen een onderscheid te maken tussen een "basisvermindering" en een "aanvullende vermindering". Gevraagd waarin dat onderscheid precies bestaat, gaf de gemachtigde de volgende toelichting:

"Het bedrag van de aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen zal bij koninklijk besluit kunnen worden verhoogd wanneer het bedrag van de basisvermindering en de aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen niet volstaat om de belasting op werkloosheidsuitkeringen tot nul terug te brengen voor een belastingplichtige met een belastbaar inkomen dat gelijk is aan 10 160 euro (te indexeren basisbedrag) en uitsluitend bestaat uit werkloosheidsuitkeringen (art. 147, laatste lid, WIB 92 zoals gewijzigd door het ontwerp). Dat is niet het geval voor de basisvermindering.

De aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen wordt net als de basisvermindering voor werkloosheidsuitkeringen beperkt in functie van het aandeel van de werkloosheidsuitkeringen in het (gezamenlijk belaste) belastbare inkomen (proratering of 'horizontale beperking' van de vermindering) (artikel 147, eerste lid, 8°, WIB 92 zoals gewijzigd door het ontwerp).

De aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen wordt net als de basisvermindering voor werkloosheidsuitkeringen lineair afgebouwd tot nul in functie van de hoogte van het (gezamenlijk belaste) belastbare inkomen ('verticale beperking'). De grenzen voor de afbouw zijn echter verschillend. Voor de basisvermindering geldt dat de (horizontaal beperkte) vermindering lineair wordt afgebouwd vanaf een (gezamenlijk belast) belastbaar inkomen van 14 900 euro (te indexeren basisbedrag) om tot nul te worden teruggebracht van zodra het (gezamenlijk belaste) belastbare inkomen 18 600 euro of meer bedraagt (te indexeren basisbedrag) (artikel 151, WIB 92). De (horizontaal beperkte) aanvullende vermindering wordt lineair afgebouwd vanaf een (gezamenlijk belast) belastbaar inkomen van 10 160 euro (te indexeren basisbedrag) om tot nul te worden teruggebracht van zodra het (gezamenlijk belaste) belastbare inkomen 14 900 euro of meer bedraagt (te indexeren basisbedrag) (artikel 151/1, WIB 92 zoals gewijzigd door het ontwerp).

Voor de basisvermindering en de aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen samen geldt dat de vermindering niet hoger kan zijn dan de om te slane belasting op werkloosheidsuitkeringen (artikel 153, WIB 92)".

6.2. Ensuite, il a été demandé quelle est la différence entre la réduction "additionnelle", instaurée par l'avant-projet, et la réduction "complémentaire", actuellement prévue par l'article 154 du CIR 92, qui est abrogé par l'article 7 de l'avant-projet. Le délégué a répondu à cette question comme suit:

"De bijkomende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen wordt enkel verleend wanneer het (gezamenlijk belaste) inkomen uitsluitend uit vervangingsinkomsten en pensioenen bestaat. Dat is niet het geval voor de aanvullende vermindering.

De inkomensgrenzen voor de toepassing van de bijkomende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen gelden per aanslag en dus voor beide echtgenoten samen in geval van een gemeenschappelijke aanslag. De aanvullende vermindering wordt per echtgenoot verleend. De horizontale en verticale beperking wordt per echtgenoot toegepast.

Voor de bijkomende vermindering wordt voor de inkomensgrenzen rekening gehouden met het totale netto-inkomen (dus voor de aftrek van onderhoudsgelden), terwijl voor de aanvullende vermindering het belastbare inkomen (dus na aftrek van onderhoudsgelden) in rekening wordt gebracht.

Het referentie-inkomen voor de bijkomende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen en dus ook het bedrag van de bijkomende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen in het geval het totale netto-inkomen uitsluitend uit werkloosheidsuitkeringen bestaat, wordt bepaald rekening houdende met het maximumbedrag van de wettelijke werkloosheidsuitkeringen voor het vierde jaar voorafgaand aan het aanslagjaar (artikel 154, § 2, eerste lid, 1°, § 3, eerste lid, 1°, en § 4, WIB 92). De aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen zal een vast jaarlijks te indexeren bedrag zijn, met dien verstande dat het zal kunnen worden verhoogd bij koninklijk besluit wanneer het bedrag van de basisvermindering en de

De aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen wordt net als de basisvermindering voor werkloosheidsuitkeringen lineair afgebouwd tot nul in functie van de hoogte van het (gezamenlijk belaste) belastbare inkomen ('verticale beperking'). De grenzen voor de afbouw zijn echter verschillend. Voor de basisvermindering geldt dat de (horizontaal beperkte) vermindering lineair wordt afgebouwd vanaf een (gezamenlijk belast) belastbaar inkomen van 14 900 euro (te indexeren basisbedrag) om tot nul te worden teruggebracht van zodra het (gezamenlijk belaste) belastbare inkomen 18 600 euro of meer bedraagt (te indexeren basisbedrag) (artikel 151, WIB 92). De (horizontaal beperkte) aanvullende vermindering wordt lineair afgebouwd vanaf een (gezamenlijk belast) belastbaar inkomen van 10 160 euro (te indexeren basisbedrag) om tot nul te worden teruggebracht van zodra het (gezamenlijk belaste) belastbare inkomen 14 900 euro of meer bedraagt (te indexeren basisbedrag) (artikel 151/1, WIB 92 zoals gewijzigd door het ontwerp).

Voor de basisvermindering en de aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen samen geldt dat de vermindering niet hoger kan zijn dan de om te slane belasting op werkloosheidsuitkeringen (artikel 153, WIB 92)."

6.2. Vervolgens is gevraagd naar het verschil tussen de "aanvullende" vermindering, die met het voorontwerp wordt ingevoerd, en de "bijkomende" vermindering, waarin thans is voorzien in artikel 154 WIB 92, dat bij artikel 7 van het voorontwerp wordt opgeheven. Hierop antwoordde de gemachtigde het volgende:

"De bijkomende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen wordt enkel verleend wanneer het (gezamenlijk belaste) inkomen uitsluitend uit vervangingsinkomsten en pensioenen bestaat. Dat is niet het geval voor de aanvullende vermindering.

De inkomensgrenzen voor de toepassing van de bijkomende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen gelden per aanslag en dus voor beide echtgenoten samen in geval van een gemeenschappelijke aanslag. De aanvullende vermindering wordt per echtgenoot verleend. De horizontale en verticale beperking wordt per echtgenoot toegepast.

Voor de bijkomende vermindering wordt voor de inkomensgrenzen rekening gehouden met het totale netto-inkomen (dus voor de aftrek van onderhoudsgelden), terwijl voor de aanvullende vermindering het belastbare inkomen (dus na aftrek van onderhoudsgelden) in rekening wordt gebracht.

Het referentie-inkomen voor de bijkomende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen en dus ook het bedrag van de bijkomende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen in het geval het totale netto-inkomen uitsluitend uit werkloosheidsuitkeringen bestaat, wordt bepaald rekening houdende met het maximumbedrag van de wettelijke werkloosheidsuitkeringen voor het vierde jaar voorafgaand aan het aanslagjaar (artikel 154, § 2, eerste lid, 1°, § 3, eerste lid, 1°, en § 4, WIB 92). De aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen zal een vast jaarlijks te indexeren bedrag zijn, met dien verstande dat het zal kunnen worden verhoogd bij koninklijk besluit wanneer het bedrag van de basisvermindering en de

aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen voor een bepaald aanslagjaar niet volstaat om de belasting op werkloosheidsuitkeringen tot nul terug te brengen voor een belastingplichtige met een (gezamenlijk belast) belastbaar inkomen dat gelijk is aan 10 160 euro (te indexeren basisbedrag) en uitsluitend bestaat uit werkloosheidsuitkeringen (artikel 147, laatste lid, WIB 92 in ontwerp). De aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen zal dus in principe gelijk zijn aan het maximumbedrag van de bijkomende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen wanneer het totale netto-inkomen bestaat uit werkloosheidsuitkeringen enerzijds en pensioenen, wettelijke ziekte- en invaliditeitsuitkeringen of andere vervangingsinkomsten anderzijds (artikel 154, § 2, eerste lid, 2° en § 3, eerste lid, 2°, WIB 92)".

6.3. On peut se rallier à ces précisions.

CHAPITRE 5

Mise en place d'un cadre juridique rendant possible la concertation et la coopération entre le ministère public, la police judiciaire fédérale et l'administration fiscale en vue de lutter contre la fraude fiscale grave, organisée ou non et de faciliter le travail des MOTEMS (équipes mixtes d'enquête pluridisciplinaire)

7. Les dispositions du chapitre 5 de l'avant-projet visent à attribuer la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, à vingt-cinq fonctionnaires qui ont au moins le grade d'attaché, en vue de la recherche et de la constatation des infractions au CIR 92 et au Code de la taxe sur la valeur ajoutée (ci-après: Code de la TVA), dans la mesure où ils prêtent leur concours aux équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire créées sur la base de l'article 105, § 11, de la loi du 7 décembre 1998 'organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux'. Ce nombre peut être augmenté par le Roi après avis du Collège des procureurs généraux.

Formalités

8. Le 29 octobre 2021, la secrétaire d'État qui a le budget dans ses attributions a refusé de donner son accord en ce qui concerne le chapitre 5 de l'avant-projet dans les termes suivants:

"Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën dd. 25/10/2021, met referentie KuDB.2021 1539, en overeenkomstig artikel 5 van het Koninklijk Besluit van 16 november 1994 betreffende de administratieve en begrotingscontrole kan ik mijn akkoord niet verlenen aan de maatregel zoals opgenomen in dit hoofdstuk aangezien deze maatregelen geen deel uitmaken van de goedgekeurde notificaties van de Ministerraad dd. 20/10/2021 en aldus niet thuishoort in deze programmawet.

aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen voor een bepaald aanslagjaar niet volstaat om de belasting op werkloosheidsuitkeringen tot nul terug te brengen voor een belastingplichtige met een (gezamenlijk belast) belastbaar inkomen dat gelijk is aan 10 160 euro (te indexeren basisbedrag) en uitsluitend bestaat uit werkloosheidsuitkeringen (artikel 147, laatste lid, WIB 92 in ontwerp). De aanvullende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen zal dus in principe gelijk zijn aan het maximumbedrag van de bijkomende vermindering voor werkloosheidsuitkeringen wanneer het totale netto-inkomen bestaat uit werkloosheidsuitkeringen enerzijds en pensioenen, wettelijke ziekte- en invaliditeitsuitkeringen of andere vervangingsinkomsten anderzijds (artikel 154, § 2, eerste lid, 2° en § 3, eerste lid, 2°, WIB 92)."

6.3. Met die verduidelijking kan worden ingestemd.

HOOFDSTUK 5

Instelling van een wettelijk kader voor overleg en samenwerking tussen het Openbaar Ministerie, de federale gerechtelijke politie en de fiscale administratie mogelijk te maken ter bestrijding van ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerde en ter ondersteuning van de werkzaamheden van de MOTEM's (multidisciplinaire onderzoeksteams)

7. De bepalingen van hoofdstuk 5 van het voorontwerp strekken ertoe de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, toe te kennen aan vijfentwintig ambtenaren met minstens de graad van attaché, met het oog op de opsporing en vaststelling van de inbreuken op het WIB 92 en het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde (hierna: Btw-wetboek), voor zover zij bijstand verlenen aan multidisciplinaire onderzoeksteams opgericht op basis van artikel 105, § 11, van de wet van 7 december 1998 'tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus'. Dat aantal kan door de Koning worden verhoogd na advies van het College van Procureurs-Generaal.

Vormvereisten

8. De staatssecretaris bevoegd voor de begroting heeft op 29 oktober 2021 met betrekking tot hoofdstuk 5 van het voorontwerp haar akkoord geweigerd in de volgende bewoordingen:

"Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën dd. 25/10/2021, met referentie KuDB.2021 1539, en overeenkomstig artikel 5 van het Koninklijk Besluit van 16 november 1994 betreffende de administratieve en begrotingscontrole kan ik mijn akkoord niet verlenen aan de maatregel zoals opgenomen in dit hoofdstuk aangezien deze maatregelen geen deel uitmaken van de goedgekeurde notificaties van de Ministerraad dd. 20/10/2021 en aldus niet thuishoort in deze programmawet.

Daarnaast werd ook geen enkele budgettaire fiche aangeleverd met betrekking tot de verschillende maatregelen, waardoor elke inschatting van de budgettaire impact onmogelijk is".

L'avant-projet a été approuvé le 26 novembre 2021 par le Conseil des ministres sous la condition suivante:

"Étant entendu que l'on tiendra compte des remarques ou conditions, reprises dans la lettre datée du 29 octobre 2021 de la Secrétaire d'État au Budget, l'avant-projet peut être envoyé pour avis au Conseil d'État, en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État.

(…)"[2].

On aperçoit mal comment l'avant-projet a tenu compte "des remarques ou conditions, reprises dans la lettre datée du 29 octobre 2021 de la Secrétaire d'État au Budget", dès lors que, dans cette lettre, la secrétaire d'État a refusé son accord.

Si, pour répondre à ces remarques et conditions, le texte soumis au Conseil d'État devait encore subir des modifications[3], les dispositions modifiées ou ajoutées devraient être soumises à la section de législation, conformément à la prescription de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État.

Observations générales

9. En matière fiscale, le contribuable a l'obligation de collaborer avec l'administration fiscale (voir e.a. l'article 315 du CIR 92), tandis qu'en matière pénale, un suspect a le droit de garder le silence. L'article 338*quater*, § 3, en projet, du CIR 92, et l'article 63*ter*, § 3, en projet, du Code de la TVA visent à concilier ces deux principes en prévoyant que les fonctionnaires revêtus de la qualité d'officier de police judiciaire ne peuvent pas prêter leur concours à une équipe mixte d'enquête pluridisciplinaire "dans la mesure où ils sont impliqués dans une enquête administrative en cours à laquelle se rapporte l'enquête [pénale]". La question se pose toutefois de savoir pourquoi l'avant-projet fait uniquement mention d'"une enquête administrative en cours", et si le droit de garder le silence et la présomption d'innocence ne risquent pas également d'être compromis si un fonctionnaire impliqué précédemment dans une enquête administrative portant sur les mêmes faits participe aussi à l'enquête pénale. Le délégué a répondu à cette question comme suit:

"De voorgestelde situatie wordt vermeden door het geheel van de wetgeving en het toepassingsgebied binnen de MOTEM-structuur.

[2] Notification du Conseil des ministres, point 23, b.

[3] À savoir d'autres modifications que celles dont fait état le présent avis ou que celles visant à répondre aux observations formulées dans le présent avis.

Daarnaast werd ook geen enkele budgettaire fiche aangeleverd met betrekking tot de verschillende maatregelen, waardoor elke inschatting van de budgettaire impact onmogelijk is."

Het voorontwerp werd op 26 november 2021 door de Ministerraad goedgekeurd onder de volgende voorwaarde:

"Met dien verstande dat rekening zal worden gehouden met de opmerkingen of voorwaarden, opgenomen in de brief met datum van 29 oktober 2021 van de Staatssecretaris voor Begroting, mag het voorontwerp voor advies aan de Raad van State worden overgezonden, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

(…)."[2]

Het is niet duidelijk op welke wijze in het voorontwerp werd rekening gehouden "met de opmerkingen of voorwaarden, opgenomen in de brief met datum van 29 oktober 2021 van de staatssecretaris voor Begroting", aangezien de staatssecretaris in die brief haar akkoord heeft geweigerd.

Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst om tegemoet te komen aan die opmerkingen en voorwaarden nog wijzigingen zou ondergaan,[3] moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

Algemene opmerkingen

9. In fiscale aangelegenheden heeft de belastingplichtige de plicht om mee te werken met de fiscale administratie (zie o.m. artikel 315 WIB 92), terwijl in strafzaken een verdachte het recht heeft om te zwijgen. Het ontworpen artikel 338*quater*, § 3, WIB 92 en het ontworpen artikel 63*ter*, § 3, Btw-wetboek beogen beide principes te verzoenen door te bepalen dat de ambtenaren die de hoedanigheid van officier van de gerechtelijke politie bekleden geen bijstand kunnen verlenen aan een gemengd multidisciplinair onderzoeksteam "voor zover zij betrokken zijn in een lopend administratief onderzoek waarop het strafonderzoek betrekking heeft". De vraag rijst echter waarom enkel wordt verwezen naar "een lopend administratief onderzoek", en of het recht om te zwijgen en het vermoeden van onschuld niet eveneens in het gedrang kunnen komen indien een ambtenaar die eerder betrokken was bij een administratief onderzoek over dezelfde feiten ook deelneemt aan het strafrechtelijk onderzoek. De gemachtigde beantwoordde die vraag als volgt:

"De voorgestelde situatie wordt vermeden door het geheel van de wetgeving en het toepassingsgebied binnen de MOTEM-structuur.

[2] Notificatie van de Ministerraad, punt 23, b.

[3] Namelijk andere wijzigingen dan diegene waarvan in dit advies melding wordt gemaakt of wijzigingen die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in dit advies wordt opgemerkt.

Binnen het kader van het *una via* overleg beslist de procureur des Konings voor welke feiten omschreven in tijd en ruimte hij de strafvordering zal uitoefenen (cf. art. 29 § 4 Sv). Dit overleg moet zo vroeg mogelijk in de procedure plaatsvinden (Parl. St., Senaat, 2011-2012, nr. 5-1592/3, pp. 41) van zodra er aanwijzingen van ernstige fiscale fraude ontdekt worden. Dit gebeurt in de fase van het vooronderzoek, dat door de fiscale diensten wordt gevoerd. Noch de controlediensten, noch de belastingplichtige zijn bij dit vooronderzoek betrokken.

Van in het begin wordt bijgevolg voor een duidelijk pad gekozen, hetzij het strafrechtelijk pad waarbij de Procureur des Konings het onderzoek voert en de vervolging instelt, en waarbij de strafrechter het misdrijf en het fiscaal contentieux behandelt, hetzij het administratieve pad, waarbij de fiscale administratie het onderzoek voert.

Het initiatief voor een multidisciplinair onderzoek gaat uit van de Procureur des Konings binnen zijn beslissing om de strafvordering uit te oefenen en om het onderzoek op te dragen aan een MOTEM. De ambtenaar die daaraan deelneemt zal gedurende het gehele onderzoek het zwijgrecht toepassen en de opgeworpen situatie waarbij men op de ene dag geconfronteerd wordt met een fiscaal ambtenaar waarvoor de meewerkplicht geldt, en de volgende dag met de ambtenaar werkzaam als officier van gerechtelijke politie waarbij het zwijgrecht geldt, zal niet voorkomen.

Immers leidt de toepassing van de *una via* er toe dat er geen wissel kan gebeuren tussen een administratief en een gerechtelijk onderzoek. Indien er een administratief onderzoek lopende is voor een onderzoek dat in aanmerking zou komen voor een MOTEM, betekent dit dat binnen de *una via* de administratieve weg gekozen is. Echter om maximaal rekening te houden met de bezorgdheid dat één en dezelfde ambtenaar voor hetzelfde onderzoek geen administratief onderzoek kan voeren om vervolgens deel te nemen aan een gerechtelijk onderzoek middels gebruik van een MOTEM, waarbij in hoofde van de belastingplichtige eerst een meewerkplicht (administratief) en nadien het zwijgrecht (gerechtelijk) zou gelden, sluit de wet elke bijstand door de ambtenaren bekleed met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie aan een multidisciplinaire onderzoeksteam uit, indien zij toch betrokken zouden zijn in een lopend administratief onderzoek waarop het gerechtelijk onderzoek gevoerd door de MOTEM betrekking heeft.

In praktijk kan moeilijk een situatie worden bedacht waarbij het administratief onderzoek over dezelfde feiten wordt afgesloten zolang het strafonderzoek naar diezelfde feiten loopt. De administratie kan haar vordering tot betaling van de belastingen (art. 4*bis* VTSv) pas indienen vanaf het moment dat de zaak voor het vonnisgerecht (correctionele rechtbank) aanhangig is gemaakt (en het strafonderzoek is afgelopen).

De wetswijziging viseert eenzelfde samenwerking voor zeer ernstige fiscale fraude op te zetten als voor de georganiseerde sociale fraude. Net zoals dit het geval is voor de sociale inspectiediensten zal een kaderakkoord inzake samenwerking in de MOTEMS worden afgesloten. In dit akkoord wordt uitdrukkelijk opgenomen dat men steeds nauwgezet moet verifiëren of de ambtenaar op een of andere manier is betrokken geweest

Binnen het kader van het *una via* overleg beslist de procureur des Konings voor welke feiten omschreven in tijd en ruimte hij de strafvordering zal uitoefenen (cf. art. 29 § 4 Sv). Dit overleg moet zo vroeg mogelijk in de procedure plaatsvinden (Parl. St., Senaat, 2011-2012, nr. 5-1592/3, pp. 41) van zodra er aanwijzingen van ernstige fiscale fraude ontdekt worden. Dit gebeurt in de fase van het vooronderzoek, dat door de fiscale diensten wordt gevoerd. Noch de controlediensten, noch de belastingplichtige zijn bij dit vooronderzoek betrokken.

Van in het begin wordt bijgevolg voor een duidelijk pad gekozen, hetzij het strafrechtelijk pad waarbij de Procureur des Konings het onderzoek voert en de vervolging instelt, en waarbij de strafrechter het misdrijf en het fiscaal contentieux behandelt, hetzij het administratieve pad, waarbij de fiscale administratie het onderzoek voert.

Het initiatief voor een multidisciplinair onderzoek gaat uit van de Procureur des Konings binnen zijn beslissing om de strafvordering uit te oefenen en om het onderzoek op te dragen aan een MOTEM. De ambtenaar die daaraan deelneemt zal gedurende het gehele onderzoek het zwijgrecht toepassen en de opgeworpen situatie waarbij men op de ene dag geconfronteerd wordt met een fiscaal ambtenaar waarvoor de meewerkplicht geldt, en de volgende dag met de ambtenaar werkzaam als officier van gerechtelijke politie waarbij het zwijgrecht geldt, zal niet voorkomen.

Immers leidt de toepassing van de *una via* er toe dat er geen wissel kan gebeuren tussen een administratief en een gerechtelijk onderzoek. Indien er een administratief onderzoek lopende is voor een onderzoek dat in aanmerking zou komen voor een MOTEM, betekent dit dat binnen de *una via* de administratieve weg gekozen is. Echter om maximaal rekening te houden met de bezorgdheid dat één en dezelfde ambtenaar voor hetzelfde onderzoek geen administratief onderzoek kan voeren om vervolgens deel te nemen aan een gerechtelijk onderzoek middels gebruik van een MOTEM, waarbij in hoofde van de belastingplichtige eerst een meewerkplicht (administratief) en nadien het zwijgrecht (gerechtelijk) zou gelden, sluit de wet elke bijstand door de ambtenaren bekleed met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie aan een multidisciplinaire onderzoeksteam uit, indien zij toch betrokken zouden zijn in een lopend administratief onderzoek waarop het gerechtelijk onderzoek gevoerd door de MOTEM betrekking heeft.

In praktijk kan moeilijk een situatie worden bedacht waarbij het administratief onderzoek over dezelfde feiten wordt afgesloten zolang het strafonderzoek naar diezelfde feiten loopt. De administratie kan haar vordering tot betaling van de belastingen (art. 4*bis* VTSv) pas indienen vanaf het moment dat de zaak voor het vonnisgerecht (correctionele rechtbank) aanhangig is gemaakt (en het strafonderzoek is afgelopen).

De wetswijziging viseert eenzelfde samenwerking voor zeer ernstige fiscale fraude op te zetten als voor de georganiseerde sociale fraude. Net zoals dit het geval is voor de sociale inspectiediensten zal een kaderakkoord inzake samenwerking in de MOTEMS worden afgesloten. In dit akkoord wordt uitdrukkelijk opgenomen dat men steeds nauwgezet moet verifiëren of de ambtenaar op een of andere manier is betrokken geweest

bij een onderzoek naar dezelfde feiten, vooraleer men het onderzoeksplan goedkeurt.

De voorgestelde teksten zijn bovendien quasi identiek met de regelgeving die voor de ambtenaren van economische en sociale inspectie geldt. Bovendien kunnen vele andere dan fiscale ambtenaren (sociale inspectie / voedselveiligheid / milieu-inspectie / economische inspectie / kansspelcommissie / boswachters /…) samenwerken met politiediensten in het kader van specifieke strafonderzoeken. Een afwijkende bepaling in functie van de origine van de ambtenaar (FOD Financiën of andere overheidsdienst) kan in functie van de doelstelling niet verantwoord worden.

Tenslotte merken we op dat in praktijk de belastingplichtige zich tijdens het administratief onderzoek meer en meer blijkt te beroepen op het zwijgrecht omdat de BBI (administratieve) sancties met een strafrechtelijk karakter kan opleggen. De nieuwe wet heeft het voordeel van de duidelijkheid".

Le simple renvoi à une enquête administrative "en cours" est en particulier justifié par le délégué en relevant que d'autres situations – comparables – ne peuvent pas se produire et qu'il n'est dès lors pas nécessaire que le régime en projet vise également ces situations. Si tel est effectivement le cas, on n'aperçoit pas pourquoi il est jugé nécessaire de viser néanmoins, de manière spécifique, des enquêtes administratives "en cours", et pourquoi il n'est pas fait mention de manière générale d'"enquêtes administratives". Il est recommandé de préciser ce point dans l'exposé des motifs, lequel peut également reproduire les explications fournies par le délégué.

10. À la question de savoir comment le régime en projet s'articule avec le régime inscrit à l'article 71 de la loi du 28 décembre 1992 'portant des dispositions fiscales, financières et diverses', qui prévoit que des fonctionnaires des administrations fiscales, désignés par le ministre des Finances, sont mis à la disposition du procureur du Roi ou de l'auditeur du travail, aux fins de les assister dans l'exercice de leurs missions, et qui, à cet effet, ont, durant la mise à disposition, la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi et de l'auditeur du travail, le délégué a répondu ce qui suit:

"Het is juist te stellen dat in het bestaand systeem van 'gedetacheerde' ambtenaren de betrokken ambtenaar 'uit het korps van de administratie gehaald' wordt. Deze wet beperkt geenszins dit bestaande systeem en de regering heeft hiermee gekozen om de fiscale slagkracht van het parket en het gerecht te versterken zodat een actiever vervolgingsbeleid voor fiscale fraude mogelijk wordt (zie ook aanbevelingen van het Rekenhof, Verslag dd. februari 2021, Permanente fiscale regularisaties), zonder dat diezelfde fiscale administratie medewerkers afstaat en met behoud van de continue specialisatie van de betrokken ambtenaren inzake fiscale fraudefenomenen en -typologieën, bepaalde constructies, bepaalde sectoren.

Deze zeer gespecialiseerde kennis kan door middel van deelname aan een MOTEM, waarbij op voorhand een duidelijke

bij een onderzoek naar dezelfde feiten, vooraleer men het onderzoeksplan goedkeurt.

De voorgestelde teksten zijn bovendien quasi identiek met de regelgeving die voor de ambtenaren van economische en sociale inspectie geldt. Bovendien kunnen vele andere dan fiscale ambtenaren (sociale inspectie / voedselveiligheid / milieu-inspectie / economische inspectie / kansspelcommissie / boswachters /…) samenwerken met politiediensten in het kader van specifieke strafonderzoeken. Een afwijkende bepaling in functie van de origine van de ambtenaar (FOD Financiën of andere overheidsdienst) kan in functie van de doelstelling niet verantwoord worden.

Tenslotte merken we op dat in praktijk de belastingplichtige zich tijdens het administratief onderzoek meer en meer blijkt te beroepen op het zwijgrecht omdat de BBI (administratieve) sancties met een strafrechtelijk karakter kan opleggen. De nieuwe wet heeft het voordeel van de duidelijkheid."

Het louter verwijzen naar een "lopend" administratief onderzoek wordt door de gemachtigde inzonderheid verantwoord door erop te wijzen dat andere – vergelijkbare – situaties zich niet kunnen voordoen, en dat het bijgevolg niet nodig is om in de ontworpen regeling ook naar die situaties te verwijzen. Indien dat werkelijk zo is, valt niet in te zien waarom het nodig wordt geacht om toch specifiek te verwijzen naar "lopende" administratieve onderzoeken, en waarom niet op algemene wijze kan worden verwezen naar "administratieve onderzoeken". Het verdient aanbeveling om dit te verduidelijken in de memorie van toelichting, waarin dan tevens de door de gemachtigde verstrekte toelichting kan worden opgenomen.

10. Gevraagd hoe de ontworpen regeling zich verhoudt tot de regeling opgenomen in artikel 71 van de wet van 28 december 1992 'houdende fiscale, financiële en diverse bepalingen', dat erin voorziet dat ambtenaren van de fiscale administraties, die door de minister van Financiën zijn aangewezen, ter beschikking worden gesteld van de procureur des Konings of van de arbeidsauditeur teneinde hen bij te staan in de uitvoering van hun taken, en die te dien einde gedurende de terbeschikkingstelling de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings en van de arbeidsauditeur hebben, antwoordde de gemachtigde het volgende:

"Het is juist te stellen dat in het bestaand systeem van 'gedetacheerde' ambtenaren de betrokken ambtenaar 'uit het korps van de administratie gehaald' wordt. Deze wet beperkt geenszins dit bestaande systeem en de regering heeft hiermee gekozen om de fiscale slagkracht van het parket en het gerecht te versterken zodat een actiever vervolgingsbeleid voor fiscale fraude mogelijk wordt (zie ook aanbevelingen van het Rekenhof, Verslag dd. februari 2021, Permanente fiscale regularisaties), zonder dat diezelfde fiscale administratie medewerkers afstaat en met behoud van de continue specialisatie van de betrokken ambtenaren inzake fiscale fraudefenomenen en -typologieën, bepaalde constructies, bepaalde sectoren.

Deze zeer gespecialiseerde kennis kan door middel van deelname aan een MOTEM, waarbij op voorhand een duidelijke

afbakening in tijd en ruimte van het gerechtelijk onderzoek bepaald wordt, gevolgd door het opstellen van een concreet onderzoeksplan, voor één welbepaald onderzoek of voor meerdere onderzoeken ter beschikking worden gesteld het Openbaar Ministerie. Het is de bedoeling om in functie van het onderzoek (*ad hoc*) de ambtenaar met [de] meeste expertise op dit domein tijdelijk naar de MOTEM te sturen. Zo zal bijvoorbeeld voor een strafonderzoek naar een BTW carrousel een BTW specialist deelnemen.

De systemen van detachering en deelname aan MOTEMS zijn complementair en vormen mogelijkheden die een zeer nuttige aanvulling vormen en een antwoord geven op de nood aan gekwalificeerd, gespecialiseerd personeel voor dit soort onderzoek. Een deelname aan MOTEMS is steeds tijdelijk en *ad hoc*. De flexibiliteit van deze maatregel wordt vergroot door het feit dat men tot op zekere hoogte uit de aangewezen ambtenaren zal kunnen kiezen naar gelang de bijzondere expertise die voor het specifiek onderzoek vereist is".

Articles 12 et 15

11. Les dispositions en projet aux articles 12 et 15 de l'avant-projet prévoient chaque fois que vingt-cinq fonctionnaires fiscaux sont revêtus de la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi. Selon l'exposé des motifs, il s'agit de fonctionnaires actifs au sein de l'administration de l'Inspection spéciale des impôts (ISI). Le délégué a toutefois déclaré qu'il peut aussi s'agir de fonctionnaires fiscaux n'appartenant pas à l'ISI:

"Gezien de opdrachten toegewezen aan de AABBI, waaronder de gestructureerde strijd tegen de fraude vormt deze Algemene Administratie de logische partner van het parket. Het is daarom dat in de toelichting verwezen wordt naar de administratie van de BBI. Verwijzend naar het vorige antwoord, zou echter een beperking in de wet de doelstelling van deze bepaling, met name het versterken van de fiscale slagkracht binnen multidisciplinaire onderzoeksteams te zeer beperken. In voorkomend geval kan het door de Procureur des Konings gewenste onderzoek een specialisatie vergen die aanwezig is bij een ambtenaar die niet werkzaam is bij de Administratie van de BBI".

Il est recommandé de conformer l'exposé des motifs à la portée des dispositions en projet, telle qu'elle a été précisée par le délégué.

12. Conformément à l'article 338*quater*, § 2, en projet, du CIR 92 et à l'article 63*ter*, § 2, en projet, du Code de la TVA, les prérogatives d'officier de police judiciaire conférées aux fonctionnaires fiscaux ne peuvent être exercées qu'en vue de la recherche et de la constatation des infractions visées par lesdits codes ou des arrêtés pris pour leur exécution "et par l'article 505 du Code pénal", qui est "orienté[…] au maximum" sur la lutte contre la criminalité organisée, et dans la mesure où ils prêtent leur concours aux équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire créées sur la base de l'article 105, § 11, de

afbakening in tijd en ruimte van het gerechtelijk onderzoek bepaald wordt, gevolgd door het opstellen van een concreet onderzoeksplan, voor één welbepaald onderzoek of voor meerdere onderzoeken ter beschikking worden gesteld het Openbaar Ministerie. Het is de bedoeling om in functie van het onderzoek (*ad hoc*) de ambtenaar met [de] meeste expertise op dit domein tijdelijk naar de MOTEM te sturen. Zo zal bijvoorbeeld voor een strafonderzoek naar een BTW carrousel een BTW specialist deelnemen.

De systemen van detachering en deelname aan MOTEMS zijn complementair en vormen mogelijkheden die een zeer nuttige aanvulling vormen en een antwoord geven op de nood aan gekwalificeerd, gespecialiseerd personeel voor dit soort onderzoek. Een deelname aan MOTEMS is steeds tijdelijk en *ad hoc*. De flexibiliteit van deze maatregel wordt vergroot door het feit dat men tot op zekere hoogte uit de aangewezen ambtenaren zal kunnen kiezen naar gelang de bijzondere expertise die voor het specifiek onderzoek vereist is."

Artikelen 12 en 15

11. De bij de artikelen 12 en 15 van het voorontwerp ontworpen bepalingen stellen telkens dat vijfentwintig fiscale ambtenaren bekleed worden met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings. Volgens de memorie van toelichting betreft het ambtenaren die werkzaam zijn bij de administratie van de Bijzondere Belastinginspectie (BBI). De gemachtigde gaf echter te kennen dat het ook kan gaan om fiscale ambtenaren die niet tot de BBI behoren:

"Gezien de opdrachten toegewezen aan de AABBI, waaronder de gestructureerde strijd tegen de fraude vormt deze Algemene Administratie de logische partner van het parket. Het is daarom dat in de toelichting verwezen wordt naar de administratie van de BBI. Verwijzend naar het vorige antwoord, zou echter een beperking in de wet de doelstelling van deze bepaling, met name het versterken van de fiscale slagkracht binnen multidisciplinaire onderzoeksteams te zeer beperken. In voorkomend geval kan het door de Procureur des Konings gewenste onderzoek een specialisatie vergen die aanwezig is bij een ambtenaar die niet werkzaam is bij de Administratie van de BBI."

Het verdient aanbeveling de memorie van toelichting in overeenstemming te brengen met de draagwijdte van de ontworpen bepalingen, zoals verduidelijkt door de gemachtigde.

12. Overeenkomstig het ontworpen artikel 338*quater*, § 2, WIB 92 en het ontworpen artikel 63*ter*, § 2, Btw-wetboek kunnen de bevoegdheden van officier van gerechtelijke politie toegekend aan de fiscale ambtenaren slechts worden uitgeoefend met het oog op de opsporing en vaststelling van de inbreuken bedoeld in die Wetboeken of de tot uitvoering ervan genomen besluiten "en in het artikel 505 van het Strafwetboek", die "maximaal georiënteerd" is op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, en voor zover zij bijstand verlenen aan gemengde multidisciplinaire onderzoeksteams, opgericht op

la loi du 7 décembre 1998. À propos de ces dispositions, on peut formuler les observations suivantes.

12.1. Tout d'abord, on n'aperçoit pas clairement pourquoi les dispositions en projet visent l'ensemble de l'article 505 du Code pénal, alors que cette disposition ne porte pas uniquement sur les infractions fiscales. À cet égard, le délégué a déclaré ce qui suit:

"Het is duidelijk de bedoeling dat de ambtenaren volwaardig deel kunnen nemen aan een multidisciplinair onderzoeksteam, waarbij de focus zal liggen op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit. Hierbij wordt rekening gehouden dat in een criminele organisatie pas op het einde van het onderzoek zal duidelijk zijn welke de herkomst van de criminele gelden waren, terwijl dit bij de start van het onderzoek niet altijd duidelijk is.

Ook is er dikwijls samenloop tussen fiscale en sociale of andere inbreuken. Men denke aan de tewerkstelling van personen in het zwart, waarbij zowel de sociale wet als fiscale wet werd overtreden. Daarnaast is er een grote verwevenheid tussen fiscale fraude en het witwassen. De ambtenaren van de BBI zijn immers bij uitstek in staat om internationale financiële stromen in kaart te brengen.

Om de deelname aan deze onderzoeksteams niet onnodig te bemoeilijken, waarbij continu op procedureel niveau het puur fiscale aspect in oogschouw zou dienen genomen te worden, is gekozen voor een ruime omschrijving van het hele artikel 505 van het strafwetboek. Hierdoor zou ook de problematiek van de samenloop van misdrijven moeten gedekt zijn.

Hoewel vanuit hun gespecialiseerde fiscale kennis de ambtenaren zich hoofdzakelijk concentreren op inbreuken inzake fiscale wetgeving, is een ruimer operationeel kader noodzakelijk om de effectieve werking van de MOTEM niet te bemoeilijken".

L'article 505 du Code pénal renvoie au recèlement et à d'autres opérations relatives à des choses tirées d'une infraction. Il revient à l'auteur de l'avant-projet de vérifier si une référence à cet article est suffisante pour appréhender toutes les situations de concours visées. Ainsi, la question se pose de savoir pourquoi il n'est pas également fait mention de l'article 505*bis* du Code pénal. La référence exclusive à l'article 505 du Code pénal doit être justifiée dans l'exposé des motifs.

12.2. Par ailleurs, on n'aperçoit pas clairement la plus-value juridique des mots "orientées au maximum sur la lutte contre la criminalité organisée". Il pourrait s'en déduire que les fonctionnaires fiscaux ne peuvent exercer leurs prérogatives qu'en vue de lutter contre la fraude fiscale s'inscrivant dans le cadre de la criminalité organisée. S'ils exerçaient leurs prérogatives aussi en dehors de la lutte contre la criminalité organisée, ils ne devraient en effet plus être orientés "au maximum" sur la lutte contre la criminalité organisée. À cet égard, le délégué a déclaré ce qui suit:

basis van artikel 105, § 11, van de wet van 7 december 1998. Bij die bepalingen kan het volgende worden opgemerkt.

12.1. Het is vooreerst niet duidelijk waarom in de ontworpen bepalingen wordt verwezen naar het gehele artikel 505 van het Strafwetboek, terwijl die bepaling niet enkel betrekking heeft op fiscale misdrijven. De gemachtigde stelde in dat verband het volgende:

"Het is duidelijk de bedoeling dat de ambtenaren volwaardig deel kunnen nemen aan een multidisciplinair onderzoeksteam, waarbij de focus zal liggen op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit. Hierbij wordt rekening gehouden dat in een criminele organisatie pas op het einde van het onderzoek zal duidelijk zijn welke de herkomst van de criminele gelden waren, terwijl dit bij de start van het onderzoek niet altijd duidelijk is.

Ook is er dikwijls samenloop tussen fiscale en sociale of andere inbreuken. Men denke aan de tewerkstelling van personen in het zwart, waarbij zowel de sociale wet als fiscale wet werd overtreden. Daarnaast is er een grote verwevenheid tussen fiscale fraude en het witwassen. De ambtenaren van de BBI zijn immers bij uitstek in staat om internationale financiële stromen in kaart te brengen.

Om de deelname aan deze onderzoeksteams niet onnodig te bemoeilijken, waarbij continu op procedureel niveau het puur fiscale aspect in oogschouw zou dienen genomen te worden, is gekozen voor een ruime omschrijving van het hele artikel 505 van het strafwetboek. Hierdoor zou ook de problematiek van de samenloop van misdrijven moeten gedekt zijn.

Hoewel vanuit hun gespecialiseerde fiscale kennis de ambtenaren zich hoofdzakelijk concentreren op inbreuken inzake fiscale wetgeving, is een ruimer operationeel kader noodzakelijk om de effectieve werking van de MOTEM niet te bemoeilijken."

Artikel 505 van het Strafwetboek verwijst naar heling en andere verrichtingen met betrekking tot zaken die uit een misdrijf voortkomen. Het komt de steller van het voorontwerp toe om na te gaan of een verwijzing naar dat artikel volstaat om alle beoogde samenloopsituaties te vatten. Zo rijst de vraag waarom niet eveneens naar artikel 505*bis* van het Strafwetboek wordt verwezen. Het uitsluitend verwijzen naar artikel 505 van het Strafwetboek dient te worden verantwoord in de memorie van toelichting.

12.2 Voorts is het niet duidelijk wat de juridische meerwaarde is van de woorden "maximaal georiënteerd op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit". Hieruit zou kunnen worden afgeleid dat de fiscale ambtenaren enkel bevoegdheden kunnen uitoefenen ter bestrijding van de fiscale fraude in het kader van de georganiseerde criminaliteit. Indien ze ook bevoegdheden zouden uitoefenen buiten de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit zouden ze immers niet langer "maximaal" georiënteerd zijn op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit. De gemachtigde stelde in dat verband het volgende:

"Artikel 151, paragraaf 1, tweede zin van de Grondwet bepaalt 'Het openbaar ministerie is onafhankelijk in de individuele opsporing en vervolging onverminderd het recht van de bevoegde minister om de vervolging te bevelen en om bindende richtlijnen van het strafrechtelijk beleid, inclusief die van het opsporings- en vervolgingsbeleid, vast te leggen'.

Artikel 143*quater* van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt op zijn beurt dat de minister van Justitie de richtlijnen van het strafrechtelijk beleid vaststelt, inclusief die van het opsporings-- en vervolgingsbeleid, nadat hij het advies van het college van procureurs-generaal heeft ingewonnen.

Rekening houdend hiermee wordt een algemene beleidskeuze aangegeven, zonder een uitspraak te doen over individuele dossiers of specifieke situaties. Hiermee wordt de bedoeling zoals opgenomen in de memorie van toelichting aangegeven, met name dat de prioriteit ligt op de bestrijding van ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd, en de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit.

De beslissing of en hoe gebruik gemaakt wordt van een MOTEM in een bepaald onderzoek ligt bij het openbaar ministerie. Het is dus aan het openbaar ministerie om deze toetsing van 'maximaal georiënteerd op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit' te maken en al dan niet het onderzoek te voeren door middel van het gebruik van een MOTEM. Voor de volledigheid wordt vermeld dat de minister van Justitie medeondertekent".

Les précisions du délégué ne convainquent pas. L'utilisation des mots "au maximum" ne favorisent pas la sécurité juridique et doivent être supprimés. S'il s'agit que les fonctionnaires visés soient aussi impliqués dans des enquêtes qui ne sont pas orientées sur la lutte contre la criminalité organisée, il convient de le régler d'une manière plus explicite dans les dispositions en projet.

12.3. En vertu des dispositions en projet, les fonctionnaires fiscaux ne peuvent exercer les prérogatives d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, que "dans la mesure où ils prêtent leur concours aux équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire prévues à [lire: créées sur la base de] l'article 105, § 11, de la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux". L'exposé des motifs, à tout le moins, devrait préciser comment des tiers peuvent vérifier que ces fonctionnaires agissent en cette qualité. Invité à apporter des éclaircissements à ce sujet, le délégué a répondu en ces termes:

"De handelingen die gesteld worden door de fiscale ambtenaren gebeuren steeds op vordering van een magistraat en moeten schriftelijk, via een kantschrift, aan de administratie worden medegedeeld. Het bevat de wetsbepalingen krachtens welke zij wordt verricht en het voorwerp. Daarnaast moet zij geformaliseerd worden met de datum waarop zij wordt uitgevaardigd, de naam en de hoedanigheid van de vorderende overheid alsmede zijn of haar handtekening. Bij een huiszoeking zullen zij een huiszoekingsbevel van de onderzoeksrechter moeten voorleggen. Zoals de federale gerechtelijke politie zullen ambtenaren van financiën zich

"Artikel 151, paragraaf 1, tweede zin van de Grondwet bepaalt 'Het openbaar ministerie is onafhankelijk in de individuele opsporing en vervolging onverminderd het recht van de bevoegde minister om de vervolging te bevelen en om bindende richtlijnen van het strafrechtelijk beleid, inclusief die van het opsporings- en vervolgingsbeleid, vast te leggen'.

Artikel 143*quater* van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt op zijn beurt dat de minister van Justitie de richtlijnen van het strafrechtelijk beleid vaststelt, inclusief die van het opsporings-- en vervolgingsbeleid, nadat hij het advies van het college van procureurs-generaal heeft ingewonnen.

Rekening houdend hiermee wordt een algemene beleidskeuze aangegeven, zonder een uitspraak te doen over individuele dossiers of specifieke situaties. Hiermee wordt de bedoeling zoals opgenomen in de memorie van toelichting aangegeven, met name dat de prioriteit ligt op de bestrijding van ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd, en de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit.

De beslissing of en hoe gebruik gemaakt wordt van een MOTEM in een bepaald onderzoek ligt bij het openbaar ministerie. Het is dus aan het openbaar ministerie om deze toetsing van 'maximaal georiënteerd op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit' te maken en al dan niet het onderzoek te voeren door middel van het gebruik van een MOTEM. Voor de volledigheid wordt vermeld dat de minister van Justitie medeondertekent."

De verduidelijking door de gemachtigde overtuigt niet. Het gebruik van de term "maximaal" is niet bevorderlijk voor de rechtszekerheid en dient geschrapt te worden. Indien het de bedoeling is dat bedoelde ambtenaren ook worden betrokken bij onderzoeken die niet georiënteerd zijn op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, dient dit op een meer expliciete wijze te worden geregeld in de ontworpen bepalingen.

12.3. Krachtens de ontworpen bepalingen kunnen de fiscale ambtenaren slechts de bevoegdheden van officier van gerechtelijk politie, hulpofficier van de procureur des Konings, uitoefenen "voor zover zij bijstand verlenen aan multidisciplinaire onderzoeksteams, opgericht op basis van het artikel 105, § 11 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst op twee niveaus". Minstens in de memorie van toelichting zou moeten worden verduidelijkt hoe derden kunnen nagaan dat deze ambtenaren in die hoedanigheid optreden. Hieromtrent om nadere toelichting gevraagd, antwoordde de gemachtigde het volgende:

"De handelingen die gesteld worden door de fiscale ambtenaren gebeuren steeds op vordering van een magistraat en moeten schriftelijk, via een kantschrift, aan de administratie worden medegedeeld. Het bevat de wetsbepalingen krachtens welke zij wordt verricht en het voorwerp. Daarnaast moet zij geformaliseerd worden met de datum waarop zij wordt uitgevaardigd, de naam en de hoedanigheid van de vorderende overheid alsmede zijn of haar handtekening. Bij een huiszoeking zullen zij een huiszoekingsbevel van de onderzoeksrechter moeten voorleggen. Zoals de federale gerechtelijke politie zullen ambtenaren van financiën zich steeds

steeds moeten identificeren met behulp van hun legitimatiekaart, wanneer dit gevraagd wordt. Het spreekt voor zich dat men steeds zijn hoedanigheid kenbaar moet maken (vb. door het dragen van een interventiearmband).

Indien nodig kan de belastingplichtige vragen om dit kantschrift voor te leggen om zich in kennis te stellen van de opdracht van de vorderende magistraat.

Bij een administratieve fiscale visitatie moeten de ambtenaren van financiën steeds in het bezit zijn van hun aanstellingsbewijs. Ook zij moeten steeds hun hoedanigheid en bevoegdheid aantonen. Tijdens de visitatie of net erna wordt steeds een PV over het verloop van de visitatie en de vaststellingen opgemaakt. Het zal dus steeds van in het begin duidelijk zijn in welke hoedanigheid een onderzoek wordt gevoerd".

Articles 13 et 16

13. Le délégué a confirmé qu'il vaudrait mieux insérer l'"alinéa 2", en projet aux articles 13 et 16 de l'avant-projet, comme un nouvel "alinéa 3" dans les articles 340 du CIR 92 et 59, § 1er, du Code de la TVA, concernés, afin de ne pas rompre le lien existant actuellement entre les alinéas 1er et 2 de cet article et de ce paragraphe.

CHAPITRE 6

ÉCONOMIE, P.M.E. ET CLASSES MOYENNES – Obligation de mise à disposition des consommateurs d'un moyen de paiement électronique

14. Le chapitre 6 de l'avant-projet vise à insérer dans le livre VI, titre 2, chapitre 2/1[4], du Code de droit économique un nouvel article VI.7/4, imposant aux entreprises, définies à l'article I.8, 39°, de ce code, l'obligation de mettre à la disposition du consommateur, à partir du 1er juillet 2022, un moyen de paiement électronique (article 19 de l'avant-projet), obligation dont le non-respect est sanctionné (article 20).

15. L'exposé des motifs précise que les "crypto-monnaies, ou monnaies virtuelles" sont exclues de la définition de moyen de paiement électronique. Le texte de l'avant-projet et l'exposé des motifs ne permettent toutefois pas de déterminer sur quelle base de tels moyens de paiement sont exclus. Il est recommandé de le préciser au moins dans l'exposé des motifs. En outre, si aucune base légale existante ne peut être invoquée pour cette exclusion, il faudra pouvoir justifier, au regard du principe constitutionnel d'égalité et de non-discrimination, pourquoi ces moyens de paiement sont malgré tout exclus.

16. L'exposé des motifs rappelle que "l'article VII.30, § 3, du Code de droit économique, selon lequel il est interdit au

[4] Dont l'intitulé est adapté (article 18 de l'avant-projet).

moeten identificeren met behulp van hun legitimatiekaart, wanneer dit gevraagd wordt. Het spreekt voor zich dat men steeds zijn hoedanigheid kenbaar moet maken (vb. door het dragen van een interventiearmband).

Indien nodig kan de belastingplichtige vragen om dit kantschrift voor te leggen om zich in kennis te stellen van de opdracht van de vorderende magistraat.

Bij een administratieve fiscale visitatie moeten de ambtenaren van financiën steeds in het bezit zijn van hun aanstellingsbewijs. Ook zij moeten steeds hun hoedanigheid en bevoegdheid aantonen. Tijdens de visitatie of net erna wordt steeds een PV over het verloop van de visitatie en de vaststellingen opgemaakt. Het zal dus steeds van in het begin duidelijk zijn in welke hoedanigheid een onderzoek wordt gevoerd."

Artikelen 13 en 16

13. De gemachtigde bevestigde dat het bij de artikelen 13 en 16 van het voorontwerp ontworpen "tweede lid" het best wordt ingevoegd als een nieuw "derde lid" in de betrokken artikelen 340 WIB 92 en 59, § 1, Btw-wetboek, teneinde het verband dat thans bestaat tussen het eerste en het tweede lid van dat artikel en die paragraaf niet te doorbreken.

HOOFDSTUK 6

ECONOMIE, K.M.O. EN MIDDENSTAND – Verplichting voor ondernemingen tot terbeschikkingstelling aan consumenten van een elektronisch betaalmiddel

14. Hoofdstuk 6 van het voorontwerp strekt ertoe in boek VI, titel 2, hoofdstuk 2/1[4], van het Wetboek van Economisch Recht een nieuw artikel VI.7/4 in te voegen, waarbij aan de ondernemingen zoals gedefinieerd in artikel I.8, 39°, van dat wetboek de plicht wordt opgelegd om aan de consument met ingang van 1 juli 2022 een elektronisch betaalmiddel ter beschikking te stellen (artikel 19 van het voorontwerp), waarvan de niet-naleving wordt gesanctioneerd (artikel 20).

15. In de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat van de definitie van elektronisch betaalmiddel zijn uitgesloten "cryptomunten, of virtuele munten". Het is evenwel op basis van de tekst van het voorontwerp en de memorie van toelichting niet duidelijk op welke grond dergelijke betaalmiddelen worden uitgesloten. Het verdient aanbeveling om dit minstens in de memorie van toelichting te verduidelijken. Bovendien, indien voor deze uitsluiting geen beroep kan worden gedaan op een bestaande wettelijke grondslag, zal in het licht van het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie moeten kunnen worden verantwoord waarom deze betaalmiddelen toch worden uitgesloten.

16. In de memorie van toelichting wordt eraan herinnerd dat "artikel VII.30, § 3, van het Wetboek van economisch recht,

[4] Waarvan het opschrift wordt aangepast (artikel 18 van het vooorontwerp).

bénéficiaire de demander des frais au payeur pour l'utilisation d'un instrument de paiement donné et pour les services de paiement auxquels s'applique le règlement (UE) 260/2012, est d'application. Ce qui implique que l'entreprise ne pourra pas facturer des frais aux consommateurs, lors de l'utilisation d'un moyen de paiement électronique". Dans un souci de sécurité juridique, il est recommandé d'exprimer ce principe dans l'article VI.7/4, alinéa 1er, en projet, du Code en y écrivant "Sans préjudice de l'article VII.30, § 3, l'entreprise, lorsque le paiement (…)".

Le greffier, *Le président,*

Astrid TRUYENS Wilfried VAN VAERENBERGH

dat de begunstigde verbiedt om een vergoeding te vragen voor het gebruik van een bepaald betaalinstrument en voor betalingsdiensten waarop verordening (EU) 260/2012 van toepassing is, geldt. Dat houdt in dat de onderneming geen kosten zal kunnen aanrekenen aan de consumenten voor het gebruik van een elektronisch betaalmiddel". Ter wille van de rechtszekerheid verdient het aanbeveling om dit tot uitdrukking te brengen in het ontworpen artikel VI.7/4, eerste lid, van het wetboek, door erin te schrijven "Onverminderd artikel VII.30, § 3, stelt de onderneming, wanneer de betaling (…)".

De griffier, *De voorzitter,*

Astrid TRUYENS Wilfried VAN VAERENBERGH

PROJET DE LOI

PHILIPPE,

ROI DES BELGES,

À tous, présents et à venir,

SALUT.

Sur la proposition du ministre de l'Économie, du ministre des Finances, chargé de la Coordination de la lutte contre la fraude et du ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

Le ministre de l'Économie, le ministre des Finances, chargé de la Coordination de la lutte contre la fraude et le ministre de la Justice sont chargés de présenter, en Notre nom, à la Chambre des représentants, l'avant-projet de loi dont la teneur suit:

CHAPITRE 1ER

Disposition générale

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2

Exonération de primes et de revenus de formation accordés par une région ou par la Communauté germanophone pour les métiers en pénurie

Art. 2

Dans l'article 38, § 1er, alinéa 1er, 34°, du Code des impôts sur les revenus 1992, inséré par la loi du 23 mars 2019, les mots "maximum 220 euros," sont remplacés par les mots "maximum 420 euros,".

Art. 3

L'article 2 entre en vigueur le jour de la publication de la présente loi au *Moniteur belge* et est applicable à partir de l'exercice d'imposition 2023.

WETSONTWERP

FILIP,

KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,

ONZE GROET.

Op de voordracht van de minister van Economie, de minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding en van de minister van Justitie Economie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

De minister van Economie, de minister van Financiën, belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding en de minister van Justitie zijn ermee belast in Onze naam bij de Kamer van volksvertegenwoordigers het ontwerp van wet in te dienen waarvan de tekst hierna volgt:

HOOFDSTUK 1

Algemene bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

Vrijstelling van de door een gewest of de Duitstalige gemeenschap toegekende premie en opleidingsinkomen voor knelpuntberoepen

Art. 2

In artikel 38, § 1, eerste lid, 34°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, ingevoegd bij de wet van 23 maart 2019, worden de woorden "maximum 220 euro," vervangen door de woorden "maximum 420 euro,".

Art. 3

Artikel 2 treedt in werking de dag waarop deze wet in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt en is van toepassing vanaf aanslagjaar 2023.

CHAPITRE 3

Modifications en matière des réductions d'impôt pour allocations de chômage

Art. 4

À l'article 147 du Code des impôts sur les revenus 1992, remplacé par la loi du 10 août 2001 et modifié en dernier lieu par la loi du 23 mars 2019, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l'alinéa 1er, 7°, le montant "1 148,93 euros" est remplacé par les mots "une réduction de base de 1 148,93 euros et une réduction additionnelle de 236,38 euros";

2° dans l'alinéa 1er, 8°, les mots "du montant visé au 7°" sont remplacés par les mots "des montants visés au 7°";

3° à l'alinéa 4, les modifications suivantes sont apportées:

a) les mots "ou sur les allocations de chômage" sont insérés entre les mots "sur les pensions et autres revenus de remplacement" et les mots "après application de";

b) les mots "ou d'allocations de chômage" sont insérés entre les mots "de pensions et autres revenus de remplacement "et les mots ", le Roi majore";

c) les mots "le montant de la réduction additionnelle visé à l'alinéa 1er, 1°," sont remplacés par les mots "les montants de la réduction additionnelle visés à l'alinéa 1er, 1° et 7°,";

d) les mots "Ce montant majoré est" sont remplacés par les mots "Ces montants majorés sont".

Art. 5

Dans l'article 151/1 du même Code, inséré par la loi du 23 mars 2019, les mots "et pour allocations de chômage" sont insérés entre les mots "pensions et autres revenus de remplacement" et les mots "ne sont pas accordées".

HOOFDSTUK 3

Wijzigingen op het stuk van de belastingverminderingen voor werkloosheidsuitkeringen

Art. 4

In artikel 147 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, vervangen bij de wet van 10 augustus 2001 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 23 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, 7°, wordt het bedrag "1 148,93 euro" vervangen door de woorden "een basisvermindering van 1 148,93 euro en een aanvullende vermindering van 236,38 euro";

2° in het eerste lid, 8°, worden de woorden "het in 7° bedoelde bedrag" vervangen door de woorden "de in 7° bedoelde bedragen";

3° in het vierde lid worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) tussen de woorden "op pensioenen en andere vervangingsinkomsten" en de woorden "na toepassing van" worden de woorden "of op werkloosheidsuitkeringen" ingevoegd;

b) tussen de woorden "uit pensioenen en andere vervangingsinkomsten" en de woorden ", verhoogt de Koning" worden de woorden "of uit werkloosheidsuitkeringen" ingevoegd;

c) de woorden "het in het eerste lid, 1°, vermelde bedrag" worden vervangen door de woorden "de in het eerste lid, 1° en 7°, vermelde bedragen";

d) de woorden "Dit verhoogde bedrag is" worden vervangen door de woorden "Deze verhoogde bedragen zijn".

Art. 5

In artikel 151/1 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 23 maart 2019, worden de woorden "en voor werkloosheidsuitkeringen" ingevoegd tussen de woorden "pensioenen en andere vervangingsinkomsten" en de woorden "worden niet verleend".

Art. 6

L'article 154 du même Code, remplacé par la loi 15 mai 2007 et modifié en dernier lieu par la loi du 23 mars 2019, est abrogé.

Art. 7

À l'article 174/1 du même Code, rétabli par la loi-programme du 25 décembre 2017 et modifié par les lois des 26 mars 2018 et 23 mars 2019, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l'alinéa 1er, les mots "151 à 152, 154," sont remplacés par les mots "151 à 152," et les mots "ainsi que le montant maximum de l'allocation de chômage visé à l'article 154," sont abrogés;

2° dans l'alinéa 4, les mots "et le montant maximum de l'allocation de chômage visé à l'article 154" sont abrogés.

Art. 8

Dans l'article 178, § 3, alinéa 3, du même Code, inséré par la loi-programme du 20 décembre 2020, les mots "aux articles 147, 151 à 152 et 154" sont remplacés par les mots "aux articles 147 et 151 à 152".

Art. 9

Le présent chapitre est applicable à partir de l'exercice d'imposition 2023.

Art. 6

Artikel 154 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 15 mei 2007 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 23 maart 2019, wordt opgeheven.

Art. 7

In artikel 174/1 van hetzelfde Wetboek, hersteld bij de programmawet van 25 december 2017 en gewijzigd bij de wetten van 26 maart 2018 en 23 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "151 tot 152, 154," vervangen door de woorden "151 tot 152," en worden de woorden "evenals het in artikel 154 bedoelde maximumbedrag van de wettelijke werkloosheidsuitkering" opgeheven;

2° in het vierde lid worden de woorden "en het in artikel 154 bedoelde maximumbedrag van de wettelijke werkloosheidsuitkering" opgeheven.

Art. 8

In artikel 178, § 3, derde lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de programmawet van 20 december 2020, worden de woorden "in de artikelen 147, 151 tot 152 en 154" vervangen door de woorden "in de artikelen 147 en 151 tot 152".

Art. 9

Dit hoofdstuk is van toepassing vanaf aanslagjaar 2023.

CHAPITRE 4

Mise en place d'un cadre juridique rendant possible la concertation et la coopération entre le ministère public, la police judiciaire fédérale et l'administration fiscale en vue de lutter contre la fraude fiscale grave, organisée ou non et de faciliter le travail des MOTEMS (équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire)

Section 1re

Modifications du Code des impôts sur les revenus 1992

Art. 10

Dans le chapitre III du titre VII du Code des impôts sur les revenus 1992, il est inséré une section VIII, intitulée "Section VIII.– De l'attribution de la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi".

Art. 11

Dans la section VIII du même Code, insérée par l'article 10, il est inséré un article 338*quater* rédigé comme suit:

"Art. 338*quater*. § 1er. Sont revêtus de la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, vingt-cinq fonctionnaires fiscaux avec au moins le grade d'attaché.

Le nombre de vingt-cinq fonctionnaires fiscaux peut être augmenté par le Roi après avis du Collège des procureurs généraux.

Le Roi peut déterminer les conditions relatives à l'expérience et à la formation de ces fonctionnaires fiscaux.

§ 2. Les prérogatives d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, conférées aux fonctionnaires fiscaux visés au § 1er, ne peuvent être exercées qu'en vue de la recherche et de la constatation des infractions visées par le présent Code ou des arrêtés pris pour son exécution ou par l'article 505 du Code pénal, orientées prioritairement mais non exclusivement sur la lutte contre la criminalité organisée, et dans la mesure où ils prêtent leur concours aux équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire prévues à l'article 105, § 11, de la loi

HOOFDSTUK 4

Instelling van een wettelijk kader voor overleg en samenwerking tussen het Openbaar Ministerie, de federale gerechtelijke politie en de fiscale administratie mogelijk te maken ter bestrijding van ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerde en ter ondersteuning van de werkzaamheden van de MOTEM's (multidisciplinaire onderzoeksteams)

Afdeling 1

Wijzigingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992

Art. 10

In hoofdstuk III van titel VII van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, wordt een afdeling VIII ingevoegd, luidende "Afdeling VIII.– De toekenning van de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings".

Art. 11

In afdeling VIII van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij artikel 10, wordt een artikel 338*quater* ingevoegd, luidende:

"Art. 338*quater*. § 1. Bekleed worden met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, vijfentwintig fiscale ambtenaren met minstens de graad van attaché.

Het aantal van vijfentwintig fiscale ambtenaren kan door de Koning worden verhoogd na advies van het College van Procureurs-generaal.

De Koning kan voorwaarden betreffende de ervaring en de opleiding van deze fiscale ambtenaren bepalen.

§ 2. De bevoegdheden van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, toegekend aan de in § 1 bedoelde fiscale ambtenaren, kunnen slechts uitgeoefend worden met het oog op de opsporing en vaststelling van de inbreuken bedoeld in dit Wetboek of de tot uitvoering ervan genomen besluiten of in het artikel 505 van het Strafwetboek, prioritair maar niet exclusief georiënteerd op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, en voor zover zij bijstand verlenen aan multidisciplinaire onderzoeksteams,

du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux.

§ 3. Toutefois, les fonctionnaires visés au § 1er ne peuvent pas prêter leur concours à une équipe mixte d'enquête multidisciplinaire dans la mesure où ils sont impliqués dans une enquête administrative en cours à laquelle se rapporte l'enquête visée au § 2.

§ 4. Pour pouvoir exercer les prérogatives d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, les fonctionnaires fiscaux visés au § 1er prêtent serment devant le procureur général du ressort de leur domicile, dans les termes suivants:

"Je jure fidélité au Roi, obéissance à la Constitution et aux lois du peuple belge, et de remplir fidèlement les fonctions qui me sont conférées."

Ils peuvent exercer leurs compétences en dehors du ressort de leur domicile.".

Art. 12

L'article 340 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 28 décembre 2011est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"Sans préjudice de l'application de l'article 327, § 1er, alinéa 2, les éléments de preuve recueillis par les fonctionnaires du Service public fédéral Finances visés à l'article 338*quater*, § 1er, lors de leur collaboration avec une équipe mixte d'enquête multidisciplinaire visée à l'article 338*quater*, § 2, peuvent être utilisés pour établir l'existence et le montant de la dette d'impôt ainsi que pour constater une infraction aux dispositions du présent Code ou des arrêtés pris pour son exécution.".

Art. 13

L'article 463 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 11 juin 2020, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"L'alinéa 1er n'est pas applicable aux fonctionnaires visés à l'article 338*quater*, § 1er, qui prêtent leur concours aux équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire visées à l'article 338*quater*, § 2.".

opgericht op basis van het artikel 105, § 11 van de wet 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus.

§ 3. De ambtenaren bedoeld in § 1 kunnen evenwel geen bijstand verlenen aan een gemengd multidisciplinair onderzoeksteam voor zover zij betrokken zijn in een lopend administratief onderzoek waarop het onderzoek zoals bedoeld in § 2 betrekking heeft.

§ 4. Om hun bevoegdheden van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, te kunnen uitoefenen, leggen de fiscale ambtenaren bedoeld in § 1, in handen van de procureur-generaal van het rechtsgebied van hun woonplaats, de eed af in de volgende bewoordingen:

"Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk en het mij opgedragen ambt trouw waar te nemen."

Zij kunnen hun bevoegdheden buiten het rechtsgebied van hun woonplaats uitoefenen.".

Art. 12

Artikel 340 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 28 december 2011, wordt aangevuld met een lid, luidende:

"Onverminderd de toepassing van artikel 327, § 1, tweede lid, kunnen de bewijselementen die door de ambtenaren van de Federale Overheidsdienst Financiën zoals bedoeld in artikel 338*quater*, § 1, worden verzameld tijdens hun medewerking aan een gemengd multidisciplinair onderzoeksteam zoals bedoeld in artikel 338*quater*, § 2, worden gebruikt ter bepaling van het bestaan en van het bedrag van de belastingschuld alsook ter vaststelling van een overtreding van de bepalingen van dit Wetboek of van de ter uitvoering ervan genomen besluiten.".

Art. 13

Artikel 463 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 11 juni 2020, wordt aangevuld met een lid, luidende:

"Het eerste lid is niet van toepassing op de ambtenaren zoals bedoeld in artikel 338*quater*, § 1, die bijstand leveren aan de gemengde multidisciplinaire onderzoeksteams bedoeld in artikel 338*quater*, § 2.".

Section 2

Modifications du Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Art. 14

Dans le chapitre X du Code de la taxe sur la valeur ajoutée, il est inséré un article 63*ter* rédigé comme suit:

"Art. 63*ter*. § 1er. Sont revêtus de la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, vingt-cinq fonctionnaires fiscaux avec au moins le grade d'attaché.

Le nombre de vingt-cinq fonctionnaires fiscaux peut être augmenté par le Roi après avis du Collège des procureurs généraux.

Le Roi peut déterminer les conditions relatives à l'expérience et à la formation de ces fonctionnaires fiscaux.

§ 2. Les prérogatives d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, conférées aux fonctionnaires fiscaux visés au § 1er, ne peuvent être exercées qu'en vue de la recherche et de la constatation des infractions visées par le présent Code ou des arrêtés pris pour son exécution ou par l'article 505 du Code pénal, orientées prioritairement mais non exclusivement sur la lutte contre la criminalité organisée, et dans la mesure où ils prêtent leur concours aux équipes mixtes d'enquête multidisciplinaire prévues à l'article 105, § 11, de la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux.

§ 3. Toutefois, les fonctionnaires fiscaux visés au § 1er ne peuvent pas prêter leur concours à une équipe mixte d'enquête mulitdisciplinaire dans la mesure où ils sont impliqués dans une enquête administrative en cours à laquelle se rapporte l'enquête visée au § 2.

§ 4. Pour pouvoir exercer les prérogatives d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi, les fonctionnaires fiscaux visés au § 1er prêtent serment devant le procureur général du ressort de leur domicile, dans les termes suivants:

"Je jure fidélité au Roi, obéissance à la Constitution et aux lois du peuple belge, et de remplir fidèlement les fonctions qui me sont conférées."

Afdeling 2

Wijzigingen van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde

Art. 14

In hoofdstuk X van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, wordt een artikel 63*ter* ingevoegd, luidende:

"Art. 63*ter*. § 1. Bekleed worden met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, vijfentwintig fiscale ambtenaren met minstens de graad van attaché.

Het aantal van vijfentwintig fiscale ambtenaren kan door de Koning worden verhoogd na advies van het College van Procureurs-generaal.

De Koning kan de voorwaarden betreffende de ervaring en de opleiding van deze fiscale ambtenaren bepalen.

§ 2. De bevoegdheden van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, toegekend aan de in § 1 bedoelde fiscale ambtenaren, kunnen slechts uitgeoefend worden met het oog op de opsporing en vaststelling van de inbreuken bedoeld in dit Wetboek of de tot uitvoering ervan genomen besluiten of in het artikel 505 van het Strafwetboek, prioritair maar niet exclusief georiënteerd op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, en voor zover zij bijstand verlenen aan gemengde multidisciplinaire onderzoeksteams, opgericht op basis van het artikel 105, § 11 van de wet 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus.

§ 3. De fiscale ambtenaren bedoeld in § 1 kunnen evenwel geen bijstand verlenen aan een gemengd multidisciplinair onderzoeksteam voor zover zij betrokken zijn in een lopend administratief onderzoek waarop het onderzoek zoals bedoeld in § 2 betrekking heeft.

§ 4. Om hun bevoegdheden van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, te kunnen uitoefenen, leggen de fiscale ambtenaren bedoeld in § 1, in handen van de procureur-generaal van het rechtsgebied van hun woonplaats, de eed af in de volgende bewoordingen:

"Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk en het mij opgedragen ambt trouw waar te nemen."

Ils peuvent exercer leurs compétences en dehors du ressort de leur domicile.”.

Art. 15

L’article 59, § 1er, du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 20 juillet 2006, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Sans préjudice de l’application de l’article 93*quaterdecies*, § 1er, alinéa 3, les éléments de preuve recueillis par les fonctionnaires fiscaux du Service public fédéral Finances visés à l’article 63*ter*, § 1er, lors de leur collaboration avec une équipe mixte d’enquête multidisciplinaire visée à l’article 63*ter*, § 2, peuvent être utilisés pour établir l’existence et le montant de la dette d’impôt ainsi que pour constater une infraction aux dispositions du présent Code ou des arrêtés pris pour son exécution.”.

Art. 16

L’article 74*bis* du même Code, modifié en dernier lieu par les lois du 27 juin 2016 et 11 juin 2020, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“L’alinéa 1er n’est pas applicable aux fonctionnaires fiscaux visés à l’article 63*ter*, § 1er, qui prêtent leur concours aux équipes mixtes d’enquête multidisciplinaire visées à l’article 63*ter*, § 2.”.

CHAPITRE 5

ÉCONOMIE, PME ET CLASSES MOYENNES – Obligation de mise à disposition des consommateurs d’un moyen de paiement électronique

Art. 17

Dans le livre VI, titre 2, chapitre 2/1, du Code de droit économique, inséré par la loi du 15 mai 2014, l’intitulé du chapitre 2/1 est remplacé par ce qui suit:

“Chapitre 2/1. Du paiement par le consommateur”.

Art. 18

Dans le livre VI, titre 2, chapitre 2/1, du même Code, inséré par la loi du 15 mai 2014, il est inséré un article VI.7/4 rédigé comme suit:

Zij kunnen hun bevoegdheden buiten het rechtsgebied van hun woonplaats uitoefenen.”.

Art. 15

Artikel 59, § 1, van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 20 juli 2006, wordt aangevuld met een lid luidende:

“Onverminderd de toepassing van artikel 93*quaterdecies*, § 1, derde lid, kunnen de bewijselementen die door de fiscale ambtenaren van de Federale Overheidsdienst Financiën zoals bedoeld in artikel 63*ter*, § 1, worden verzameld tijdens hun medewerking aan een gemengd multidisciplinaire onderzoeksteam zoals bedoeld in artikel 63*ter*, § 2, gestructureerd op twee niveaus, worden gebruikt ter bepaling van het bestaan en van het bedrag van de belastingschuld alsook ter vaststelling van een overtreding van de bepalingen van dit Wetboek of van de ter uitvoering ervan genomen besluiten.”.

Art. 16

Artikel 74*bis* van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wetten van 27 juni 2016 en 11 juni 2020, wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Het eerste lid is niet van toepassing op de fiscale ambtenaren zoals bedoeld in artikel 63*ter*, § 1, die bijstand leveren aan de gemengde multidisciplinaire onderzoeksteams zoals bedoeld in artikel 63*ter*, § 2.”.

HOOFDSTUK 5

ECONOMIE, KMO EN MIDDENSTAND – Verplichting voor ondernemingen tot terbeschikkingstelling aan consumenten van een elektronisch betaalmiddel

Art. 17

In boek VI, titel 2, hoofdstuk 2/1, van het Wetboek van economisch recht, ingevoegd bij de wet van 15 mei 2014, wordt het opschrift van hoofdstuk 2/1 vervangen als volgt:

“Hoofdstuk 2/1. Betaling door de consument”.

Art. 18

In boek VI, titel 2, hoofdstuk 2/1, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 15 mei 2014, wordt een artikel VI.7/4 ingevoegd, luidende:

"Art. VI.7/4. Sans préjudice de l'article VII.30, § 3, lorsque le paiement en euro a lieu en présence physique et simultanée du consommateur et de l'entreprise, l'entreprise met également à la disposition du consommateur un moyen de paiement électronique.

Pour l'application du présent article, le moyen de paiement électronique est un moyen de paiement autre que les pièces et billets libellés en euro, fourni par un prestataire de services de paiement tel que visé à l'article I.9, 2°, relatif aux définitions applicables au livre VII du Code de droit économique.".

Art. 19

Dans l'article XV.83, alinéa 1er, du même Code, inséré par la loi du 21 décembre 2013 et modifié en dernier lieu par la loi du 4 avril 2019, est inséré un 1°/2 rédigé comme suit:

"1°/2. de l'article VI.7/4 relatif à l'obligation de mise à disposition d'un moyen de paiement électronique;".

Art. 20

Le présent chapitre entre en vigueur le 1er juillet 2022.

Donné à Bruxelles, le 1er février 2022

PHILIPPE

PAR LE ROI:

Le ministre de l'Économie,

Pierre-Yves DERMAGNE

Le ministre des Finances,
chargé de la Coordination de la lutte contre la fraude,

Vincent VAN PETEGHEM

Le ministre de la Justice,

Vincent VAN QUICKENBORNE

"Art. VI.7/4. Onverminderd artikel VII.30, § 3, stelt de onderneming, wanneer de betaling in euro in gelijktijdige fysieke aanwezigheid van de consument en de onderneming plaatsvindt, aan de consument eveneens een elektronisch betaalmiddel ter beschikking.

Voor de toepassing van dit artikel is het elektronisch betaalmiddel een ander betaalmiddel dan muntstukken en bankbiljetten uitgedrukt in euro, verstrekt door een betalingsdienstaanbieder als bedoeld in artikel I.9, 2°, betreffende de definities van toepassing op boek VII van het Wetboek van economisch recht.".

Art. 19

In artikel XV.83, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 december 2013 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 4 april 2019, wordt een bepaling onder 1°/2 ingevoegd, luidende:

"1°/2. van artikel VI.7/4 betreffende de verplichting tot beschikbaarstelling van een elektronisch betaalmiddel;".

Art. 20

Dit hoofdstuk treedt in werking op 1 juli 2022.

Gegeven te Brussel, 1 februari 2022

FILIP

VAN KONINGSWEGE:

De minister van Economie,

Pierre-Yves DERMAGNE

De minister van Financiën,
belast met de Coördinatie van de fraudebestrijding,

Vincent VAN PETEGHEM

De minister van Justitie,

Vincent VAN QUICKENBORNE

Conseil Supérieur des Indépendants et des PME

F Moyen paiement électronique A1 **Bruxelles, le 10 novembre 2021**
MH/SL/JP
866-2021

AVIS

sur

**UN AVANT-PROJET DE LOI
INSTAURANT, POUR LES ENTREPRISES, UNE OBLIGATION DE MISE
A DISPOSITION DES CONSOMMATEURS D'UN MOYEN
DE PAIEMENT ELECTRONIQUE**

Conseil Supérieur des Indépendants et des PME
North Gate II (4ème étage) - Boulevard du Roi Albert II 16 - 1000 Bruxelles
Tél. : 02 277 90 16 - cs.hr@economie.fgov.be - www.csipme.fgov.be

Le 28 octobre 2021, le Conseil Supérieur des Indépendants et des P.M.E. a reçu de M. Pierre-Yves Dermagne, Vice-Premier Ministre et Ministre de l'Economie et du Travail, une demande d'avis sur un avant-projet de loi modifiant les livres VI et XV du Code de droit économique et instaurant, pour les entreprises, une obligation de mise à disposition des consommateurs d'un moyen de paiement électronique. Le délai d'avis initial (26 novembre) a ensuite été fortement réduit et porté au 10 novembre 2021.

Après avoir consulté la commission Politique générale PME le 8 novembre 2021, le Bureau du Conseil Supérieur émet le 10 novembre 2021 l'avis suivant.

CONTEXTE

Par l'introduction d'un article au sein du chapitre 2/1 (dont elle modifie l'intitulé) du Titre 2 du Livre VI du Code de droit économique (CDE), l'avant-projet de loi précité a pour but de rendre obligatoire la mise à disposition par toute entreprise d'au moins un mode de paiement électronique donnant ainsi la possibilité au consommateur de pouvoir payer par voie électronique.

Le Conseil Supérieur prend acte du fait que cet avant-projet de loi a déjà été examiné une première fois par le Conseil des ministres et que par conséquent, son avis pourra seulement être pris en considération préalablement à la deuxième lecture de cet avant-projet de loi au Conseil des ministres, prévue pour le 19 novembre 2021.

POINTS DE VUE

1. Le Conseil Supérieur est **favorable à la poursuite de la digitalisation** des moyens de paiement.

   La digitalisation des moyens de paiement offre un certain nombre d'**avantages** tant pour les consommateurs que pour les entrepreneurs. Les paiements électroniques sont plus sûrs car ils diminuent la quantité d'argent liquide dans les entreprises et chez les clients. Les risques de rencontrer de la fausse monnaie sont également réduits. Procéder via des moyens de paiement électroniques est (généralement) plus rapide et plus simple puisqu'il n'y a pas besoin de compter ni de rendre la monnaie. Cela simplifie l'agencement de la caisse et réduit le risque d'erreurs avec pour conséquence positive une simplification de traitement. Bien que les paiements électroniques contribuent à l'économie formelle, une stigmatisation du commerce de détail dans le cadre de la lutte contre la fraude fiscale ne peut être soutenue. Enfin, il est également respectueux de l'environnement car il nécessite moins de transports de fonds.

2. Cependant, à l'heure actuelle, les moyens de paiement électroniques présentent également des **inconvénients** importants et indéniables.

   - Les opérations de paiement électronique ont un coût qui ne doit pas être sous-estimé. Cela signifie un coût supplémentaire pour les entrepreneurs qui proposent un ou plusieurs modes de paiement électronique. Le coût trop élevé est souvent la raison pour laquelle les entrepreneurs ne le proposent pas. Cela est particulièrement vrai pour les très petites entreprises (avec un grand volume de paiements de petits montants) ou les entreprises qui ne reçoivent de l'argent liquide que très sporadiquement. Pour ces entreprises, un mode de paiement électronique implique un coût substantiel avec un impact négatif sur leur rentabilité (parfois déjà fragile).

- Tout le monde ne dispose pas d'un smartphone ou d'une carte de débit ou de crédit ou ne s'aventure pas sans rencontrer de difficultés pour effectuer des paiements électroniques. Les personnes d'un âge avancé préfèrent souvent payer en espèces.

- Les tarifs des prestataires de services de paiement électronique manquent de transparence. Pour de nombreux entrepreneurs, il est ainsi très difficile de se faire une idée précise à l'avance des coûts ponctuels et récurrents y afférents.

- Les systèmes de paiements électroniques ne sont pas exempts de problèmes techniques. Tant sur le lieu d'activité d'une entreprise qu'à certains endroits (chez les clients), les connexions réseau sont parfois mauvaises ou inexistantes. Les prestataires sont également confrontés à des indisponibilités du système qui rendent les paiements impossibles à certains moments.

Pour ces raisons, le Conseil Supérieur est d'avis que **la mise à disposition généralisée et obligatoire d'un moyen de paiement électronique ne peut pas s'envisager sans une série de garanties suffisantes pour pallier ces inconvénients.**

Le Conseil Supérieur rappelle également le principe de liberté d'entreprendre, principe dont le respect doit être préservé. Les entrepreneurs indépendants prennent des risques, il importe donc également de tenir compte de leur liberté de choix (notamment en matière d'investissement ou d'équipement) au vu de la responsabilité qu'ils supportent.

3. **Les priorités** pour le Conseil Supérieur sont donc :

   - le maintien de la possibilité de payer en cash.

   - une réduction des coûts des moyens de paiement électroniques et une accessibilité financière, compte tenu de l'hétérogénéité des entreprises.

   - une offre de moyens de paiement électroniques adaptée aux différents types d'entreprises.

   - un soutien financier aux entreprises visées par cette obligation.

   - le suivi du trafic des paiements afin d'évaluer correctement l'impact des mesures et réaliser effectivement le soutien financier prévu

4. L**es autorités doivent faciliter et stimuler l'évolution vers une expansion des transactions de paiement électronique** et veiller à ne pas faire peser les coûts y afférents exclusivement sur les entreprises.

   Cela doit aussi être réalisé via les moyens suivants :

   - Réunir les acteurs concernés pour développer un système de paiement plus efficace (diminution des coûts, solutions de paiement innovantes, simples et moins onéreuses pour les entreprises).

   - Proposer, préalablement à la mise en place du mécanisme prévu par le présent avant-projet de loi, un outil convivial permettant aux entrepreneurs de comparer de manière transparente les tarifs des prestataires de services de paiement électronique.

- Le Conseil Supérieur se réjouit de la déduction des coûts augmentée à 120 % pour les coûts encourus ou supportés pour offrir pareilles méthodes de paiement électronique, comme mentionné à l'article 3 de l'exposé des motifs. Ces coûts doivent viser à la fois l'achat ou la location d'un appareil et les coûts d'abonnement et de transactions. Il va de soi que cet engagement doit être confirmé par un ajustement de la réglementation fiscale. Or, à l'heure actuelle, rien ne concrétise cette annonce. Le Conseil Supérieur estime pourtant qu'il s'agit d'une condition essentielle pour accompagner la mise à disposition par les entreprises d'un moyen de paiement électronique. Il insiste donc pour voir concrètement les textes légaux garantissant cette compensation.

5. Le Conseil Supérieur insiste sur le fait que les moyens de paiement électroniques doivent être interprétés de la manière la plus large possible et être ouverts aux nouvelles évolutions technologiques, afin que chaque entrepreneur puisse juger quel moyen de paiement électronique est le plus approprié pour son entreprise et qu'aucun coût inutile ou excessif ne soit encouru. De plus, le Conseil Supérieur souhaite que le fait que l'entrepreneur dispose du libre choix de la méthode de paiement électronique qu'il offrira soit repris dans le texte législatif.

CONCLUSION

Pour encourager l'utilisation des moyens de paiement électroniques, le Conseil Supérieur préconise de stimuler une offre abordable de moyens de paiement électroniques adaptés aux différents types d'entreprises via, au minimum, le respect des garanties énoncées dans le présent avis.

AVIS

CCE 2021-3090

Obligation pour les entreprises de mise à disposition des consommateurs d'un moyen de paiement électronique

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

CONSOMMATION
Commission consultative spéciale

CCE 2021-3090
VC 10

Avis
Obligation pour les entreprises de mise à disposition des consommateurs d'un moyen de paiement électronique

Bruxelles
17.11.2021

Saisine

Par mail du 28 octobre 2021, le Vice-Premier ministre et ministre de l'Economie et du Travail, M. Pierre-Yves Dermagne, a saisi la Commission consultative spéciale (CCS) Consommation d'une demande d'avis sur l'avant-projet de loi modifiant les livres VI et XV du Code de droit économique et instaurant, pour les entreprises, une obligation de mise à disposition des consommateurs d'un moyen de paiement électronique. Bien que le délai pour émettre un avis était initialement fixé au 26 novembre 2021, ce délai a été ramené au 10 novembre 2021 par courrier du 30 octobre 2021 de la cellule stratégique du ministre Dermagne, en raison du fait que la deuxième lecture de l'avant-projet de loi en Conseil des ministres était déjà prévue pour le 19 novembre 2021.

La sous-commission Pratiques du commerce de la CCS Consommation, chargée de préparer un projet d'avis, s'est réunie à cet effet le 4 novembre 2021. Une procédure écrite a ensuite suivi.

Après un vote à distance, conformément à l'article 8 du règlement d'ordre intérieur de la CCS Consommation, le projet d'avis a été approuvé, le 17 novembre 2021, par l'assemblée plénière de la CCS Consommation, sous la présidence de M. Steennot.

Introduction

L'avant-projet de loi modifiant les livres VI et XV du Code de droit économique, qui est soumis pour avis, vise à instaurer une obligation, pour toutes les entreprises, de mettre également à la disposition des consommateurs un moyen de paiement électronique. Cette nouvelle obligation a pour objectif d'encourager l'utilisation des moyens de paiement électroniques par les consommateurs qui le souhaitent, ainsi que de lutter contre la fraude fiscale.

Cet avant-projet de loi met en œuvre l'accord de gouvernement du 30 septembre 2020[1], dans lequel le gouvernement s'est fixé comme objectif d'étendre considérablement les paiements électroniques. Le consommateur doit toujours avoir la possibilité de payer de manière électronique. Selon l'accord de gouvernement, l'objectif n'est pas de supprimer complètement les paiements en espèces. Cela ressort également clairement de l'exposé des motifs de ce projet de loi, qui précise que les paiements en espèces (pièces et billets libellés en euros) doivent toujours être acceptés par l'entreprise.

[1] https://www.belgium.be/sites/default/files/Accord_de_gouvernement_2020.pdf, page 35.

AVIS

1. Remarques générales

La CCS Consommation regrette le délai très court qui lui est imparti pour donner son avis sur cet avant-projet de loi. L'avant-projet de loi réglemente une matière qui entre pleinement dans le champ d'intérêt de la CCS Consommation, en tant que structure consultative centrale pour tous les problèmes relatifs à la consommation et à la protection des consommateurs. Les représentants des consommateurs et des professionnels ont besoin de suffisamment de temps pour recueillir les informations nécessaires auprès de leurs adhérents respectifs et parvenir ainsi à un avis fondé. La CCS Consommation espère que cela pourra être pris en considération à l'avenir. Dans ce cadre, la CCS Consommation soutient le récent appel du Conseil central de l'économie en faveur d'un agenda de la réglementation[2]. Un agenda de la réglementation pourrait être joint aux notes de politique des ministres et servir de base à la réglementation en projet, en indiquant comment il sera préparé et en prévoyant suffisamment de temps pour les différentes étapes du processus réglementaire, y compris la consultation des organes consultatifs appropriés.

La CCS Consommation approuve l'avant-projet de loi et l'instauration de l'obligation pour les entreprises de mettre un moyen de paiement électronique à la disposition des consommateurs. A cet égard, la CCS Consommation se réjouit du fait que les paiements en espèces continueront d'être acceptés. Cependant, la CCS Consommation tient à formuler quelques remarques sur ce projet de loi.

2. Déduction fiscale des coûts

La CCS Consommation comprend que la fourniture d'un moyen de paiement électronique imposera des coûts supplémentaires à de nombreuses entreprises, comme indiqué dans l'exposé des motifs. Cela est particulièrement vrai pour les plus petites entreprises qui effectuent de nombreuses transactions de faible valeur, comme les marchands de journaux ou les boulangers. Le coût total de ces transactions peut donc s'avérer important au regard de leur montant total. La CCS Consommation se réjouit donc également que l'exposé des motifs prévoit déduction des coûts augmentée à 120 % pour les micro-sociétés pour les coûts encourus ou supportés pour offrir pareilles méthodes de paiement électronique. La CCS Consommation a cependant compris que cette déduction fiscale des coûts n'a pas encore été reprise dans la loi-programme, dont les dispositions de ce projet de loi feront également partie. La CCS Consommation demande dès lors au gouvernement d'agir rapidement pour que cette réglementation entre en vigueur au plus tard le 1er juillet 2022.

Si le texte de l'exposé des motifs doit servir de base à cette déduction fiscale des coûts, alors la CCS Consommation se pose les questions suivantes :

- Quels coûts peuvent bénéficier de cette déduction ? S'agit-il uniquement des coûts de transaction ? Quel est le montant maximum qui peut être déduit ?
- Il y a également une déduction des coûts pour l'achat d'un terminal de paiement. Comment les deux se comporteront-il l'un envers l'autre ?

[2] Organisation de l'économie : Accroître la transparence via un agenda de la réglementation (fgov.be)

En outre, les tarifs des fournisseurs d'instruments de paiement électronique ne sont pas transparents. Pour de nombreux entrepreneurs, il est très difficile de se faire une idée précise à l'avance des coûts ponctuels et récurrents. C'est pourquoi il est également très difficile d'estimer quel mode de paiement électronique est le plus adapté à l'entrepreneur. La CCS Consommation demande donc que des mesures soient prises pour accroître la transparence en la matière.

3. Notion de moyen de paiement électronique

La CCS Consommation fait remarquer que la notion de moyen de paiement électronique est volontairement large de manière à s'adapter aux évolutions technologiques en matière de paiement. L'exposé des motifs mentionne comme exemples de moyens de paiement électronique : la mise à disposition d'un terminal de paiement par carte (de débit et/ou de crédit), les applications pour smartphone, la possibilité de payer par virement, etc. La CCS Consommation présume que cela concerne également les services d'initiation de paiement[3]. Si tel est le cas, CCS Consommation estime qu'il est également indiqué de le mentionner explicitement.

La CCS Consommation souligne qu'il n'existe aucune obligation pour les entreprises de mettre à la disposition des consommateurs tous les moyens de paiement électroniques possibles. L'entreprise a le libre choix en la matière. En outre, la CCS Consommation note qu'il est dans l'intérêt de l'entreprise et des consommateurs que le moyen de paiement électronique mis à disposition soit suffisamment accessible aux consommateurs.

Par conséquent, la CCS Consommation propose d'adapter l'exposé des motifs comme suit :

"Cette nouvelle obligation a donc pour objectif de garantir au consommateur d'avoir toujours la possibilité de payer via un moyen de paiement électronique, s'il le souhaite. ***L'entreprise conserve le libre choix du moyen de paiement électronique qu'elle met à disposition. Il est évidemment dans l'intérêt tant de l'entreprise que du consommateur que les moyens de paiement électroniques mis à disposition soient suffisamment accessibles."***

4. La notion d'entreprise

La CCS Consommation indique que l'exposé des motifs fournit des commentaires détaillés sur la notion d'entreprise et sur les entités qui sont ou non des entreprises. La CCS Consommation se demande dans quelle mesure cela est nécessaire. Les références à l'exposé des motifs de la loi du 6 avril 2010 relative aux pratiques du marché et à la protection du consommateur peuvent prêter à confusion dès lors que la notion d'entreprise a entre-temps été définie par la Cour de justice pour l'application des règles relatives à la protection du consommateur (voir, par exemple, les arrêts BKK Mobil Oil[4], où il est jugé qu'une caisse de maladie est une entreprise même lorsqu'elle est en charge d'une mission d'intérêt général, et Kuypers[5], où il est jugé qu'un établissement d'enseignement qui accorde un report de paiement est une entreprise et dont on pourrait même déduire qu'il s'agit également d'entreprises lorsqu'elles dispensent un enseignement).

---

[3]La directive PSD II (article 4, alinéa 15) définit le service d'initiation de paiement comme suit: "un service consistant à initier un ordre de paiement à la demande de l'utilisateur de services de paiement concernant un compte de paiement détenu auprès d'un autre prestataire de services de paiement".

[4]CJUE 3 octobre 2013, n° C-59/12, BKK Mobil Oil Körperschaft des öffentlichen Rechts / Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV.,
https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=142606&doclang=FR

[5]CJUE 17 mai 2018, n° C-147/16, Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen VZW / Susan Romy Jozef Kuijpers. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fr/TXT/?uri=CELEX:62016CJ0147.

Pour la CCS Consommation, il convient de clarifier si l'intention est de suivre l'interprétation préconisée par la Cour de justice dans les affaires de consommation (ce qui n'est pas obligatoire puisqu'il ne s'agit pas d'une transposition du droit européen) ou si l'intention est plutôt de suivre l'interprétation de 2010 (ce qui conduirait alors à ce que la notion d'entreprise doive être interprétée de différentes manières au sein du même Livre du CDE).

L'exposé des motifs explique également que, conformément à la définition d'entreprise applicable au livre VI du code économique (article I.8, 39°, CDE), on entend par entreprise "toute personne physique ou personne morale poursuivant de manière durable un but économique, y compris ses associations", et que cette définition fait donc appel à la notion de "durabilité". Selon la CCS Consommation, ce passage de l'exposé des motifs peut cependant prêter à confusion. En effet, il ne s'agit pas tant de durabilité que du fait que seules les entités qui agissent de manière durable (c'est-à-dire avec régularité) peuvent être considérées comme des entreprises.

5. Remarques textuelles et de forme

La CCS Consommation estime qu'il est indiqué, dans l'exposé des motifs, à l'article 3, d'ajouter après le passage suivant : « Cette obligation de mise à disposition d'un moyen de paiement électronique n'autorise pas les entreprises à refuser les paiements en espèces, c'est-à-dire les paiements effectués au moyen de pièces et billets libellés en euros. Le paiement en espèces doit toujours être accepté par l'entreprise. En effet, en 2020 encore, la Commission européenne l'a précisé dans sa Communication 2020/592 de la Commission au Parlement européen, au Conseil, au Comité économique et social européen et au Comité des régions sur une stratégie en matière de paiements de détail pour l'UE », ce qui suit afin de préciser l'obligation d'accepter des espèces : « L'obligation d'accepter des espèces est sans préjudice de l'article 67 §2 de la loi du 18 septembre 2017 relative à la prévention du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme et à la limitation de l'utilisation des espèces ».

L'article 67, §2, de la loi relative à la prévention du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme et à la limitation de l'utilisation des espèces stipule qu'aucun paiement ou don ne peut être effectué ou reçu en espèces au-delà de 3.000 euros (ou l'équivalent dans une autre devise), dans le cadre d'une opération ou d'un ensemble d'opérations qui semblent liées.

La CCS Consommation estime ensuite qu'un autre passage de l'exposé des motifs de l'article 3, à savoir "Il faut en outre que l'entreprise soit dans une relation avec un consommateur, pour que l'obligation de mise à disposition d'un moyen de paiement électronique s'impose", n'est pas très clair. La CCS Consommation propose dès lors de reformuler le passage comme suit : "L'obligation de mettre à disposition un moyen de paiement électronique ne s'applique qu'à l'égard des consommateurs (dans une relation B2C)".

Dans l'exposé des motifs, à l'article 3, l'article VII.30, § 3, CDE, est rappelé. Cet article interdit au bénéficiaire de demander des frais au payeur pour l'utilisation d'un moyen de paiement électronique donné. La CCS Consommation se demande s'il ne faut dès lors pas renvoyer à l'article VI.42 CDE, qui stipule qu'il est interdit à l'entreprise de facturer au consommateur des frais supérieurs aux coûts qu'elle supporte pour l'utilisation de ces mêmes moyens.

La CCS Consommation fait également remarquer que, dans les relations entre entreprises également, l'obligation peut exister de laisser payer le débiteur de manière scripturale (voir l'AR n° 56 du 10 novembre 1967 favorisant l'usage de la monnaie scripturale). Plus concrètement, l'article 3 de cet AR stipule que : *"Dans les relations entre commerçants agissant dans l'exercice de leur commerce, ceux-ci ne peuvent refuser les paiements ou versements de sommes d'au moins dix mille francs effectués par chèque, barré ou non, ou par virement sur un compte ouvert auprès de La Poste (Postchèque) ou d'un établissement de crédit établi en Belgique, ou auprès d'une institution mentionnée à l'article 1er, alinéa 2, 1°, de l'arrêté royal n° 185 du 9 juillet 1935 sur le contrôle des banques et le régime des émissions de titres et valeurs ou auprès d'une entreprises mentionnées à l'article 1er, alinéa 2, 3°, du même arrêté royal (ou après d'une association de crédit agréée par la Caisse nationale de crédit professionnel, ou auprès d'une caisse de crédit agréée par l'Institut national de crédit agricole). La réception de ces titres de paiement est faite sous réserve de bonne fin, conformément au droit commun. Lorsqu'un créancier recevant son paiement par chèque ou virement est tenu de livrer en contrepartie soit des marchandises ou autres biens meubles, soit des documents représentatifs de marchandises ou des titres de créance assortis de garanties, ou de remettre un gage, il peut différer sa livraison jusqu'à exécution du titre de paiement."*

Selon la CCS Consommation, il est recommandé d'évaluer également cet AR et de l'intégrer dans le CDE.

La CCS Consommation demande également, de manière plus générale, d'utiliser dans l'exposé des motifs des références qui sont à jour. Par exemple, il est toujours fait référence au Code de commerce, aux actes de commerce et à la loi du 6 avril 2010 relative aux pratiques du marché et à la protection des consommateurs. Il serait préférable que ces références soient supprimées ou adaptées.

Enfin, la CCS Consommation constate que l'avant-projet de loi vise à mettre en œuvre la modification en projet du Livre VI du CDE en modifiant le titre du Chapitre 2/1 "Arrondissement du montant à payer" par "Paiement par le consommateur" et en insérant un nouvel article VI.7/4. La CCS Consommation se demande s'il ne serait pas préférable d'insérer cet article à un autre endroit du Livre VI CDE, par exemple en tant que VI.41/1 ou VI.42/1 CDE. Cet article ferait par conséquent partie du titre 3, Des contrats avec les consommateurs, et l'article VI.42 CDE traite déjà des paiements entre entreprises et consommateurs.

Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO

N Elektronische betaalmiddelen A1 **Brussel, 10 november 2021**
MH/SL/JP
866-2021

ADVIES

over

EEN VOORONTWERP VAN WET TOT INVOERING VAN EEN VERPLICHTING VOOR ONDERNEMINGEN VAN EEN ELEKTRONISCH BETAALMIDDEL VOOR CONSUMENTEN

Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO
North Gate II (4e verd.) - Koning Albert II-laan 16 - 1000 Brussel
Tel.: 02 277 90 15 - cs.hr@economie.fgov.be - www.hrzkmo.fgov.be

Op 28 oktober 2021 heeft de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO van de heer Pierre-Yves Dermagne, Vice-eersteminister en minister van Economie en Werk, een adviesvraag ontvangen over een voorontwerp van wet tot wijziging van boeken VI en XV van het Wetboek van economisch recht en tot invoering van een verplichting voor ondernemingen tot beschikbaarstelling van een elektronisch betaalmiddel voor consumenten. De initiële adviestermijn (26 november) werd nadien fors ingekort en gebracht op 10 november 2021.

Na raadpleging van de Commissie Algemeen KMO-beleid op 8 november 2021 brengt het bureau van de Hoge Raad op 10 november 2021 volgend advies uit.

CONTEXT

Door de invoeging van een artikel in hoofdstuk 2/1 (waarvan het opschrift is gewijzigd) van titel 2 van boek VI van het Wetboek van economisch recht (WER) heeft het genoemde voorontwerp van wet tot doel om iedere onderneming te verplichten om minstens een elektronisch betaalmiddel ter beschikking te stellen om aldus de consument toe te laten om elektronisch te kunnen betalen.

De Hoge Raad neemt akte van het feit dat dit voorontwerp van wet al een eerste keer geagendeerd werd op de Ministerraad en dat het advies aldus enkel nog kan dienen voorafgaandelijk aan de tweede lezing van het voorontwerp van wet op de Ministerraad, voorzien op 19 november 2021.

STANDPUNTEN

1. De Hoge Raad is **voorstander van een verdere digitalisering** van het betaalverkeer.

   De digitalisering van het betaalverkeer biedt een aantal **voordelen** voor zowel consumenten als ondernemers. Digitaal betalen is veiliger vermits het leidt tot minder cash in de ondernemingen en bij de klanten. Vals geld maakt minder kans. Het is (meestal) sneller en eenvoudiger aangezien er niet geteld moet worden en er geen wisselgeld moet terugbetaald worden. Het vereenvoudigt de opmaak van de kassa met minder risico op fouten met als positief gevolg een vereenvoudiging van de verwerking.
   Hoewel elektronische betalingen bijdragen aan de formele economie, kan een stigmatisering van de retailhandel in het kader van de bestrijding van fiscale fraude niet bijgetreden worden.
   Het is tenslotte ook milieuvriendelijk doordat er minder geldtransporten nodig zullen zijn.

2. Aan elektronische betaalmiddelen zijn momenteel echter evenzeer en onmiskenbaar nog belangrijke **nadelen** verbonden.

   - Digitaal betaalverkeer heeft een niet te onderschatten kostprijs. Het betekent een supplementaire kost voor de ondernemers die een of meer elektronische betaalmiddelen aanbieden. De te hoge kostprijs is vaak een reden voor ondernemers om het niet aan te bieden. Dit geldt in het bijzonder voor zeer kleine ondernemingen (met een groot volume aan betalingen met een gering bedrag) of ondernemingen die slechts zeer sporadisch cash geld ontvangen. Voor die ondernemers impliceert een elektronisch betaalmiddel een substantiële kost met dus een negatieve impact op het (soms al broos) rendement.

- Niet iedereen beschikt over een smartphone, een debet- of kredietkaart of kan niet zonder moeilijkheden elektronisch betalen. Personen op hogere leeftijd verkiezen vaak te betalen met cash geld.

- De tarieven van de aanbieders van elektronische betaalmiddelen zijn onvoldoende of niet transparant. Voor veel ondernemers is het is zeer moeilijk om vooraf een duidelijk beeld te krijgen van de eenmalige en recurrente kosten die hieraan verbonden zijn.

- Elektronische betalingssystemen zijn niet vrij van technische problemen. Zowel in een vestigingsplaats van de onderneming of op bepaalde locaties (bij de klanten) zijn er soms slechte of geen netwerkverbindingen. Ook providers worden geconfronteerd met onbeschikbaarheden van het systeem die betalingen onmogelijk maken op bepaalde momenten.

Om die redenen is de Hoge Raad van oordeel dat **een veralgemeend en verplicht aanbieden van een elektronisch betaalmiddel niet kan worden overwogen zonder een aantal afdoende garanties om deze nadelen te compenseren.**

De Hoge Raad herinnert ook aan het beginsel van de vrijheid van ondernemen, een beginsel waarvan de naleving moet worden gewaarborgd. Zelfstandige ondernemers nemen risico's, het is dus ook belangrijk om rekening te houden met hun keuzevrijheid (met name inzake investering of uitrusting) met het oog op de verantwoordelijkheid die zij dragen.

3. **Prioritair** voor de Hoge Raad zijn dan ook:

   - het behoud van de mogelijkheid om cash te betalen

   - een verlaging van de kostprijs van elektronische betaalmiddelen en de betaalbaarheid, rekening houdend met de heterogeniteit van de ondernemingen

   - een aanbod van elektronische betaalmiddelen dat aangepast is aan de diverse types ondernemingen

   - financiële steun voor de ondernemingen die aan deze verplichting onderworpen zijn

   - het monitoren van het betaalverkeer om de impact van maatregelen correct in te schatten en het effectief realiseren van de voorziene financiële steun.

4. **De overheid dient de evolutie naar een verruiming van het elektronisch betaalverkeer te faciliteren en te stimuleren** en erover te waken dat de bijhorende kosten niet uitsluitend bij de ondernemingen worden gelegd.

   Dit moet ook gebeuren via de volgende middelen:

   - Het samenbrengen van de betrokken actoren om een doeltreffender betaalsysteem te ontwikkelen (kostenreductie, innovatieve betaaloplossingen, eenvoudig en goedkoper voor ondernemingen).

   - Voorafgaand aan de invoering van het mechanisme voorzien in het voorliggende voorontwerp van wet een gebruiksvriendelijke tool aanbieden die de ondernemers toelaat om de tarieven van de aanbieders van elektronische betaalmiddelen op transparante wijze te vergelijken.

- De Hoge Raad verwelkomt de verhoogde kostenaftrek van 120 percent inzake de gedane of gedragen kosten voor het aanbieden van elektronische betaalmiddelen, waarvan sprake in art. 3 bij de Memorie van toelichting. Deze kosten zouden zowel betrekking moeten hebben op de aankoop of huur van een toestel als op abonnements- en transactiekosten. Het spreekt voor zich dat dit engagement moet bevestigd worden via een aanpassing van de fiscale regelgeving. Momenteel concretiseert niets echter deze aankondiging. De Hoge Raad is nochtans van mening dat het gaat om een essentiële voorwaarde ter begeleiding van de terbeschikkingstelling van een elektronisch betaalmiddel door ondernemingen. Hij dringt er dus op aan concreet de wetteksten te zien die deze tegemoetkoming garanderen.

5. De Hoge Raad dringt er op aan dat de elektronische betaalmiddelen zo ruim mogelijk dienen te worden geïnterpreteerden moeten openstaan voor nieuwe innovatieve ontwikkelingen zodat iedere ondernemer kan oordelen welk elektronisch betaalmiddel het meest geschikt is voor zijn onderneming en geen onnodige of overdreven kosten dienen gemaakt te worden. Bovendien wenst de Hoge Raad dat het feit dat de ondernemer de vrije keuze heeft met betrekking tot de elektronische betalingswijze die hij zal aanbieden, zou worden opgenomen in de wettekst.

BESLUIT

Om het gebruik van elektronische betaalmiddelen te stimuleren, verzoekt de Hoge Raad een betaalbaar aanbod van elektronische betaalmiddelen te faciliteren dat aangepast is aan de diverse types van ondernemingen, door middel van ten minste het naleven van de garanties die in dit advies worden uiteengezet..

ADVIES

CRB 2021-3090

Verplichting voor ondernemingen tot beschikbaarstelling van een elektronisch betaalmiddel voor consumenten

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

VERBRUIK
Bijzondere raadgevende commissie

CRB 2021-3090
VC 10

Advies
Verplichting voor ondernemingen tot beschikbaarstelling van een elektronisch betaalmiddel voor consumenten

Brussel
17.11.2021

Inbehandelingneming

Via mail van 28 oktober 2021 richtte Vice-eerste minister en Minister van Economie en Werk, de heer Pierre-Yves Dermagne, een adviesvraag aan de bijzondere raadgevende commissie (brc) Verbruik betreffende het voorontwerp van wet tot wijziging van boeken VI en XV van het Wetboek van economisch recht en tot invoering van een verplichting voor ondernemingen tot beschikbaarstelling van een elektronisch betaalmiddel voor consumenten. Hoewel de termijn voor het uitbrengen van een advies aanvankelijk 26 november 2021, werd deze termijn, via mail van de beleidscel-Dermagne op 30 oktober 2021, teruggebracht naar 10 november 2021. Dit omwille van het feit dat de tweede lezing van het voorontwerp van wet op de Ministerraad reeds voorzien was voor 19 november 2021.

De subcommissie Handelspraktijken van de brc Verbruik, die opdracht kreeg om een ontwerpadvies voor te bereiden, kwam hiertoe bijeen op 4 november 2021, waarna een schriftelijke procedure volgde.

Na een stemming op afstand, conform artikel 8 van het huishoudelijk reglement van de brc Verbruik, werd het ontwerpadvies op 17 november 2021 door de plenaire vergadering van de brc Verbruik goedgekeurd onder het voorzitterschap van de heer Steennot.

Inleiding

Het voorontwerp van wet tot wijziging van boeken VI en XV van het Wetboek van economisch recht, dat voor advies voorligt, beoogt de invoering van de verplichting voor ondernemingen om ook een elektronisch betaalmiddel ter beschikking te stellen van consumenten. Deze nieuwe verplichting is bedoeld om het gebruik van elektronische betaalmiddelen door consumenten die dat wensen, aan te moedigen, en daarnaast ook om fiscale fraude te bestrijden.

Met dit voorontwerp van wet wordt uitvoering gegeven aan het Regeerakkoord van 30 september 2020[1], waarin de regering zichzelf als doel heeft gesteld om elektronisch betalen fors uit te breiden. De consument moet steeds de mogelijkheid krijgen om cashloos te betalen. Het is volgens het Regeerakoord niet de bedoeling om betalingen met cash geld volledig af te schaffen. Dit blijkt ook duidelijk in de memorie van toelichting bij dit voorontwerp van wet, waarin gesteld wordt dat betalingen in speciën (muntstukken en bankbiljetten in euro) altijd aanvaard moeten worden door de onderneming.

[1] Regeerakkoord_2020.pdf (belgium.be), pagina 35.

ADVIES

1. Algemene opmerkingen

De brc Verbruik betreurt de zeer korte termijn waarbinnen zij om advies werd gevraagd over dit voorontwerp van wet. Het voorontwerp van wet regelt een aangelegenheid die ten volle tot het interesseveld van de brc Verbruik behoort, als de centrale adviesstructuur voor alle problemen inzake consumptie en bescherming van de consument. Opdat consumentenvertegenwoordigers en professionele vertegenwoordigers ook bij hun respectievelijke achterban de nodige informatie zouden kunnen verzamelen en aldus tot een gefundeerd advies zouden komen, is voldoende tijd nodig. De brc Verbruik hoopt dat hier in de toekomst rekening mee kan worden gehouden. In dat kader ondersteunt de brc Verbruik de recente oproep van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven om in een regelgevingsagenda te voorzien[2]. Een regelgevingsagenda kan bij de beleidsnota's van de ministers worden gevoegd en als basis dienen om de planning van de regelgeving die in de pipeline zit op te stellen, waarbij wordt aangegeven hoe die zal worden voorbereid en waarbij in voldoende tijd wordt voorzien voor de verschillende fasen van het regelgevingsproces, waaronder de consultatie van de geëigende overlegorganen.

De brc Verbruik hecht zijn goedkeuring aan het voorontwerp van wet en de invoering van de verplichting voor ondernemingen om ook een elektronisch betaalmiddel ter beschikking te stellen van consumenten. De brc Verbruik acht het hierbij een goede zaak dat betalingen in cash geld nog steeds aanvaard moeten worden. De brc Verbruik wenst in wat volgt niettemin enkele opmerkingen te formuleren bij dit voorontwerp van wet.

2. Fiscale kostenaftrek

De brc Verbruik begrijpt dat het voorzien van een elektronisch betaalmiddel voor talloze ondernemingen extra kosten met zich zal meebrengen, zoals in de memorie van toelichting wordt vermeld. Dit geldt vooral voor de kleinste ondernemingen die veel transacties uitvoeren met een lage waarde, zoals krantenwinkels of bakkers. De totale kost van die transacties kan dus zeer hoog zijn in verhouding tot het totale bedrag van die transacties. De brc Verbruik is dan ook tevreden dat in de memorie van toelichting een verhoogde kostenaftrek van 120 pct. wordt vooropgesteld voor microvennootschappen inzake de gedane of gedragen kosten voor het aanbieden van dergelijke elektronische betalingswijzen. De brc Verbruik heeft echter begrepen dat deze fiscale kostenaftrek vooralsnog niet verder uitgewerkt werd in de programmawet, waar de bepalingen van dit voorontwerp van wet ook deel van zullen uitmaken. De brc Verbruik vraagt dan ook dat de regering hier spoedig werk van maakt en deze regeling uiterlijk op 1 juli 2022 in werking laat treden.

Wanneer voor deze fiscale kostenaftrek zou worden voortgebouwd op de tekst in de memorie van toelichting, dan stelt de brc Verbruik zich hierbij de volgende vragen:

- Welke kosten kunnen genieten van die aftrek? Zijn dat enkel de transactiekosten? Wat is het maximumbedrag dat kan worden afgetrokken?
- Er bestaat ook een kostenaftrek voor de aankoop van een betaalterminal. Hoe zullen beiden zich tot elkaar verhouden?

[2] Organisatie van de economie : Meer transparantie via een regelgevingsagenda (fgov.be)

Bovendien zijn de tarieven van de aanbieders van elektronische betaalmiddelen niet transparant. Voor veel ondernemers is het zeer moeilijk om vooraf een duidelijk beeld te krijgen van de eenmalige en recurrente kosten die hieraan verbonden zijn. Om die reden is het ook zeer moeilijk om in te schatten welk elektronisch betaalmiddel voor de ondernemer het meest geschikt is. De brc Verbruik vraagt dan ook dat er maatregelen worden genomen om hieromtrent meer transparantie te verkrijgen.

3. Begrip elektronisch betaalmiddel

De brc Verbruik merkt op dat het begrip elektronisch betaalmiddel ruim is opgevat om te kunnen inspelen op de technologische ontwikkelingen op het gebied van betalingen. In de memorie van toelichting worden als voorbeelden van elektronische betaalmiddelen genoemd: de beschikbaarstelling van een betaalterminal met (debet- en/of krediet-)kaart, toepassingen voor smartphones, de mogelijkheid om via overschrijving te betalen, enz. De brc Verbruik vermoedt dat hiermee ook betalingsinitiatiediensten[3] worden bedoeld. Indien dat het geval is, acht de brc Verbruik het aangewezen dit ook uitdrukkelijk te vermelden.

De brc Verbruik benadrukt dat er geenszins een verplichting is voor ondernemingen om alle mogelijke elektronische betaalmiddelen ter beschikking te stellen van de consument. De onderneming heeft hierin de vrije keuze. Anderzijds merkt de brc Verbruik op dat het in het belang is van zowel de onderneming als de consumenten dat het elektronische betaalmiddel dat ter beschikking gesteld wordt, voldoende toegankelijk moet zijn voor consumenten.

Bijgevolg stelt de brc Verbruik voor de memorie van toelichting als volgt aan te passen:

"Deze nieuwe verplichting is dus bedoeld om de consument te garanderen dat hij altijd de mogelijkheid heeft om elektronisch te betalen. ***De onderneming behoudt de vrije keuze welke elektronische betaalmiddelen hij ter beschikking stelt. Het is uiteraard in het belang van zowel de onderneming als de consument dat de elektronische betaalmiddelen die ter beschikking worden gesteld, voldoende toegankelijk zijn."***

4. Het ondernemingsbegrip

De brc Verbruik merkt op dat in de memorie van toelichting een uitgebreide commentaar wordt gegeven bij het ondernemingsbegrip en welke entiteiten al dan niet een onderneming zijn. De brc Verbruik vraagt zich af in hoeverre dit noodzakelijk is. De verwijzingen naar de memorie van toelichting bij de wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming kunnen verwarrend zijn daar waar intussen het begrip onderneming door het Hof van Justitie werd ingevuld voor de toepassing van de regelen inzake consumentenbescherming (zie bv. de arresten BKK Mobil Oil[4], waarin werd geoordeeld dat een ziekenfonds zelfs bij de uitvoering van taken van algemeen belang een onderneming is en Kuypers[5] waarin werd geoordeeld dat een onderwijsinstelling die uitstel van betaling geeft een onderneming is en waaruit men zelfs zou kunnen afleiden dat ze dat ook bij het verstrekken van onderwijs zijn).

---

[3] Een betalingsinitiatiedienst wordt door PSD II (Artikel 4, lid 15) als volgt gedefinieerd: *"een dienst voor het initiëren van een betalingsopdracht, op verzoek van de betalingsdienstgebruiker, met betrekking tot een betaalrekening die bij een andere betalingsdienstaanbieder wordt aangehouden"*.

[4] HvJ 3 oktober 2013, nr. C-59/12, BKK Mobil Oil Körperschaft des öffentlichen Rechts / Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV., https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=142606&doclang=NL.

[5] HvJ 17 mei 2018, nr. C-147/16, Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen VZW / Susan Romy Jozef Kuijpers. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:62016CJ0147.

Voor de brc Verbruik moet verduidelijkt worden of het de bedoeling is de interpretatie te volgen die het Hof van Justitie in consumentenzaken voorstaat (wat niet verplicht is want geen omzetting van Europees recht) dan wel of men eerder wil aansluiten bij de interpretatie uit 2010 (wat er dan wel zou toe leiden dat het ondernemingsbegrip op verschillende wijzen moet wordt geïnterpreteerd binnen hetzelfde Boek van het WER)

In de memorie van toelichting wordt tevens toegelicht dat volgens de definitie van onderneming, toepasselijk op boek VI van het Wetboek van economisch recht (art. I.8, 39°, WER), onder onderneming wordt verstaan "iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die op duurzame wijze een economisch doel nastreeft, alsmede zijn verenigingen", en dat deze definitie aldus naar het begrip 'duurzaamheid' verwijst. Volgens de brc Verbruik kan deze passage in de memorie van toelichting echter tot verwarring leiden. Het gaat hier immers niet zozeer om duurzaamheid, wel over het feit dat enkel entiteiten die op duurzame wijze (dit is met regelmaat) optreden als onderneming beschouwd kunnen worden.

5. Tekstuele en vormelijke opmerkingen

De brc Verbruik acht het aangewezen om in de memorie van toelichting bij artikel 3, na de volgende passage: "Deze verplichte beschikbaarstelling van een elektronisch betaalmiddel laat ondernemingen niet toe om betalingen in speciën te weigeren, dit wil zeggen betalingen met muntstukken en bankbiljetten in euro. Betalingen in speciën moeten altijd worden aanvaard door de onderneming. In 2020 heeft de Europese Commissie dat immers nog verduidelijkt in haar "Mededeling 2020/592 van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over een strategie voor retailbetalingen voor de EU." het volgende toe te voegen ter verduidelijking van de verplichting op speciën te aanvaarden: "De verplichting om speciën te aanvaarden doet geen afbreuk aan artikel 67 §2 van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten".

Art. 67 §2 van de Antiwitwaswet stelt dat geen enkele betaling of schenking in contanten mag worden verricht of ontvangen voor meer dan 3 000 euro (of de tegenwaarde in een andere munteenheid) in het kader van een verrichting of een geheel van verrichtingen waartussen een verband lijkt te bestaan.

De brc Verbruik is verder van mening dat een andere passage in de memorie van toelichting bij artikel 3, namelijk "Bovendien moet de onderneming in een relatie tot een consument staan, vooraleer de verplichting om een elektronisch betaalmiddel aan te bieden van toepassing is", niet geheel duidelijk is. De brc Verbruik stelt dan ook voor de passage als volgt te herformuleren: "De verplichting om een elektronisch betaalmiddel ter beschikking te stellen is enkel van toepassing ten opzichte van consumenten (in een B2C-verhouding)".

In de memorie van toelichting, bij artikel 3, laatste alinea, wordt artikel VII.30, §3 WER in herinnering gebracht. Dit artikel houdt in dat de onderneming geen kosten zal kunnen aanrekenen aan de consumenten voor het gebruik van een elektronisch betaalmiddel. De brc Verbruik vraagt zich af of dan ook niet verwezen moet worden naar artikel VI.42 WER, dat bepaalt dat het verboden is voor de onderneming om consumenten voor het gebruik van een bepaald betaalmiddel vergoedingen aan te rekenen die de kosten voor de onderneming als gevolg van het gebruik van dit middel overschrijden.

De brc merkt tevens op dat ook tussen ondernemingen de verplichting kan bestaan om de schuldenaar giraal te laten betalen (zie het KB nr. 56 van 10 november 1967 tot bevordering van het gebruik van giraal geld). Meer concreet bepaalt artikel 3 van het dit KB. *"In de betrekkingen tussen de handelaars, optredend naar aanleiding van de uitoefening van hun handel, mogen die personen de betalingen of stortingen van ten minste (tienduizend) frank niet weigeren, die uitgevoerd worden door middel van een al of niet gekruiste cheque of door middel van een overschrijving op een rekening bij de Dienst der Postcheques of bij een in België gevestigde bankinstelling of bij een instelling vermeld in artikel 1, tweede lid, 1°, van het koninklijk besluit nr 185 van 9 juli 1935 op de bankcontrole en het uitgifteregime voor titels en effecten of bij een der ondernemingen vermeld in artikel 1, lid 2, 3°, van hetzelfde koninklijk besluit (of bij een door de Nationale Kas voor beroepskrediet erkende kredietvereniging, of bij een door het Nationaal Instituut voor landbouwkrediet erkende kredietkas). De ontvangst door de schuldeiser van die betalingstitels gebeurt onder voorbehoud van goede afloop, overeenkomstig het gemeen recht. Wanneer een schuldeiser die zijn betaling per cheque of per overschrijving ontvangt verplicht is, als tegenprestatie, hetzij koopwaren of andere roerende goederen, hetzij representatieve bescheiden van koopwaren of met waarborgen vergezelde bewijzen van schuldvordering te leveren of een pand terug te geven, kan hij zijn levering uitstellen tot de betaaltitel werd uitgevoerd."*

Volgens de brc Verbruik verdient het aanbeveling ook dit KB te evalueren en in het WER te verwerken.

De brc Verbruik vraagt tevens, meer in het algemeen, om in de memorie van toelichting verwijzingen te gebruiken die up to date zijn. Zo wordt onder meer nog verwezen naar het Wetboek van Koophandel, daden van koophandel en de wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming. Deze verwijzingen zouden best verwijderd of aangepast worden.

De brc Verbruik stelt tot slot vast dat het voorontwerp van wet de voorgenomen wijziging in Boek VI WER wenst door te voeren door de titel van het Hoofdstuk 2/1. 'Afronding van het te betalen bedrag' te wijzigen in 'Betaling door de consument' en een nieuwe artikel VI.7/4 in te voegen. De brc Verbruik vraagt zich af of het niet beter zou zijn dit artikel op een andere plaats in het Boek VI WER in te lassen, bijvoorbeeld als VI.41/1 of VI.42/1 WER. Dit artikel zou bijgevolg deel uitmaken van titel 3. Overeenkomsten met consumenten, en artikel VI.42 WER gaat reeds over betalingen tussen ondernemingen en consumenten.

Imprimerie centrale – Centrale drukkerij